

START

REEL 86

National Preservation Program for Biomedical Literature:

Preservation of Persian and Arabic Medical Manuscripts

Funded in part by the
National Library of Medicine
and the
University of California at Los Angeles

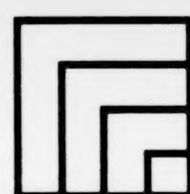
(Contract Number N01-LM-9-3534)

October 1989 - September 1990

The material on this microfilm
is of varying quality. Portions
of the material may illegible due to:

Aged paper
Foxed, stained, or insect
  damaged paper
Water damaged paper
Glossy paper
Illegible script or faded ink

Red and purple within the
manuscripts may appear paler.

AIIM

Association for Information and Image Management

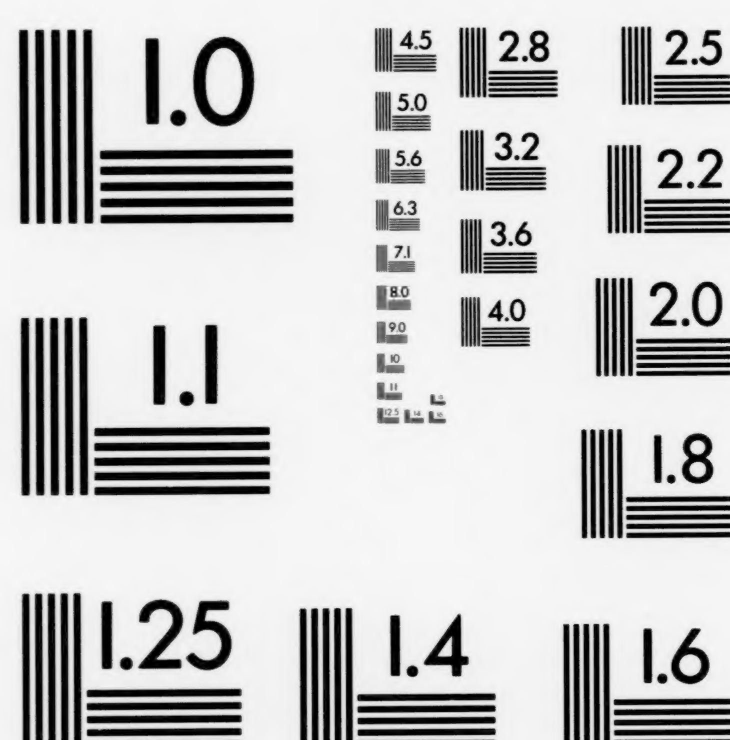
1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910
301/587-8202

MS303-1980

Centimeter

Inches

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

*Ms.
coll. Persian medical manuscripts. -- ca.
no.60 1100-ca. 1900.
RARE 150 v. ; 15 x 8-38 x 24 cm.

Entire collection microfilmed as part of a National Library of Medicine preservation project: the preservation master negative is at NLM; the printing master negative is at the University of California's Southern Regional Library Facility; a positive copy is housed in the UCLA Biomedical Library's History Division.

Formerly a part of: Near Eastern manuscript collection, Dept. of Special Collections, University Library, University of Califonia, Los Angeles, and assigned accession no. 1117. Transferred to the History Division of the UCLA Biomedical Library in

CLU-M ejf 891113 CLUHsl SEE NEXT CRD

*Ms.
coll. Persian medical manuscripts. ... ca.
no.60 1100-ca. 1900. (Card 2)
RARE March, 1986.

Finding aids: Annotated and indexed list available in library: Richter-Bernburg, Lutz, Persian medical manuscripts at the University of California, Los Angeles : a descriptive catalogue (Malibu : Undena Publications, 1978)

1. Medicine, Arabic. 2. Manuscripts, Medical. I. University of California, Los Angeles. Louise M. Darling Biomedical Library. History and Special Collections Division. II. Series: Near Eastern manuscript collection ; no. 1117.

CLU-M ejf 891113 CLUHsl

Persian Medical Manuscript Collection

Ms. 86

No.I not catalogued in Richter-Bernburg

(Richter-Bernburg No. 187)

Author: Anonymous

Title: [Nozhato l-molūk]

(Richter-Bernburg No. 205)

Author: Anonymous

Title: [Qarābāẕīn]

(Richter-Bernburg No. 180)

Author: ʿAbdollāh b. ʿAbdo ṣ-Ṣamad

Title: Zobdato t-tejārāt

(Richter-Bernburg No. 108)

Author: Moḥammad Maʿṣūm
b. Sayyed Ṣafāʾī Bhakkarī
"Nāmī"

Title: Mofradāt-e ṣaḥīḥ

144 fols., 260 x 150 mm

Loose material filmed at end of manuscript

2

يقول استغفر الله مائة جعل الله ذالك كفارة للصلوة المتروكة ولا يحاسب الله يوم القيامة صدق يا رسول الله

عزر شت از غلاف ضمن

بسم الله الرحمن الرحيم

صرح صارح صرح صارح صرح صارح نور الله التعالى

قلنا يا نار كونى بردا وسلاما سلام سلام سلام ايتها الحمى اطفى النار

عظم فلان الى لحمه ولحمه الى جلده ومن جلده الى الارض اخرجن من

فافيها ما شاء الله تعالى لا حول ولا قوة الا بالله تعالى العلى

العظيم وصلى الله على محمد واله وعلى جميع الانبياء والمرسلين كالعلماء

والاولياء العارفين واله وصحبهم الحمد لله تعالى رب العالمين

عزر دشت از ان غلاف عبد دعائ

دعاء ايمان

فرجه با القدوست ذت باب ركل شافع

اللهم انى اسئلك ايمانا يباشر قلبى واسئلك يقينا صادقا

حتى اعلم انه لن يصيبنى الا ما كتبت لى ورضيا بما قسمت لى

انت ولى فى الدنيا والاخرة يا ذو الجلال والاكرام

برحمتك يا ارحم الراحمين

[illegible]

دزکعی

٨	١١	١٤	١
١٣	٢	٧	١٢
٣	١٦	٩	٦
١٠	٥	٤	١٥

BLANK PAGE

4

این شرح دعای حزب النووی اکر کسی این دعا را با اعتقاد

بخواند هرچه مطلب داشته باشد خدای تعالی حاجت ویرا

روا کرداند از برای جنین فری اشر رسیده بخواند فی الحال شفا یابد

اکر کسی را بسحر جادوی کرده باشد این دعا را خوانده دمیده کرده

بدهد بسحری باطل میشود اکر کسی قرض دار باشد بخواند از قرض

خلاص شود اکر کسی در دنیا کناهی بسیار کرده باشد از عمر خود

یکبار بخواند کناهی او مثل ریک بیابان برک درختان اکثر باشد

خدای عفوی مغفرت میکنند این دعا تصنیف کرده حضرت امام

النووی است مرقد منور ایشان در ولایت یمن مدفون بشود

شیخ عمره شیخ محمود اذن داده والله المستعان علی ما

دعای حزب الامام النووی این است بغایت عظیم

بسم الله الرحمن الرحیم اللهم الله اکبر

فیره وزاد لی عمره حاجی الیاس بارکندی

رحمه الله علی من لعدا وحسکنا وهو خوان حمنو مصون وهو جا ر فی

والله اكبر الله اكبر الله اكبر اقول على نفسي وعلى ديني
وعلى اهلي وعلى اولادي وعلى مالي وعلى اصحابي
وعلى اديانهم وعلى اموالهم الف لبسم الله الله اكبر
الله اكبر الله اكبر اقول على نفسي وعلى ديني وعلى
اهلي وعلى اولادي وعلى مالي وعلى اصحابي وعلى
اديانهم وعلى اموالهم الف الف لبسم الله الله اكبر
الله اكبر الله اكبر اقول على نفسي وعلى ديني وعلى
اهلي وعلى اولادي وعلى مالي وعلى اصحابي وعلى
اديانهم وعلى اموالهم الف الف الف لا حول ولا قوة
الا بالله العلي العظيم لبسم الله بالله وعلى الله في الله
ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم لبسم الله على نفسي
وعلى ديني وعلى اولادي لبسم الله على مالي وعلى

اهلي

اهلي لبسم الله على كل شيء اعطانيه ربي لبسم الله
رب السموات السبع ورب الارضين ورب العرش
العظيم لبسم الله الذي لا يضر مع اسمه شيء في الارض
ولا في السماء وهو السميع العليم لبسم الله خير الاسماء
لا في الارض ولا في السماء لبسم الله افتتح وبه اختم الله
الله الله لا نشرك به شيئا الله الله الله ربي
لا اله الا الله الله اجل اكبر ومما اخاف واحذر وبك
اللهم اعوذ من شر نفسي ومن شر غيري ومن شر ما
خلق ربي وذرء وبرء وبك اللهم احترز منهم وبك
اللهم اعوذ من شرورهم وبك ادرء في نحورهم واقدم
بين يديه وايديهم لبسم الله الرحمن الرحيم

قل هو الله احد الله الصمد لم يلد ولم يولد
ولم يكن له كفوا احد ومثل ذالك عن يميني
وايمانهم ومثل ذالك عن شمالي وشمائلهم
مثل ذالك امامي وامامهم مثل ذالك من
خلفي ومن خلفهم مثل ذالك من فوقي ومن فوقهم مثل ذالك
ومن تحتي ومن تحتهم مثل ذالك محيط بي وبهم
اللهم اني اسألك لي ولهم من خيرك بخيرك
الذي لا يملكه غيرك اللهم اصلحني واياهم في
عبادك وجبارك وعيالك وجوارك وامائك
وحرزك وحزبك ونعوذ من شر كل شيطان
وسلطان وانس وجن وباغ حاسد وسبع وعقرب
وحية

وحية من كل دابة انت ربي آخذ بناصيتها ان
ربي على صراط المستقيم حسبي الرب من المربوبين
حسبي الخالق من المخلوقين حسبي الرازق من
المرزوقين حسبي الساتر من المستورين حسبي
الناصر من المنصورين حسبي القاهر من المقهورين
حسبي الذي هو حسبي حسبي الله ونعم الوكيل حسبي
الله من جميع خلقه ان وليي الله الذي نزل الكتاب
وهو يتولى الصالحين واذا قرأت القرآن جعلنا
بينك وبين الذين لا يؤمنون حجابا مستورا
وجعلنا على قلوبهم اكنة ان يفقهوه وفي
آذانهم وقرا واذا ذكرت ربك في القرآن

دحره ولو على ادبارهم نفورا فان تولو فقل حسبي الله
لا اله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم
ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم وصلى الله
على سيدنا محمد وعلى آل محمد واله وصحبه وسلم
تنفث من غير بساق وعن يمينك ثلاثا وعن
شمالك ثلاثا ومن امامك ثلاثا ومن خلفك
ثلاثا ثم تقول خبأت نفسي وانفسهم في حصن
لا اله الا الله في خزائن بسم الله الرحمن الرحيم
اقفالها ثقتي بالله تعالى مفاتيحها لا حول ولا قوة
الا بالله العلي العظيم ادفعك اللهم عن نفسي وانفسهم
ما اطيق وما لا اطيق لا طاقة لمخلوق مع قدرة
الخالق

الخالق حسبي الله ونعم الوكيل حسبي الله وكفى
وسلام على عباده الذين اصطفى وصلى الله على
سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم اين ورد
حضرت عكاشه رضي الله عنه اين دعا را در
قلعه يافته شيخ محمد مغربي اذن داده اين دعا
وردي حضرت عكاشه رضي الله عنه بسيار عظيم دعا
ولكين شرح اينا بيان نكردن خاصيت بسيار كفته الله
دعاي ورد عكاشه اين است والله اعلم

[illegible] [illegible] تحفة الوجيه [illegible] وراجاز في

بسم الله الرحمن الرحيم اللهم يا كثير النوال
ويا دايم الوصال يا حسن الفعال يا رازق العباد على
كل حال اللهم ان دخل الشك في ايماني بك
ولم اعلم به تبت عنه واقول لا اله الا الله

محمد الرسول الله اللهم ان دخل الكفر في اسلام
ولم اعلم به تبت عنه واقول لا اله الا الله
محمد الرسول الله اللهم ان دخل الشرك في توحيدي
اياك ولم اعلم به تبت عنه اقول لا اله الا الله
اقول لا اله الا الله محمد الرسول الله اللهم ان دخل العجب
والكبر والرياء والسمعة في عملي لك ولم اعلم
به تبت عنه واقول لا اله محمد الرسول الله اللهم
ان دخل الخطر والوسوسة في صدري ولم اعلم به تبت
عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله اللهم
ان دخل التشبيه في معرفتي اياك ولم اعلم به تبت
عنه واقول لا اله محمد الرسول الله اللهم ان دخل

النفاق

النفاق في قلبي من الذنوب والكبائر والصغائر كلها ولم
اعلم به تبت عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول
الله اللهم ما عملت من سوء ولم اعلم به تبت عنه
واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله اللهم ما اردت لي
من خير فلم اشكره ولم اعلم به تبت عنه واقول لا اله
الا الله محمد الرسول الله اللهم قدرت علي من امر فلم
ارضه ولم اعلم به تبت عنه واقول لا اله الا الله
محمد الرسول الله اللهم ما انعمت علي فعصيت ولم اعلم
به تبت عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
اللهم ما وليتني من نعمائك فغفلت عن شكرك ولم اعلم
به تبت عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
اللهم ما وليتني من آلائك فلم اؤدي حقه ولم اعلم

به تثبت اقول لا اله الا الله محمد الرسول الله اللهم
ما منت على من الجنبى فلم احمدك فلم اعلم به
تثبت عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
اللهم ما ضيعت من عمري بما لم ترضى عنه ولم اعلم
به عنه تثبت عنه واقول لا اله الا الله
محمد الرسول الله اللهم ما اوجبت على
من امر فقصرت فيه ولم اعلم به تثبت عنه
واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله اللهم
ما اعتمدت على سواك في الشدائد ولم اعلم به تثبت
عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
اللهم ما استعنت بغيرك في النوائب ولم اعلم به
تثبت عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله

اللهم

اللهم ان ذلت قدمي في السؤال من غيرك ولم
اعلم به تثبت عنه واقول لا اله الا الله محمد
الرسول الله اللهم ما طمح بصري بفضلك فرايت
من غيرك ولم اعلم به تثبت عنه واقول
لا اله الا الله محمد الرسول الله اللهم ان ظل
لساني بالسؤال من غيرك ولم اعلم به تثبت
عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
اللهم بحق ان لا اله الا الله محمد الرسول الله
عزتها وبحق العرش وعظمته وبحق الكرسي
وسعته وبحق القلم جريته وبحق اللوح وحفظته
وبحق الميزان وخفته بحق الصراط دقته

وبحق جبرائيل امانته وبحق ميكائيل شفقته وبحق
اسرافيل ونفخته وبحق عزرائيل وصولته بحق
رضوان جنته بحق مالك زبانيته بحق ادم و
صفوته بحق ابراهيم خليله وبحق ذبيحه بحق
يعقوب وحرقته وبحق يوسف غربته وبحق موسى
اياته وبحق صالح وناقته وبحق لوط حيرته
بحق يونس دعوته وبحق دانيال وكرامته بحق
زكريا وطهارته وبحق سليمان ومملكته وبحق
عيسى زهادته وبحق محمد صلى الله تعالى عليه وسلم
شفاعته وبحق ابوبكر صديق وسخاوته وبحق عمر بن
خطاب وصلابته بحق عثمان ابن عفان وتلاوته

وبحق

وبحق علي ابن ابي طالب وشجاعته وبحق مائة
اربع عشرون الف النبي عليه السلام بحق الجنة
وزلفتها وبحق النار حرقتها بحق الدين وديانته
وبحق الايمان اخرته وبحق البر بلغته بحق الحجر
والجنة وبحق اسئلك اللهم ان تغفرلي ذنوب
كلها وتجاوز عن سيئاتي كلها اولها اخرها
وبحق سرها وعلانيها باطنها وظاهرها كبارها
وصغارها وان طهرنا من الذنوب والخطايا كما طهرت
الثوب الابيض من الدنس بالماء انك على كل شئ
قدير بالاجابة الجدير بالعمر نعم المولى ونعم
النصير وصلى الله على سيدنا محمد واله واصحابه
اجمعين

اين دعاى وردى حضرت على كرم الله وجهه

اين دعا را شيخ محمد ... در ... اذن داده

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم اني احمدك على كل نعمة واستغفرك
من كل ذنب واسئلك من كل خير واستعيذ بك
من كل بلاء اللهم اني اسئلك النعمة الكاملة
والرحمة الشاملة والتوبة التامة والوفاة على
الايمان بلا محنة اللهم اني اسئلك التوفيق
والاخلاص ودوام النعمة وحسن الختام برحمتك
يا ارحم الراحمين اللهم اني اسئلك ان تحسن
عاقبتنا في الامور كلها واجرنا من خزي الدنيا

وعذاب

وعذاب الاخرة وصلى الله على سيدنا محمد
وعلى آل محمد وصحبه وسلم هذا دعا سيدنا
خضر عليه السلام

اين دعا را ... شيخ محمد ... اذن داده

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم اني اسئلك باسمك الذي تشققت به
البحر وابرمت به الامر وقدرت به الرزق
واسبلت به الستر وانزلت به القطر واعززت
به الدار وخصصت به الذكر محمد صلى الله تعالى
عليه وسلم اللهم اني اسئلك باسمك الذي تشقق
به القلم وامتثت به القدم وغشيت به الظلم
واذللت به الامم واحييت به الرمم واسبغت
به النعم واسئلك باسمك الذي ~~تحتسبه~~ فتحت به
الاعين ونطقت به الالسن وتسميت به اللهم

ارزقني من حيث امرتني ولا تحوجني واغنني
على طاعتك وبارك لي واستجب مني دعاء
وارحمني وفي ظل عرشك فظللني في جوارك
فاسكني على غيرك ولا تكلني ومن الاعداء
لك فاحفظني وثبتني على الايمان والاسلام توفني
وانت راض عني وقني عذاب القبر وفتنة
المحيا وفتنة الممات وعذاب النار برحمتك
يا عزيز يا غفار محمد صلى الله عليه وسلم
ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم
وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه
وسلم

این غایت عظیم دعا است این دعا را در مکه معظم قاضی ملا
یوسف آخوند اذن داده بود ما هم این ایشان حضرت ملا
بن ابراهیم تنکا فی ضنین فیتی
اذن دادیم بشرح این دعا برای هر مرض برابر است والله
درد یکه باشد انشا الله تعالی شفا یابد بحرمت او بساد یا فوراند تعویذ کند یابد حد
بسم الله الرحمن الرحيم فليس فلبوس الكتيم مثلائل
مثلسلائيل اجب يا ابا نوح والبس الكلف فرق الاصابع
ان كانت الا صيحة واحدة فاذا هم خامدون
وجروح الى محل الوجع وارفع الالم الساعة الساعة
الساعة العجل العجل يوسف ابن ابراهيم اذن داده
ان ابتداء تزجيره بهذه الرجوع
لبعده این اسم را ده بار بخواند بهذه الاسماء الزجر باقی
يا قيوم بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله الوارث الله العظمة
والكبرياء والجود والبهاء والنور والثناء بسم الله الذي تدكدك
من مخافته صم الصخور الصلاب وخفقت العظمة رواسي
[illegible] ججا [illegible] حم [illegible] الجبار [illegible]

ان كانت الا صيحة واحدة فاذا هم جميع لدينا محضرون

الأسباد وانفتحت بكلمته مغاليق الأبواب الصعاب جاءت
بقدرته حروف أظهرت آثار العجب العجايب انما امره اذا
اراد شيئا ان يقول كن فيكون فسبحان الذي بيده ملكوت
كل شيء واليه ترجعون از براى حرج اين اسم دو صد و
شصت شش بار بخواند انگشت خود را تو بن جلد خرى سوخ
قنى محكم ببسته بكند باذن الله تعالى خلاص ميشود اين اسم را درويش
حضرت سيد احمد رفاعى قدس الله سره العزيز اذن داده ما هم
بجانب حضرت ايشان اذن داديم ديكر اين اسم را خاصيت
همين است كه چهل روز چهل لقمه نان نوشته بخورد
هر روز لقمه نان تا چهل روز كس ابدا گرسنگى الم جوع نكشد بقدرة الله
تعالى اگر كسى اين اسم را هر روز دوازده بار بعد از بامداد يا بعد از صلوة
الضحى حق تعالى رزق او را فراخ گرداند بى محتاج نشود اگر كسى هر روز
ده بار بخواند بر روى خود دمد و دست ها برداشته بسوى آسمان بوده حس كند
خداى غنى گرداند بسم الله الرحمن الرحيم دوم
دعا اينست
یاقابض

يا قابض اقبض روح كل معاند و يا باسط النعماء ذ ذلى تحملا
اگر كسى ابتداى آبله تحت غبار بركنى باد ماكه باذن الله
از آبله ايمن گردد اين مجرب است اين دعا را بپرد كبود آن
بسم الله الرحمن الرحيم افحسبتم انما خلقناكم عبثا وانكم الينا لا ترجعون
فتعالى الله الملك الحق لا اله الا هو العزيز الحكيم
اين نيز اذن شده از مرشد كامل
اگر كسى را بسته باشد بزن نتواند رفتن اين دعا بجزيره خواند
دميده كرده بسبب خلاص شود باذن الله تعالى بسم الله الرحمن الرحيم
عزمت عليكم بحق يا نوح النبي عزمت عليكم بحق
ياسين عزمت عليكم بحق قل هو الله احد عزمت
عليكم يا ايها المزمل عزمت عليكم بحق يا ايها المدثر
قم فانذر عزمت عليكم بحق جميع الانبياء والمرسلين
اين دعاى درد شكم اين است نوشته بخورد بسم الله الرحمن الرحيم
اذ قالت امرات عمران التي رب اني نذرت لك ما في
نذرت

نبطنی محررا فتقبل منی انک انت السمیع العلیم

علاج در بدن خود جراحتها یا قرحها باشد علاج این است

قطران را نهت بار بشوید در آب بعده بار آن جو در یسقی جیب کرده قدر بخورد

نهار دو جیب بگیرد و جیب بخورد دفع شود این مجرب است از برای

شفای مرض آیت این کتاب [illegible] در رکیلی را آب دمیده

کرده شفا یابد دعا این بسم الله الرحمن الرحیم سوره فاتحه نهت بار

آیة الکرسی نهت بار سبح اسم ربک الاعلی نهت بار قل یا ایها الکافرون نهت بار

سوره الاخلاص نهت بار سوره الفلق نهت بار سوره الناس نهت بار

لا اله الا الله وحده لا شریک له اله واحد لا نعبد الا الله

مخلصین له الدین ولو کره الکافرون نهت بار سبحان الله والحمد لله

ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

نهت بار واستغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو الحی القیوم

واتوب الیه ونسئله له التوبة والمغفرة انه هو التواب

الرحیم

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الرحیم اللهم صل علی سیدنا محمد النبی الامی الذی وآله

وصحبه وسلم این دعا را از برای کودک گریه کند نوشته

در گیسوی او بخیه بکند بچه گریه نکند باذن الله بسم الله الرحمن الرحیم

ولو نشاء لطمسنا علی اعینهم فاستبقوا الصراط فانی

لا یبصرون این دعا را از برای بچه خواب نکند [illegible] نوشته

در گردن بند باذن الله بسم الله الرحمن الرحیم فرجعناک

الی امک کی تقر عینها ولا تحزن وقتلت منهم

نفسا فنجیناک من الغم وفتناک فتونا

فاتت به قومها تحمله قال یا مریم قد جئت

شیئا فریا وله ما سکن فی اللیل والنهار وهو

السمیع العلیم. از برای درد چشم این دعا را نوشته

بالای چشم او بخیه کند ان شاء الله تعالی شفا یابد [illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم فارجع البصر هل ترى
من فطور ثم ارجع البصر كرتين ينقلب اليك
البصر خاسئا وهو حسير از برای گوش درد کند
این دعا را نوشته کرده بالای گوش آویخته بکند

بسم الله الرحمن الرحيم في اذنيه وقرا
فبشره بعذاب اليم لا حول ولا قوة الا بالله
العلي العظيم این دعا از برای باطل شدن سحر این است

بر کاغذ نوشت در ظرفی آب انداخته بشوید بعده
باطل میشود کسی بخورد از آن آب غسل کند دعا این است:

بسم الله الرحمن الرحيم اذا الشمس كورت واذا
النجوم انكدرت واذا البحر بطلت واذا الجبال سيرت
واذا البحر بطلت واذا العشار عطلت واذا البحر
بطلت

بطلت واذا الوحوش حشرت واذا البحر بطلت
واذا البحار سجرت واذا البحر بطلت واذا النفوس
زوجت واذا البحر بطلت واذا الموؤدة سئلت
باي ذنب قتلت واذا البحر بطلت واذا السماء
كشطت واذا البحر بطلت واذا الجحيم سعرت
واذا البحر بطلت واذا الجنة ازلفت علمت
نفس ما احضرت واذا البحر بطلت بسم الله الرحمن الرحيم
ربنا افتح بيننا وبين قومنا بالحق وانت خير الفاتحين
اذنت لها حضرت اينما
اذنت له نسبح سبحانه اذنت له
در شام شریف زید قدره
بیتی شکار صید این نوشته در ...
بسم الله الرحمن الرحيم انا فتحنا لك فتحا مبينا فلما اذا نصر الله

والفتح وقل جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل كان
زهوقا يا عمر الفاروق يا ذو النورين بستم بستم چپ راست
شكار را فلان ابن فلان را آن صيد كناد از دشت بيابان از
جميع جانوران بحرمت اين دعا تو عذر بكشادن شكار اين است
يا حكيم يا رافع يا حي القيوم يا لا اله الا انت يا آهيا
شراهيا يا موشط يا شطشيا بحق جبرائيل
عليه السلام بحرمت كلمه لا اله الا الله محمد
الرسول الله بكشادم صيدى فلان ابن فلان را كويد
اما كى نوشته ندهيم و بال ميشود جانوران هلاك
ميشود اين دعا در [illegible] آرد را [illegible]
دار وقت [illegible] شود اين دعا را نوشته برند [illegible]
بسم الله الرحمن الرحيم فمن كان منكم مريضا او به
الاذى

الا من رأسه ففدية او صدقة من صيام او نسك
فاذا امنتم لا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم
در آب جنين اين است اين دعا را وقت خواندن لوى نجوش
بكند ترك حيوان بكند در ميان آب كردى خود را آية
الكرسي بخواند احتياط بكند به چيزى مشغول نباشد
از آن او آوازيك نرسد خلوت باشد وقت خواندن
عظيم هيبت پيدا شود اصلا نترسد اول آخر صلوات
شريف بخواند اين دعا را يازده كرت بخواند دعا اين است
سطوم طططوم كلوم كلوم علوم علوم حيوم
حيوم قيوم قيوم قليا نون قليا نون اجب يا
مطيطرون اجب شريعا معليقا سا موا العمل العمل
العجل الساعت الساعت الواحا بسم الله الرحمن الرحيم
الله نور السموات والارض مثل نوره كمشكات فيها مصباح
المصباح في زجاجة الزجاجة كأنها كوكب درى

يوقد من شجرة مباركة زيتونة لا شرقية ولا غربية
يكاد زيتها يضيء ولو لم تمسسه نار نور على نور
يهدي الله لنوره من يشاء ويضرب الله الامثال
للناس والله بكل شيء عليم هذه الكلمات ثلاثة
مرات تقرؤها احد صمد من كل مرد اللهم بارك
لنا في الموت وفيما بعد الموت. اين دعاي ترب
فري اين ابت بسم الله الرحمن الرحيم عزمت عليكم يا ارواح
الانجيل
النصرانية بحق العظمة نزل على عيسى عليه السلام
قل اللهم مالك الملك تؤتي الملك من تشاء
وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء
وتذل من تشاء بيدك الخير انك على كل شيء
قدير. اين دعاي سليمان فري اين ابت عزمت
عليكم

عليكم يا ارواح المسلم بحق ايات القران انزلت
على محمد صلى الله تعالى عليه وسلم خاتم النبيين
امام المتقين ورسول رب العالمين لا حول ولا قوة
الا بالله العلي العظيم ايات الكتاب العزيز لا يات الباطل
من بين ايديهم ولا من خلفهم تنزل من رحيم حكيم حميد
ولا عن يمين ولا عن شمال فسيكفيكهم الله وهو
السميع العليم اين دعاي [illegible] فري اين ابت
بسم الله الرحمن الرحيم عزمت عليكم يا ارواح السماء
والارض والجبال والشجر وبحق القران واية
الكرسي ون والقلم ولوح المحفوظ يا ارواح مسلم الا
سلا لا طالب ورجال من الانس يعوذون برجال من الجن
فزادوهم رهقا انهم ظنوا كما ظننتم ان لن يبعث الله

يا معشر الجن والانس ان استطعتم ان تنفذوا من اقطار السموات
والارض فانفذوا لا تنفذون الا بسلطان فباى آلاء
ربكما تكذبان بحق كهيعص ذكر رحمة ربك
عبده زكريا بحق حم بحق حم عسق بحق اياك
نعبد واياك نستعين بحق قل هو الله احد

اگر خواهی که زبان بدگویان دشمنان بر بندی بنویس
الم تره کیف بانفت بار بنوت دانه از زن بخواند دمیده
بگسند اگر دشمن زن باشد ماکیان بدهد اگر مرد باشد
خروس بدهد زبانش بسته گردد انشاء الله تعالی

اگر کسی را پیانچی یا بادکه بر عضوی است این
شکل را نوشته بر جای ایستاده ببسته بکند زایل
بود انشاء الله تعالی ۱۱۱۱ هـ ق ححاه الا لا لا
حلا لا له له له في الحال هذا البدن اخرج باذن الله تعالی

اگر آدم یا حیوان قبض شود شکم اش این دعا را نوشته بخوراند
باذن الله تعالی شفا یابد دعا این است بسم الله الرحمن الرحیم
اللهم احفظ هذا الرئس من قبض لود و من الشیطان
و من الجن و من الملک و الطاعون و القارة و السوفة
بحق محمد علیه السلام فالله خیر حافظا و هو ارحم الراحمین

از برای دزد برده جهت آن حضرت سوره یاسین
را بخواند شرط این است که اول چهار طرف طاس بنویسید
اول جبرائیل دوم میکائیل سیوم اسرافیل چهارم عزرائیل
در میان طاس این را بنویسید

١٠١١	١١	٣
٣١	٧	١٤

بعده بگوید یا حادیق اخرج مبلغ الناس
بعده یاسین شریف خواندن مشغول شود دزد بیطاقت شود
و لقمه پاک باشد هم سیر نخورده کار باشد تا تمام شد بکند این است

این دعا برای صرع نوشته کرده برگردن صاحب صرع
ببندد و لکن شکرانه بدهد نباشد هاربه شد

بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله بابنا تبارک حیطانا یاسین
سقفنا کهیعص کفایتنا حمعسق نجیکم فسیکفیکهم الله
وهو السمیع العلیم باب نوع دیگر دعای این نسخه
از برای صرع یک ورق کاغذ بگیرد ده بار آیة الکرسی را
بنویسد بر مجنون صاحب علت ببندد نوشته تنگ برای فرد
حضرت عبدالقادر جیلانی بشکرانه بدهد انشاء الله تعالی شفا یابد
بعده این شکل را نوشته در آب بشوید بدهد باذن الله شفا
یابد

١٢١٩٩٦١ ٢٢١٩٩٦١ ٢٢١١ ٢ ٣ ٢ م اصلو

م م ٢ ٣ م لا ا ٤ ٣ م ٥ م و ٣ ط ا م ٥ م و لا حول

ولا قوة الا بالله العلی العظیم اگر کسی درد سر داشته
باشد مویز سیاه دانه زنجبیل این هر سه خوب کوفته
میرشان را سرشته بر سر حاوی سه روز کنند در عمری درد سر
نبیند

اسناد دعای حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم
فرمودند که هر که این مناجات را بخواند برای
هر نیتی که حق سبحانه و تعالی حاجت او را روا
کرداند عبدالله ابن عباس رضی الله عنه گفته که یا
ابوالقاسم این مناجات نامه را بر دوازده مهم خواندیم
بر دوازده مهم من کفایت شد بمقصود رسیدیم
اول از برای درازی عمر خواندم عمر من دراز شد
دویم از برای درازی عمر فرزندم خواندم عمر فرزند من دراز
شد از برای رزق خواندم رزق من فراخ شد سیوم
از برای کارهای بسته خواندم کارهای بسته کشاده
شد چهارم از برای بخت بسته خواندم بخت بسته

من کشاده شد پنجم از برای برکشته خواندیم بنجم
من مطیع مسنخر شد ششم از برای فرزند خواندیم
حق تعالی فرزندی نرینه داد نهم از برای دفع دشمن
خواندم دشمن من مطیع مسنخر شد تا جبر شد
هشتم از برای روشنائی چشم خواندم بر انکشت دمید
بر چشم خود مالیدم روشنائی چشم یافتم نهم از برای
پیش پادشاهان وقت رفتن خواندم بر روی خود
مالیدم پیش ایشان رفتم عزیز مکرم شدیم اگر کسی
را کسیلی سخت داشته باشد تدبیر آن نداند
چگونه کند روز جمعه این مناجات نامه خوانده بر آب
دمیده کرده بدهد تا بخورد شفا یابد باذن الله
تعالی

تعالی یازدهم اگر کسی سحر کرده باشد یا مردی او را بسته باشند
این مناجات نامه را بر چیزی خوردنی دمیده کرده بدهد
شفا یابد دوازدهم اگر کسی خواهد که پیغمبر صلی الله تعالی
علیه وسلم را در خواب ببیند این مناجات نامه
در شب جمعه بخواند پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
را در خواب ببیند هر که این مناجات نامه را هر روز
یکبار بخواند مرض او هر که بنماید باشد در کوری روشنائی
پیدا شود مناجات نامه این است
بسم الله الرحمن الرحیم الهی بحرمت
نام محمد و نامه محمد الهی بحرمت پیغمبر محمد
وسر محمد الهی بتدوی محمد و رای محمد

الهی بحرمت دم محمد قدم محمد الهی بحرمت کل
محمد و دل محمد الهی بحرمت جود محمد و جود
محمد الهی بحرمت فرق محمد و عرق محمد
الهی بحرمت مجاهدت محمد و مشاهدت محمد
الهی بحرمت داد محمد و شداد محمد الهی بحرمت
خلق محمد و خلق محمد الهی بحرمت جمال محمد
و کمال محمد الهی بحرمت همت محمد و حکمت
محمد الهی بحرمت عشق محمد و صدق محمد الهی بحرمت
صفای محمد و رضای محمد الهی بحرمت نماز محمد و نیاز
محمد الهی بحرمت سوز محمد و فروز محمد الهی بحرمت
درخواست محمد و خواستن محمد الهی بحرمت

ملاحت

ملاحت محمد و صباحت محمد الهی بحرمت فتح محمد
و فتوح محمد الهی بحرمت ملاحت محمد فصاحت
محمد الهی بحرمت روح محمد و ارواح محمد الهی بحرمت
ذکر محمد و فکر محمد الهی بحرمت شوق محمد و ذوق محمد
الهی بحرمت صحبت محمد و شریعت الهی بحرمت
کوشش محمد آرایش محمد الهی بحرمت لقای محمد
و لقای محمد الهی بحرمت خواهش محمد و خوارش محمد
الهی بحرمت موفقت محمد و وجود محمد الهی بحرمت
حکمت محمد و حشمت محمد الهی بحرمت اخلاص محمد
و اختصاص محمد الهی بحرمت قوام محمد و اقوام
الهی بحرمت قعود محمد و سجود محمد الهی بحرمت قرآن
محمد و فرقان محمد الهی بحرمت رکوع محمد و خشوع

محمد الهی بحرمت شهادت محمد و تهجد محمد الهی بحرمت
سلام محمد و کلام محمد الهی بحرمت برکات محمد و حرکات
محمد الهی بحرمت طرف محمد و شرف محمد الهی بحرمت
سعر محمد و نظر محمد الهی بحرمت طهارت محمد و ظهارت
محمد الهی بحرمت سفر محمد و حضر محمد الهی بحرمت
جان محمد و خان محمد الهی بحرمت صلوات محمد و صلات
محمد الهی بحرمت فراغت محمد و قناعت محمد
الهی بحرمت شجاعت محمد و سخاوت محمد
الهی بحرمت حلم محمد و علم محمد الهی بحرمت
بسط محمد و قبض محمد الهی بحرمت آل محمد
و اصحاب محمد ان تقضی حاجتی و ترزقنی
بها سعادة الدین و الدنیا و الآخرة و صلی الله
علی سیدنا و نبینا محمد و آله و اصحابه اجمعین
برحمتك

اگر کسی وقت جنگ محاربه این دعا را با خود دارد
در میان صد هزار دشمن باشد یک تار موی او ضرر
نرسد آلت جنگ ضرر کرده نتواند این دعا نوزده حرف
میباشد از اسمهای اعظم است گفته در عربستان همچنین
شنیدم او استادان همه نقالیت کرده اند اسماء ستة
میگویند اگر وقت جنگ محاربه از نه تسبیح السبع یک مشت
خاک گرفته هفتاد و دو بار بخواند بطرف دشمن باشد در حال
دشمن گریز میکند شرح این دعا همچنین نقل کردن اسم این است
بسم الله الرحمن الرحیم فرد حی قیوم حکم عدل
قدوس مستهم الباء بساه و الضاء نبیهم الجمع
لولوت الاکبر دشمن هلاک خراب شود بسیار آزموده شده
این اسم ملا محمد شریف کاشغری اذن داده ذکر بینه الله

این دعای قهر این است برای هر کس این دعا را بخواند
بعد هر بعد نماز بخواند و دمیده کند حق تعالی آن
کس را پریشان مضطرب حال کرداند اگر بقصد هلاک وی
بخوانند آن کس هلاک شود اما خوب نیست پریشان شود
این دعا را در راه مدینه منوره یامبوق میگویند یک موصفی
نهت آنرا بنذری یامبوق کوشید بسفینه آنجا جمع میشوند
پیری قاضی حیدرآبادی کلان برای حج آمده بود این دعا را
آن شخص اذن داده بود یاوصف وقت خدمت کردیم
بنام ایشان ملا عبدالکریم صاحب حج کرده بمصری رفتن
ما هم حضرت ایشان اذن دادیم بحرمت همان اوستاد کامل
ایم این است بسم الله الرحمن الرحیم اللهم شتت
شملهم وفرق جمعهم وبدل احوالهم وقصر اعمالهم
واقلق صلاحهم ونکس اعلامهم وسود وجوههم
تطول

طول احزانهم خرب بنیانهم عجل عجالهم
خذهم اخذ عزیز مقتدر یا قادر یا قادر یا
قادر فوال لما یرتن اللهم تممه بالبلاء تمما
وعمه بالبلاء عما وقمه بالبلاء قما وارمله
بیوم لا معاد له وساعة لا مرد لها وابح
حرمه وصلی علی محمد اهل بیت علیه وعلیهم السلام
واکفني امره وقني شره واصرف عني کیده
واحرج قلبه شیئا فادعني وخشعت الاصوات
للرحمن فلا تسمع الا همسا وعنت الوجوه للحي
القیوم وقد خاب من حمل ظلما یکبار معنه با ربکو یدکم
صحیح صحیح بعده نهت بار تبت یدا بخواند
اگر هزار جان داشته باشد بکرم الله تعالی هلاک شود
اوستاد همچنین گفته اذن کردن تمت تمام
حضرت ایشان هم اذن دادیم

الكريب اين دعا را شب در خواب بترسيد اين دعا را

نوشته ببسته بكند بعد از ان نترسيد اين باخود دارد

بسم الله الرحمن الرحيم الصابرين والصادقين والقانتين

والمنفقين والمستغفرين بالاسحار شهد الله انه لا اله

الا هو والملائكة واولو العلم قائما بالقسط لا اله الا هو

العزيز الحكيم ان الدين عند الله الاسلام ولا حول ولا قوة

الا بالله العلي العظيم الكريب در خونش بچه نمانستند اين

دعا را نوشته كرده در ميان دو ابرو آويخته كند باذن الله تعالى

خون دفع شود دعا اين است بسم الله الرحمن الرحيم ومن

آمن معه الا قليلا وقال اركبوا فيها بسم الله مجريها

ومرسيها ان ربي لغفور رحيم الكريب فرزند بميرد

نايستد اين دعا را نوشته باخود دارد وقت

در دنيا

در دنيا آمد بعده بگردن بچه بندد فرزند شود خداى

تعالى بكرم فضل خود نگاه دارد دعا اين است مجرب

بسم الله الرحمن الرحيم قوله تعالى قل من يرزقكم

من السماء والارض امن يملك السمع والابصار ومن

يخرج الحي من الميت ويخرج الميت من الحي ومن يدبر

الامر فسيقولون الله فقل افلا تتقون الكريب ولد

زايدن سخت كند اين دعا را نوشته كرده باخود

دارد در حال بازنهد بقدرت الله تعالى دعا اين است

بسم الله الرحمن الرحيم اذا السماء انشقت واذنت

لربها وحقت واذا الارض مدت والقت ما فيها

وتخلت يا خالق النفس ويا مخرج النفس من

النفس يا مخلص النفس خلصنا بقدرتك يا ارحم الراحمين

اگر کسی را جنی اثر کرده باشد این شکل را نوشته
بر دماغ او دود کند در حال بخیر یابد شکل این است
چنین بر دود شکل این هل یسوم هلیسوم هلیسد یحا اسلا
هلسل هلسلا هلسوم تهلوم هه کلاهو
اگر کسی زن عقیم باشد اصلا فرزند نشود این دعا را نوشته
کرده بیارا بخورانند یکی را با خود دارد بکرم الله
تعالی امید تعالی فرزند صالح پیدا شود و کرد از دعا

بسم الله الرحمن الرحیم لله ملك السموات
والارض يخلق ما يشاء يهب لمن يشاء اناثا
ويهب لمن يشاء الذكور او يزوجهم ذكرانا واناثا
ويجعل من يشاء عقيما انه عليم قدير تناكحوا
تناسلوا فانى اباء هم والامم بالقسط

بالقسط از برای باد این دعا را نوشته کرده شود
اگر قوبا نحق باشد یا سبزی باشد اگر سرخ باد اگر کبود
اگر سیاه باشد همه را فایده دارد بچشند بار تجربه کردیم
بسیار آزموده است آن دعای این است مجربست

بسم الله الرحمن الرحيم يا ربيع الاحمر
يا صفرت الاصفر ان يشاء يسكن الريح
فيظللن رواكد على ظهره ان فى ذلك لآيات
لكل صبار شكور بسم الله الشافى بسم الله الكافى
بسم الله المعافى بسم الله الذى لا يضر مع اسمه
شئ فى الارض ولا فى السماء وهو السميع العليم
يا ابرصوم يا هيشوم يا طيوم يا حى يا قيوم

اگر بهر زن شیرش خشک شود این نوشته کرده
بالای پستان نوشته کرده بیند بکرم الله تعالی
شیر پیدا شود اگر ماده گاو باشد شیر خشک شود
نوشته بر بالای پستان نوشته بکند به بسته بکند
شیر پیدا شود دعا این است مجرب است

بسم الله الرحمن الرحیم

اِنَّ لَکُمْ فِی الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِیکُمْ مَا فِی بُطُونِکُمْ
مِنْ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا مِنْ لَذَّتٍ لِلشَّارِبِینَ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ از برای
فرزند اینها نوشته با خود دارد فرزند شود دعا
این است بسم الله الرحمن الرحیم یا عظیم الخطر
یا سریع

یَا سَرِیعَ الْحَضَرِ یَا مَعْرُوفَ الْاَثَرِ یَا عَزِیزَ الْمَنَنِ
وَیَا مَالِکَ یَوْمِ الدِّینِ اِیَّاکَ نَعْبُدُ وَاِیَّاکَ
نَسْتَعِینُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِیِّ
الْعَظِیمِ اگر کسی بول بسته شده باشد یکمثقال
زعفران خورد [illegible] نو بیز را که همان گیاه زنگ مکمیه
بسرخ میشود او را خوب کوفته مخرج بول بسته بکنند
گشاده شود این شکل را نوشته بخورانند گشاده شود
شکل این است ل ۱۵۲ ۳۸ ۴۴ ۱۴ ۳۶۲ ۸
از برای [illegible] این دعا را
نوشته بشویند دفع بسم الله الرحمن الرحیم طه ما انزلنا
علیک القرآن لتشقی الا تذکرة لمن یخشی

تنزيلا ممن خلق الارض و السموات العلى الرحمن
على العرش استوى و ننزل من القرآن ما هو
الشفاء و رحمة للمؤمنين باب [illegible]
[illegible] بسم الله [illegible]
باب [illegible] درد سر بنویسد و بر سر بندد صحت یابد ان شاء الله تعالی
بسم الله الشافی بسم الله الکافی بسم الله المعافی
بسم الله الذی لا یضر مع اسمه شیء فی الارض
و لا فی السماء و هو السمیع و لا حول و لا قوة
الا بالله العلی العظیم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

از برای این دعا را جن دیو را بسیار مجرب
این دعا را نوشته کرده بر گردن جن زده ببندد
بگذرد [illegible] دعا این است بسم الله الرحمن الرحیم
یا مانع یا نافع یا جامع یا موسع یا شافی
از برای اگر کسی را سحر کرده باشند یا بسته
باشند این دعا [illegible]
کرده بر بهر گشاده شود باذن الله تعالی دعا این است
بسم الله الرحمن الرحیم و الله غالب علی
امره و لکن اکثر الناس لا یعلمون این
از برای از غیب خبر یافتن دو رکعت نماز بخواند
رکعت اول هفت بار بعد از فاتحه سوره الاخلاص
بخواند رکعت ثانی هفت بار بعد از فاتحه سوره

الاخلاص بخواند بعد از فارغ نماز هفت بار یا فتاح
بگوید بعده سی بار سورة الدخان بخواند بعده کلام
دنیا نکنند خواب بکند جناب عزت
بصورت آدم یک ملا یک خبر میدهد ولکن جامه لقمه
پاک باشد الموزه اگر کسی را در میان باشد
یک گیاهی هست او را اهل روم ایبرغان گویند
آدم را مکرد او را جوشانده هفت روز بخورد عظیم
نافع باشد در میان را تجربه شده دعای درد
گوش این بیت نوشته با خود بردارد یا خوانده
دمیده کند بسم الله الرحمن الرحیم قوله تعالی واذا
سمعوا ما انزل الی الرسول تری اعینهم تفیض
من الدمع مما عرفوا من الحق یقولون ربنا
آمنا

آمنا بما انزلت واتبعنا الرسول فاکتبنا مع الشاهدین
از برای تب لرزه این را نوشته بر ماه دود کند آخر
یک را دود کند این است روز اول نوشته بکند
جهنم حجرتها تنس بین فرعون فی النار لها لها
لها لها لها لها جاسوما دویم این را نوشته
بکند جهنم کلا یوم تزین جامان فی النار آه آه آه
آه آه آه ابراماج سیوم روز این را نوشته بکند جهنم
قعرها بعین قارون فی النار للهللهله طاسوما تحت
از برای تب لرزه یک سال شده تب شده باشد
این را نوشته کرده بخوراند باذن الله تعالی
دفع شود بسم الله الرحمن الرحیم طلهعهمیا ایشما عمعهما
مولجا کوطلا طهما اهمت ولکن شکرانه بدهد

از برای تب لرزه برگ بید نوشته کرده بر دماغ دود کند
اوّل روز هل یرضی دویم روز بل یرضی سیوم روز تقبل یرضی
این را نوشته کرده بخوراند اقطارٍ اقطارٍ اقطارٍ از برای ذات
الجنب این دعا را نوشته کرده بالای درو ببسته بکند
بسم الله الرحمن الرحیم قوله تعالی وَ اِن یَمسَسکَ اللهُ
بِضُرٍّ فَلَا کَاشِفَ لَهُ اِلَّا هُوَ وَاِن یَمسَسکَ اللهُ
بِخَیرٍ فَهُوَ عَلَی کُلِّ شَیءٍ قَدِیرٌ وَهُوَ القَاهِرُ فَوقَ
عِبَادِهِ وَهُوَ الحَکِیمُ الخَبِیرُ اگر کسی استخوان فیل را
بر گردن هر کسی آویخته بکند از تب و وبا طاعون
ایمن باشد اگر کسی وقت طاعون وبا این
دعا را نوشته کرده بر بالای دروازه خانه وبا طاعون
و داخل نمیشود چند بار تجربه شده و الله اعلم بالصواب
شکل

شکل این است

٥ لونی	سوا ١٠١	٥ ٥ ١٤ا	لامری
١٣ع	ع ع لوطی	الوشی	١١٢٠
مح لوی	٨ بول	ه ١١٥	٢ لوی
امح ١٥	٣٠ لوس	نحولوبی	لوعرک

اگر کسی وقت طاعون وبا لوح نه کرت
یا حفیظ نوشته کرده بالای خانه بسته اند
طاعون وبا بر او داخل نشود انشا
اگر کسی این دعا را نوشته کرده با خود دارد
طاعون وبا ایمن باشد بسم الله الرحمن الرحیم اللّهم
وَلِیَّ الوَلَاءِ یَا کَاشِفَ الضُرِّ وَالبَلَاءِ اصرِف

عَنَّا الْقَحْطَ وَالطَّاعُونَ وَالْوَبَاءَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى
صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ
اللهَ رَمَى وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ بَلَاءً حَسَنًا
إِنَّ اللهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ اللَّهُمَّ اصْرِفْ عَنَّا عَنْ مُتَعَلِّقَاتِنَا
وَعَنْ جَمَاعَتِنَا وَعَنْ جَمِيعِ الْأُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ
أَجْمَعِينَ سُوءَ الْقَضَاءِ وَدَرَكَ الشَّقَاءِ وَشَمَاتَةَ
الْأَعْدَاءِ وَالْكُفَّارِ وَالْغُمُومِ كُلَّ غَمٍّ وَهَمٍّ بَلَاءٍ لَا حَوْلَ
وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ از برای ام الصبیان
این از صرع میشود نام این را احوق میگویند خرد و بچه را
بسیار حادث میشود رنگ او متغیر میشود سیاه
میشود عقل او زایل میشود گاه وقتها بخود میشود اینها
را احوق میگویند بدانید که علاج او نیلوفر شراب
شراب

30

شراب لیمون شراب بنفشه شراب خاص لسان الثور
بیده ترنجبین اینها از آب لیمون شکر قند شربت
بخوراند نوع دیگر یک دختر نا بالغ بچرخ رسیده
باشد یک عولاچ ریسمان را جمل یکبار عقده کرده
در گردن کودکان بسته بکنند باذن الله تعالی صحت
میشود این چند بار تجربه شده قل اوحی را هر عقده
را یکبار بخواند نوع دیگر خایه سگ آبی کوفته
با آنهم همراه کرده در بدن کودکان مالند نوع دیگر این است که
برگ خر سیاه را یک کاسه سفالین آب نا رسیده
اندازند آب نرم جوشانده بفشارند نبات مصری همراه
کرده بخوراند این هم تجربه شده اگر کودک را ام الصبیان
گرفته باشد [illegible] شده باشد تشنج برگ را

اگر کودک [illegible]

کرفته بالا بالیت را اخلاص شریف نوشته بر دست چپ کودک
ببندد بالا چپ نوشته بر دست راست ببندد بر دهشی
نوشته بر اعضای کودک بشویند ان شاء الله تعالی
صحت یابد این بسیار مجرب است اگر کودکان
جنی اثر کرده باشد این تعویذ اسم پادشاهی فرمان
نوشته بر گردن کودک ببندد ازین علت خلاص شود
علما رحمهم الله گفتند چند بار تجربه کردیم گفته ایم
این است شاصی یا صبی عمر وارعب بریانی
وقت پیغمبر صلی الله علیه وسلم بچگانه از
اصحاب رسول علیه السلام جنی پیدا شده بود
رسول الله شکایت کردند یا رسول الله بچگانه ما
جنی پیدا شده است گفتند بسیار غدا
میدهد

میدهد گفتند حضرت رسول الله حضرت امیر خط
امر کردند که حضرت مرتضی علی این دعا را نوشته
کرده ماندن جنی ها گریخته رفتن اگر کسی نوشته
کرده در خانه ماند جنی ها هرگز نماند بگریزند
دعا این است بسم الله الرحمن الرحیم
هذا من کتاب رسول الله رب العالمین
الی من طریق الدار من العمار والاطارق
یطرق من الخیر اما بعد فان لکم فی الخلق
سعة هذا الکتاب فان یکن عاشقا مولعا
فاجرا مقتحما فهذا الله الکتاب الرسول الله
ینطق علینا وعلیکم بالحق انا کنا نستنسخ
ما کنتم تعملون ان رسولنا یکتبون ما تمکرون

اتركوا صاحب هذا الكتاب وانطلقوا
الى عبد الاصنام والى من يزعم ان مع الله
الها آخر لا اله الا هو كل شيء هالك الا
وجهه له الحكم واليه ترجعون حم
لا ينصرون حم عسق تفرق اعداء الله
وبلغت حجة الله ولا حول ولا
قوة الا بالله العلي العظيم فسيكفيكهم الله
وهو السميع العليم از برای این دعا فینه
خریت آشکار کردن این است این دعا را
نوشته کرده بدیت جنب ببیند کرده یکجای
خلوت خواب کند با طهارت باشد لتمش جامه
او

او پاک باشد بکسی کلمه نکند یک مردی فر
شوران آمده جروبهوسوم نحولا شراب ١١١٥ ٥٥٥
١١١٠ بادولا وشموم هنولا نسر اوما ١١١ واه ١١١١
دود لاع تمت
اگر میخواهی جمال با کمال
مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم ببیند این
صلوات شریف هزار بار بخواند در شب نخواب
بسم الله الرحمن الرحیم اللهم رب
البلد الحرام والشهر الحرام والحل الحرام
والرکن والزمزم والمقام اقراء علی
روح محمد نبینا منا السلام

بدانکه ای سالک راه حق ای راغب وجویندهٔ مطلق
این علم عرفان وکمال یقین حاصل نمیشود تا پیر کامل
مرشد وراه یقین نباشد اقرار ارادت کرده تسلیم
رضا انواع مجاهدات وریاضات ملازمت باشد
بخدمت پیر کامل دست ندهی بمراد نرسی بدانکه سالک راه
شریعت این پیر کامل شب ماه یکی مثل چراغ است
تا شعاع نور اشراقت منور نشوی دولت دو جهان
نیابی هیچ دنیای از مرشد کامل خالی نمیشود اصلا

نظم گفته اند

پس بهر دوری ولی قایم است تا قیامت آزمایش دایم است
دست زن در دامن هر صاحب دولت خواه از عمر خواه علت
مهدی راه حقیقت هر ولیست هم نهان وهم عیان آن ولیست
بنی چون آفتاب آمد ولی ماه مقابل کرده اند ربک مع الله
دست پیر از غایبان کوتاه نیست دست او جز قبضهٔ الله نیست

هر که دارد در جهان خلق نکو مخزن اسرار حق شد جان او
چون شود اخلاق اوصاف نکو هشت جنت بر تو ای نیک خو
معلوم شد که اینها طریقها همه یکیست آب اگر صد پاره گردد باز
باهم آشناست این سایر طریق یکی است حضرت علی
فرموده است که الطریق کلها واحد گفته خلوت جلوت
قادری ادهمی ویسی رفاعی بدوی مولوی گلشنی نقشبندی
عشاقی میرامی بیک تاشی شتی جلالی این طریقها همه
یکی اعتقاد کند زنهار یکی را حق دیگری را باطل نگوید همه حق گوید
مردان خدا خدا نباشند از یاد خدا جدا نباشند
ای برادر عزیز اینها را همه یکی دان یکی اعتقاد کن خدا یکی
الله وتر یحب الوتر ای برادر راه خدا از موی
باریکتر است دایم اوقات فکر ذکر تو یاد حق باشد
زنهار زنهار یک دم یک ساعت غافل مباش زنهار ای عزیز

ای عزیز معلوم شود که افضل اولیا حضرت صدیق
اکبر رضی الله عنه هر شب بعد از خفتن نماز را میخواندند
یکساعت اهل عیال تی صحبت میکردند بعده اهل اولاد
ایشان بخواب میکردند از جای خود خیستند تجدید
وضو میکردند دو رکعت نماز نافله خوانده جا لب
میشدند بالای جای نماز تا وقت فجر بهمانی
مینشستند نماز صبح یکبار دهن مبارکشان باز
میکردند از فم شریفشان یک نور بیرون میشد دنیا
منور میشد بعده نماز بامداد خوانده بخانه خود
میرفتند همچنان ریاضات میکردند شبها خواب
نمیکردند تا صبح شدن از دهن بوی کباب می آمد
عجباً للمحب کیف ینام کل نوم علی محب حرام

اگر تنبیه الغافلین ذکر شده است که کسی که
این هشت کلمات دایم حفظ خود کند عند الله عند الملائکة
شریف مقبول میباشد مثل گناهش کوکه دریا باشد مغفور
میشود حلاوت طاعت یابد هر کار میکند اول بسم الله گوید
آخر هر کار الحمد لله گوید از کردن لغوی بعده استغفر الله
گوید از کار بد لا حول ولا قوة الا بالله گوید از خبر مصیبت
شنود انا لله وانا الیه راجعون گوید شب روز لا اله الا الله
وحده لا شریک له بگوید خاصیت از عذاب منکر هم خوش شوی
اگر کسی بسیار گوید از جهنم خلاص یابد حکایت شده است
شقیق بلخی حاتم الاصم گوید چهل سال سیاحت کردیم
چهل سال تحصیل علم کردیم این هشت چیز فایده دیدیم
اول شنو نظر کردیم که هر کس یار دوست دارد مادر

اعتماد کنند

خویشی اقربا ازین فایده ندیدیم مونس قبر الا عمل صالح ندیدیم دویم
خلق را دیدیم که کبر و تکبر دعوای فلان ابن فلان هستیم گفته دعوای
نسب میکنند تابع نفس میشوند ما خلاف او کار کردیم سیوم
خلق نظر کردیم مال جمع میکنند افتخار میکنند اعتماد بمال میکنند
من تقوا اختیار کردیم چهارم بخلق نظر کردیم مال جمع کنند
فقرا مساکین خیر نمیکنند ما مال خود را بهم مساکین خیر کردیم
پنجم خلق را دیدیم یکدیگر غیبت مذمت میکنند ما قسمت قناعت را
اختیار کردیم ششم خلق را دیدیم یکدیگر عداوت میکنند
ما بشیطان عداوت کردیم هفتم خلق را دیدیم که طلب
خود را رسوا میکنند بحرام آغشته افتند ما از برای رزق
الم نکشیدیم عبادت مشغول شدیم هشتم خلق را دیدیم که
یکی منصب اختیار میکنند قاضی مفتی حاکم اختیار میکنند
ما فقر را اختیار کردیم توریت انجیل زبور فرقان نظر کردیم
ازین هشت فایده زیاده فایده ندیدیم گفتند مشفق البلخی رحمة الله
علیه

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین
الصلوة والسلام علی رسوله محمد وآله
اجمعین بدانکه حکماء درین اجازت نکاح وحقیقت
دادند از فعل بد اطلاع کرد در حکمت درین معنی آنست که
تولد و تناسل پیوسته گردد و پرستنده گان
شکر گویان و ثنا خوانان زیادت گردند چون
الجمله بدانستند پس واجب بود که اوقات مجامعت
را نیز بدانند زیرا که مضرت مجامعت بسیار است
از بس همه لذتها بیشتر و آنچه حکما گفته اند در اوقات
باتفاق فلاسفه افلاطون و سقراط و بقراط
و جالینوس و بطلمیوس و ارسطا لوس و از متاخرین

ابو حیا محمد زکریا گفته اند که هر وقت مجامعت افضل
بهار خوشتر است که هوا بغایت معتدل است ما دام که
امّا ضبان که وقت بهار بهتر بسیار کار باشد بهر وقت
مجامعت توان کرد چون اشتها ذوق باشد در دل نشاط
تمام بود در قضیب ضعفی نباشد اگر اتفاق افراطی
باشد در بهار بهتر نشاید امّا اعضا ضرر کمتر افتد
امّا تابستان گرم در زمستان نبود که تن را بیمها
رسیده باشد در فصل بسیال هر ماه از همه بد شرایت
در روز جماع بهتر باشد و کسانیکه شرم مانع نباشد
و باه یاری نکند از ضعفی بلکه بتاریکی در دیده اگر در
بمنزلت رسد که بخار لطیفی در دماغ پیدا شود
و قضیب را قوت دهد فی الجمله نفس را برین شغلها
مهیا بود و علّت نبود از مجامعت کردن

نسخهٔ محموده

نسخهٔ محموده در باز نمودن که مجامعت در کدام روز
محمود است و در جمله نهت در تمتع از مباشرت هم شریعت کردن
هم بحکمت شب دوشنبه و شب پنجشنبه و شب آدینه محمود است
دیگر روز نیکو نبود شب شنبه اگر صحبت کنند بیماری خیزد بحکم
بادشاهی زحل است احتراز باید کرد از نسیغ علاج او مبری
کار نشود انگاه دارد مجامعت کردن نبا نهادن امّا روز
یکشنبه بادشاهی آفتاب است و تدبیر عطارد نیک بود نیو
کردن دیدار پادشاهان دیدن کوی زدن و اسپ خریدن
تاختن سپر بمکتب دادن امّا بد بود مجامعت کنند این
وقت شب گرم پدید آید بر سر او اگر فرزند بوجود آید غمّار
عوان بد فعل بود مادر پدر از فعل او در زحمت باشند
امّا دوشنبه پادشاهی ماه بود تدبیر مشتری در این روز
بد بود بحمّام رفتن و داروها خوردن و بنا عمارت تماشا کردن

را نیک بود اگر فرزندی متولد شود با حیا و پرهیزکار بود
مادر پدر او از این پسر شاد باشند اما روز پنجشنبه
پادشاهی مشتری است تدبیر زهره قصد کردن جماعت
کردن و صید نشاط و شراب خوردن نیک بود مجامعت بد بود
اگر مجامعت کند از آن فساد خیزد خصومت حاصل
فرزندی مرده از مادر متولد شود اما روز چهارشنبه
پادشاهی عطارد را بود و تدبیر زهره نیک بود
نوشتن اما تمتع از مجامعت کردن پرهیز نماید اولیتر
صفرا سودا غالب شود و باشد که از علامت صرع مبتلا
اگر فرزندی متولد شود خنثی باشد ایزد تعالی ابلیس را
روز چهارشنبه آفریده بود اما روز پنجشنبه پادشاه
مشتری را بود تدبیر ماه را مسعود باشد و نیک بود
قضات او استاد دیدن و سیر تماشا کردن حاجت
خواب

خوابیدن مجامعت نیک بود اگر هر فرزندی که بوجود آید
بدرجه بلند برسد عالی مقام شود پدر مادر از وی شاد
خرم باشند روز جمعه پادشاهی زهره را بود تدبیر آفتاب
را نیک بود حمام رفتن عطر سوختن و جامه بر بدن
پوشیدن و مجامعت کردن شاینده خجسته بود
انبیا اولیا و صلحا و علما در شب جمعه رغبت
نمودن چون فرزندی بوجود آید صالح عالم بود چنانکه
خلایق ازین آسوده باشند اگر خلوت واقع
شود مباشرت نحس زود بنا بیت جاهلی باشد
بدانکه فایده او را در وقت از غایت حرص
شهوت در موضع مخصوص نگرد چشم را ضرر بود
چون فرزند بوجود آید غالباً نابینا بود پدر دجال
این عمل کرد از آن سبب دجال یکچشم پیدا شد اگر در وقت

صحبت آب خورد فرزندی بیمحق و نزار آید اگر در آن
در نظر کسی نکرد و شراب صافی خورد فرزندی با هیبو
دست دز کردن کند فرزندی نیکو روی نیکو خ
اگر قدری مشک دارچینی کوفته بگلاب بیامیزد در قضیب
مالد هر فرزندی که بوجود آید نیکو روی بود و مجامعت
بغایت ذوق باید اگر در وقت انزال مرد دیگر گردد
منی تمام در رحم نرود فرزند مبتلا نیم اندام بود اگر مردی
از دو جانب جوید بلعنت گرفتار شود اگر فرزند
متولد شود کنده دهن باشد اگر مردی در وقت صحبت
در گل سرخ نگرد و شکر بخورد و فرزندی شیرین کلام بود
فایده دوم اگر وقت زوال آفتاب یا طلوع یا
غروب صحبت کند فرزندی متولد شود مخنث
باشد از دین بیرون شود اگر قصد کرده باشد در جا
فرزند

فرزند کل شود اگر فرو کار کند طپیدن دل خیزد فرزندی در وجود
آید ضعیف بود اگر دل سیر با دل گرباها با عسل صافی حل کند در قضیب مالد جماع
شود دلیر بماند شود فایده و بعض از جاهلان گویند که اطبا گفته اند که
هرگز مجامعت نباید کرد اگر کنند در سالی یکبار این محالیست زیراکه
زیراکه همهٔ عالم هستی از آب مجامعت اند در عالم فساد لذت
شش است اول نظر دوم سمع سوم ذوق چهارم شم پنجم لمس
ششم مجامعت از اینها هیچ چیز از مجامعت خوشتر نیست
از بهر آنکه هر لذت را فضل جداگانه است دیگر شراکت ندارد در
مجامعت همه چیز جمعیت در مجامعت مراد دیگر است و این
طلب کردن از عقل نیست است که ما همه هر دو بدان باقیست دیگر
مجامعت پنج چیز میسر شود اول باید که دکر را سنجت بسیار
دوم تقویت دماغ سیوم تقویت دل چهارم قضیب بحیم مالی
که از منی آید تقویت کرده این پنج چیز عزیز شرح یاد کرده شد

بتفصیل وسیله مجامعت اند فهرست کتاب در شانزده
باب مشهور است بدین صورت باب اول در مقدمهٔ کتاب
و دلائل از جهها مختلف است باب دوم در غذای مفرد
که از این کار نیکو باشد باب سوم در داروهای مفرد که این
کار را نیکو بود باب چهارم در غذای مرکب که این کار را نیکو است
باب پنجم در اشربه که موافق طبع است اهل آن شغل دارد
باب ششم در جوارشها معجونها که قوت حرکت دهد
باب هفتم در مسوحها که قضیب را بسیخت کنند و قوت دهد
باب نهم در ایزار بندها که نیک باشد باب دهم در چیزها که
در دهن گیرند در وقت حاجت باب یازدهم
که لذت جماع دهد وفا کنند باب دوازدهم در شافها که
مجامعت قوت دهد باب سیزدهم در التشکل مجامعت

محموده مرموم

محموده مرموم باب چهاردهم در چیزها که ذکر را بزرگ بسازد
باب پانزدهم چیزهای زنان بار گیرد باب شانزدهم
در چیزهای که زنان آبستن نشود این است فهرست ابوابها
چو تفصیل از ابواب یاد کرده اند اکنون معالجت نیز باز نمایم
در این کتاب چیزها بسیار است از کتب متقدمان اختصار
نموده در درجها آورده هیچ چیزها را در پیشمن نماند اگر در
مجامعت افراط کرده باشد زیان دارد اگر تقصیر کنند و تفتیش را
اسباب آن مهیا کنند اما هم زیان اما افراط از غذای محموده
مدد دهد با نواع داروها خود را نگاه دارد ان شاء الله تعالی
هیچ خلل واقع نشود اما بعضی مردم که خود را نتکلیف از مجامعت
باز دارند ضرر و خلل با عضوی رسیده چنانکه تدارک او دشوار
آید توان کردن حکما گفته اند که هیچ عاقل نباشد که ضرر آن
بزرگی گردد اول آنکه خود را از غذای بد نگاه دارد که بسیار خوردن

فساد تن باشد دوم غذای اندک خوردن خود را گرسنه داشتن
تا ناچار غذا تنگ شود اعضا نصیب خود را نتوان یافتن سیوم
مجامعت ناکردن که نسل را منقطع کند قضیب را بسته
گرداند اگر خواهد که مجامعت کند نتواند کردن مثل آنجا که
چون سالها از وی آب نکشند و عمارت نکنند بروزگار خشک شود
کار آدمی نیز چنین است که چون یکچندی مجامعت نکند بوقت
کار فرو ماند و ضررها پیدا شود باب اول در درد اهل مزاجها
مخالف یکدیگر اند بدانکه ضعف مجامعت از ضعف چهار اندام باشد
اول از ضعف دماغ دوم ضعف از ضعف ذکر آن بجای
خود گفته شود سیوم از ضعف جگر بود که نشان آن
آنست که ذکر بر شود بشهوت و ترک شود برنخیزد چهارم آنکه
منی اندک بود و ذکر و خصیه ضعیف علاج آن پاک کردن بلغم بود
بقی و اسهال و غرغره تریاق بزرگ بکار بردن نافع بود و مقعده

مقعده قوی

40

مقعده قوی کند و داروها چون اطریفل بزرگ خوردن و دلیل بر
ضعیف دلیست که منی دیرتر بیرون آید اندک بود سخت تنک و
کبود و سرد افسرده بقوت علاج وی زنجبیل پرورده و گوارش
دارعونی و گوارش سقنقور را الجمله بجای خود گفته آمد اما در
منی اگر مزاج خصیه سرد و خشک باشد نشان وی آنست که
منی اندک شود و بلذت غذاهای گرم نفاخ باید خورد مثل قلیه گوشت
فربه و پیاز و نخود و مغز سر گنجشک کوفته و انگور شیرین و انجیر بدین
مانند شهوت بسیار افسرده باشد علاجش آنست که بجایگاه خود
ذکر خواهد کرد اگر منی افزون باشد و آلت سست بود و سیر نخورد
سبب لاغری است علاج وی آنست که تن را فربه کند بغذای
بسیار و نفاخ چنانکه بجای خود گفته شود مالیدن و روغنها
گرم نرم بر ذکر اگر از کمی باد باشد علاج وی آن بود چیزی نفاخ
گرم خوردن بسیار مثل نخود و آب انگور شیرین و گوشت فربه بسیار
غذاها گرم باشد و پیاز هم گرم باشد اما بسیار نشود یا قلیه

باقلی بسیار غذا بود و نفاخ اما گرم بیشتر اند چون با گوشت

بسیار جمع کند گرم نفاخ و بسیار غذای شلغم همچنین بسیار غذای است

با گوشت زنجبیل باید خورد و کمونی زر غوطی طعام بسیار بخورد

چرب شیرین از پس از طعام و اما از ترشی ها و تلخها احتراز

باید کرد چون بسیار بار کند اما او بجا بکاه خود

باز آید اما در کمی منی و بسیار منی اگر این آلت لجد و نشان

وی آنست که منی بسیار اگر این آلت قوی بود و رگهای سرخ

بود و جماع کردن توانا بود یاری نکند علاج وی آنست که

بحقنهای گرم و مالیدن و روغنهای گرم مالیدن باشد و روغنها

بجاه صوفکنه خواهد شد غبار و اگر منی بسیار بود احتلام

زند از بر خوردن بود نشانه آنست که تن قوی بود

و روی سرخ بود بجماع کردن توانا بود علاج رگ زدن

رانون غذاها اندک خوردن معجون قاطع النسل بکار برد

در سکنجبین

سکنجبین سرد کرده خوردن اگر تب را تب آید دماغش

آرزو کند نشانه وی آن که پس جماع بیشتر باشد منی

از وی بسوزان آید که چون بول کند قضیب بسوزد وی

چیزی خشک بود چون کدو و انار ترش و شیرین خوردن در آب

سرد نشستن و اگر ذکر نیم بر باشد نشانه گرم باشد دارو بابه

خوردن کم دو وی کافور باشد چون معجون قاطع النسل

کسانی را که در مجامعت پایه دارد باشد که گونه روی

ایشان گندم گون باشد که سرخ زنند و رگهای فراخ بر حلقه

و سینه ایشان موی بسیار بود و موی سیاه درشت داشته

باشد و منی چشم و موی خصیه در رها ایشان درازتر و رگ مزاج

ایشان سردی خشک بود بسیار ها سیر خان زوی حریص

باشند لکین بسیار نتوانند کرد کسانیکه بلون سپید زرد

باشند و شکم ایشان بزرگ بسیار دارند مزاج ایشان

میل بسردی دارد و کسانیکه لبهای درشت دارند و گوشت

کوشت سخت موی نرم و درشت تنک بر کوشت بر سینه
و لبها باریک کسیانکه بر اندام ایشان موی نبود و مفاصل
خورد و چشمهای سخت و سیاه دارند چنین در این کاه
سخت باشند اما کسیانکه زهار موی ندارد یا کمتر دارد یا
این قدر دارند که نرم فراکنده دارند الحیض کسان اکر
فراط کنند مرکز مفاجات بود در صفت زنان
بدانکه هرچه ایزد تعالی بدایع کمالات آفریده همه را بعلم حکمت
آفریده است هر چیزی را طبعی و عادات داده در باطن نشان
در ظاهر پیدا کرده چنانکه سیارات کواکب که بهر اتصالی
اقرانات و تسدیسی و تثلیثی که واقع میشود اثر خاصیت آن
بظهور آید آدمی نیز از مرد و زن هر یکی در ظاهر باطن
طبع دارند و عادت و نشان دادند این عادت
و طبع و جبلت و اعضای هر دو ظاهر کرده
ما نیز از مودیم و امتحان کردیم بتجربت بغدار
تجربه کردیم صفت هر زنی که کرد روی نرم کوشت
داد

داد از اعتدال دستهای پای ها کوچک دارد دلیل کند که آن زن
بشهوت حریص باشد موضع مخصوص او پر آب و کرم
نرم باشد بالذات و پر حلاوت و مرد را از مباشرت او
طپیدن دل و ضعف آرد و علاج آن باشد کم از آن هر سه که شرح
داده در مقام خود دارچینی خورد ضعیف زایل کردد صفت
ارسطاطالیس کوید هر زنی که روی کشاده ابروی فربه
کوتاه قامت و سرخ و سفید و نرم کوشت بزرگ دندان
و بزرگ سر و کوتاه موی باشد دلیل بر آنست که بشهوت
حریص باشد لیکن پارسا بود زود فریفته نشود از
صحبت او ضعف در خیزد علاج وی کباب بریان
کرده بجنب عود و شراب در طور عرق بید و عرق ریحان
با تخم سیاه بخورد و نافع بود صفت افلاطون میکوید
هر زن که فراخ روی سهل بینی سیط لب پوست ابرو
و خورد دندان تنک چشم دراز چشم و کوچک ذقن

نار پستان باریک میان نرم گوشت خورد مفاصل بود دلیل
کند که موضع مخصوص او گرم بود شهوت حریص باشد در
مجامعت سیری نیابد با او صحبت داشتن موی را سپید
کند طلب بواسیر و سودا و صفرا ظاهر شود علاج وی آن است
بوی پسته همیشه سکنجبین خوردن عادت کند صفت زنی که تنگ
چشم باشد گشاده ابرو باریک موی و سیاه چشم و ملیح
قامت بجهة اعتدال باشد حکیم نباریمه گوید که وی
هیچ نرسد
پارسا و شایسته و مستوره بود و از مباشرت او زیان
مجحد ذکر را گوید صفت زنی که قابلیت او کوتاه باشد
و فربه و سیاه موی و خورد دندان باریک لب و بزرگ ابرو
و خورد پستان دیگر در وی هیچ قصور نباشد ملیح شکروی
که اکثر کشمیریان بدین صفت باشد دلیل کند که موضع
مخصوص او نرم گرم خوشبوی از صحبت او هیچ مضرت بکسی نرسد
و حکما گفته اند که صفت هر زنیکه سرخ و سپید پیوسته ابرو
سیاه چشم

سیاه چشم باریک میان دراز بالا کوچک پستان فراخ
سینه بود بیشتر رو میان بدین صفت باشند
دلیل کند که موضع مخصوص او گرم و خوش حلاوت
بود چنین زن پارسا باشد صحبت با او داشتن
هرگز زیان ندارد جالینوس گوید صفت هر زنیکه کم
مجامعت فربه بود در وی باریک لب کوچک پستان
فراخ سینه و نرم اندام دلیل کند که موضع مخصوص او
نرم گرم خوش باشد البته او از مجامعت سیر نیابد صفت
هر زنیکه پیر لاغر باشد دراز قامت اگرچه خوب حرکت
بود از صحبت او مرگ مفاجات خیزد صفت هر زنیکه
رنگ سیاه و سرخ باشد موضع مخصوص او سرد و تر
باشد از مجامعت او عرق النساء خیزد از سقاط
لیس گوید صفت هر زنیکه بجهة اعتدال بود دراز
موی و سیاه چشم و خورد ذقن پیوسته ابرو

نرم اندام فصیح وخوش آواز فراخ سینه باریک میان میسر
و سپید خوش حرکات جوان بزرگ سترین کلام دلیل کند
که موضع مخصوص او نرم گرم آید نشستم مویکی بیان کنم
اگر کسی خود را داند که چه کسان را مجامعت نشاید کردن
چون کودکان نابالغ و بیماران و دیگر کسانیکه ایشان
تاخته باشند یا کاری سخت کرده باشند یا بار گران
برداشته باشند جماع در آن حال نباید کرد خاصه
کسانیکه شکلی دگر او جز و کسانیز اکم طعام در معده
منهضم نشده باشد و اگر کسی خواهد که بسیار جماع
کند از کار فرو نماند از ده چیز خود را احتراز کنند
اول آنکه خود بسیار وا داشته دوم از دیدن بسیار
سیوم در گرمابه بعد از عرق جماع کردن چهارم
پشت بر تابه حمام نهادن پنجم از بیداری شب
ششم اسب تاختن بسیار مفاصل نداشته باشد.
هفتم

هفتم بعد از قی حذر کردن هشتم اندک با بسیلق خون
گرفتن نهم بربا مجامعت کردن دهم از نشرشها بسیار حذر
کردن فی الجمله اعتماد در این شغل بسیار منی است و گرم
و حرکت ذو و شهوت انتشار حاصل آید و دگر را بسخت
کند این حالتها بغذای شایسته حاصل آید ... بیاید
دانست که از غذاهای تولد منی از دارو بیشتر باشد زیرا که
دارو اگر کم خورد بهمه منی بیفزاید الفاظ آورد این سبب فاعلیت
از برای آنکه زیادتی طبیعت اند ماسب سوم دردا دوریای موزد
منکر زعفران و عنبر تخم انجره حب الفلفل قسط شرین شقاقل
جینی شونیز زنجبیل فرو عود هندی ترنجبین مشمول کبابه
لسان
لوبیت ترنج حب الصنوبر وقنطوریون ولیسون
العصافیر قسط شرین عنب الثعلب دراز فلفل لودری
خولنجان قشر الرمان نبیه شتر دارچینی بسورنجان عاقرقرحا

مشیحم الاسپید بیزند خشخاش رومی روغن بلبان قرنفل و

بسقنقور جوز لوا یا بیسبایه مصطکی رومی سنبل زم

کوکو هوبیزج شیطرج هندی هلیله بلیله امله ابریشم

افیون ادویه هنوز بجای خود یاد کرده اند و ترکیب بشو

باب چهارم در [illegible] های مرکب سبب اینه پیاز سفید

مقداری قدر نخود سفید نیمکوفته روغن گاو یا زیت

اندازد پس نخود باقلا لوبیا سفید کرده مقدار ده سیر

در دیگ کند با آب سیر د نهد و آتش کند تا پخته شو

با نمک عجیب و نان فطیر تر بیازد یک درم دارچینی

و نیم درم خولنجان کوفته بروی اندازند قدری نمک

سقنقور زنجبیل با وی آمیخته کنند آنگاه نان مبرد

کرده بخورد در وی قوت تمام حاصل شود قضیب را

محکم میکند و منی افزاید و کرده را گرم کند و ازو حرا

وتن را

وتن را فربه کند و دلرا نشاط آورد و روشنی چشم را

زیاده کند [illegible] بینا پدگو بتو تجربه را بدان:

مقدار پیاز قدری نخود سفید نیمکوفته در وی

افکنند و آب در دیگ و سرش بپوشانند تا آب به مجوشاند

تا پخته شود پس نان فطیر تر بر کنند و مقدار یک درم دارچینی

نخود چنین کرده گوشت بره ایک بر سر نهند تا مهیا شود اگر

اورا ترشی آرزو کند ترنج با شکر بجای ترشی کند

نیکو بود و بسیار خاصیت دهد و منی بیفزاید و کرده را

قوت دهد و مباشرت را نیکو بود و بسیار فسندیده

چنانچه شرح آن نتوان گفت هر چند که مباشرت کند

ضرر نقصان او بوی نرسد و مرد را تازه کند و نشاط

آورد و شهوت حریص راغب گرداند [illegible] دیگر گوشت

بره فربه رسها ازوی بیرون کنند چنانکه گوشت

پیاز سفید روغن گردکان بریان کنند اگر این روغن

نباشد نمک سقنقور جوش کند پس یکدرم دارچینی
نیم درم قرنفل نیم درم مار هنک کوفته بیخته بر سر آن قلیه
کند و نان فطیر بخورد شبانگاه و بامداد که خورد قوت
عجیب بیند و خاصیت بسیار چنانکه هرگز ندیده باشد
در مجامعت بسیار نشاط عظیم پیدا شود از این قلیه
قلیهٔ دیگر بستانند ماهی تازه با ده درم روغن جوز
بریان کند چون ده زرده خایه بر آن افکنند تا بریان
شود پس وی صد درم صرف شراب باید خورد بستر شغل
خورد و پس از پنج ساعت که قوت عظیم بیند
چنانکه هرگز ندیده باشد قلیهٔ دیگر بستانند مار چوبه را
خورد کند و بر روغن گاو بریان کند بخورد از
زردهٔ خایهٔ مرغ بر افکند بنمک سقنقور جوش
کند بخورد فایده بسیار بیند قلیهٔ دیگر بستانند نیم من
گوشت فربه بکوبد با روغن بریان کند پس سه عدد

زرد خایهٔ مر

زردهٔ خایهٔ مرغ بر روی افکند و قدری دارچینی خولنجان
در روی افکند نهایت نیکو است قلیهٔ دیگر بستانند
بط آب فربه یا مرغ خانگی یا کبوتر بچهٔ چند فربه و پیه
در شکم وی رها کنند پس بیارد کردهٔ فطیر چندانکه تواند خورد
پاره کند و شیر گاو تازه بر سر شکم کند مقدار درم جوز هندی
بر سر او افکند این مرغ را بنمک جوش کند و در تنور کند
آویزد بر بالای او بگذرد تا بریان شود لبده از آن بخورد
کم کرده را قوی گرداند و نشاط آورد نهایت موافق
است خاصه زنان که اندام گرم بسیار زد و نرم کند و باد خام
قولنج را بگشاید و عرق النسا را زایل شود و خون را
صاف سازد مجرب است کباب بستاند گوشت فربه
مهر اکرده بیخته در تنور زیر آتش کند تا پنج شود گوشت
را بر روی آجر اندازد تا بریان شود بمقدار حاجت
نمک بیفشانند با دارچینی بخورد پس از این ساعت

کنند و بر کار خود روز عجایب ببیند و تن را فربه کند
و قضیب محکم کند و روی را سرخ گرداند صفت مرکبی که منی
بیفزاید و ذکر را سخت کرداند بستانند کندر مقشر کرده
ده درم گوشت فربه سی من در دیگ کنند و چندانکه
آب در وی کنند نرم جوشانند تا نیک پخته شود پس
سیر شیر چون مغز دو ده سیر پخته پنج درم گوشت بسا
در وی کنند نرم بجوشانند پس هر بامداد بکچه فرنیو سیر را
اضافه میکنند یکدرم دارچینی و نیم درم خولنجان خورده
کرده بمقدار روغن کنند با داو بخورد بکور ذکر قوت دهد
مثانه کند هم را فایده عظیم دهد و منی بیفزاید در اوقات
دهد و نشاط آورد و ریشه را قوت دهد مثانه گرم کند
و رنگ روی سرخ کند و صفرا و سودا زایل کند چنانکه
خواهد جماع کند و هیچ مضرت بوی نرسد

کباب گوشت فربه را بریان کند بجز با سفال چنانکه گفتم
دیگر رطل انبیر گاو و دو درم دارچینی کوفته در وی قدری شراب
بپزی ازان بخورد بعد ازان کباب بخورد هر روز پیش ازین من
بخورد هیچ دارو محتاج نشود بغایت مفید مجرب است
صفت نخود آب نخود را کوفته کوفته در آب خیسانند
پوستش باز کنند پس بکوبند مغز جوز پاره تازه بکوبند بعد ازان عسل
در وی کنند بکچه میزنند تا جوشی چند بر آورده آنگه سرد
کنند در جای کنند بامداد ناشتا بگاه بخورد صفت حلوا
بگیرند یک من عسل آب پیاز هر دو را در دیگ تلی کنند
و آتش نرم تا بقوام آید ازان آتش فرود کنند تا سرد
شود ده درم زعفران سوده در وی افکنند
یکهفته روزی سه درم ناشتا بخورد کیسه
سره ده علاج بود منی افزاید مجامعت را قوت

دیگر صفت حلوای دیگر بگیرد نخود سپید مقشر کرده
گوشت ده سیر و همان قدری روغن گاو در پاتیله کنند
قدری یکمن شکر طبرزد مقدار عسل در آتش نرم کرده
بکفچه میزنند تا پخته شود و سرد کنند در ظرفی سبز
باشد هر روز ده درم بیش از طعام بخورد در صفت
حلوای جوز بپتانند چندانکه خواهد جوز را پوست تراشیده
در ظرفی لو کنند در تنور کنند چندانکه پخته گرم تماشی
و شب بگذارد دارچینی خولنجان قاقله و جوز بوا قرنفل
از هر یک دو درم با دارو ها خورد پس عسل صافی دو من
در آتش نهد بکفچه میزنند تا همه یکی شود پس ازان
بیرون و در عسل اندازد با یکدیگر بقوام آرد
پس ازان فرو گیرد تا سرد شود و در ظرف سبز کنند
تا یک هفته بگذارد پس هر روز بشربت سه درم بخورده
باشد

باشد گرده را قوت گرداند منی را بیفزاید و صفرا بسود
را زایل کند چندانکه خواهد جماع کردن مضرت رقت
برسد باب پنجم در شرب تماکه این کار را نشاید چرا که
حکمت هیچ شراب بهتر از انگوری نیست برنگ سرخی
بود و بدرد و زند از شراب های دیگر بیشتر قوام اندک خوردن
بهتر باشد باید که از بسیار خوردن مضرت میرسید
بحکم انکه شراب اندک آدمی چو نمک بود در طعام چون
خورد طعام هضم کند و طبع دل و جان را تازه کند مردم
طربناک کند و دل را خوش کند و روشنی چشم بیفزاید دارد بیمار
رگ عرق النسا و درد سر بسیار و نقرس و ذات الجنب را
زایل کند و شراب زیاده خوردن باد خام و رشکم و
خفقان را خناق پیدا کند اما شرابی که مضرت
ندارد مباشرت را سود دارد بپالند شراب انگور
بعسل سه من در پاتیله کنند بجوشانند و کف برگیرد تا صاف
شود پس بگیرد زنجبیل جوز بوا قرنفل دارچینی از هر یک

یکه درم عنبر عود دانگ و نیم درم زعفران سه درم جهر
بکوبند چو عسل بقوام آرند از آتش فرو گیرد چون جوش
فرو نشیند از اجزای دیگر همی افکنند در ظرف چینی
کنند شربت سی درم در آب محروج کند بخورد معده گرده
قوت دهد و طعام ها دیر هضم کند گونه روی را سرخ
گرداند و قضیب را سخت کند و زنان اگر گرم شوند فرزند بیارد که
نیکو لقا گرداند مرد را بر مجامعت قوت دهد اگر مشغول
داشته باشد بقضای حاجت اهم بر سبب مضرت نقصان
نه بیند شراب نیکو در آب سرشی و شیرین از یک
یک من شراب خوش طعم سرخ دو من آب دو گو کنند
یک شبانه روز بگذارد بیالاید بجوشانند سه روز
هر روز کفش را گرفته باشد بعد از ان بگرما پس
تخم شونیز و لسان العصافیر از هر یکی پنج درم

و داروها

49

و داروها کوفته مانندی صرف معجون کنند شربتی پنج درم
بکار برد [illegible] بسیار بکر تخم ناخواه کرز
یکدرم مصطکی و نیم قرنفل یکدرم عاقر قرحا یک درم
داملە ساقز — عود قهر
سپید دو درم شاه دانه جمله کوفته با سه چندان
زاغ اوتی — چور کراوتی
آب خوبانده معجون بسازند هر روز سه درم بخورد
معده را قوی کند بلغم را ببرد و سپیده بگشاید باد
کرم را از شکم بکشد بادهای خام را گشاده کند و گرده
را قوی کند و ریگ مثانه را ببرد و خون شکم را نافع بود
بادهای مخالف را بگشاید و شهوت را بیفزاید و جگر را
قوی کند لو عذیکر عجب دارد که در پیسالی یک هفته این
معجون را بخورد او را نقصانی پیدا نشود و شهوت او کم
نشود یا در ضعف اندام او علتی پدید آید بلکه اگر
ده کنیز کرد داشته باشد همه را خشنود گرداند

ناخواه
ناخوه هندی

تخم کرز
حاوج تخمی

باب مستقی

بگیرد تخم شلغم و تخم پیاز بلیله مغز جلغوزه قرنفل
حب الزلم تخم سپندان از هر یک پنج درم روغن
جوز روغن حب الخضرا چهار را با دو وزن عسل ملو
کرده معجون کنند شربتی پنج درم بخورد هر شبانه گاه
بهترین داروهاست بوعلی گر از این برکسی که ضعیف
مجامعت داشته باشد یا کسی که نقرس و عرق النساء
داشته باشد و ماء دل او ضعیف باشد پشت او درد
کند یا تاریکی چشم داشته باشد آب پشت نقصان
یافته باشد و لاغر شده باشد و سستی قضیب را
برد و خفقان را زایل کند و دل را انبساط آورد
و جوانی برقرار دارد و گونه با طراوت دارد و نیکو
کند مغز استخوان را خوب دارد بوعلی گر بیستا
خولنجان خصیة الثعلب بهمن سرخ و بهمن سپید
و لسان

لسان العصافیر و ناف سقنقور از هر یک سه درم و تخم
خیار و تخم گزر شاهسپرم تخم رسلب و تخم بلیون و انجدان
از هر یک سه درم دارچینی قرنفل و سنبل اسپادون
کبابه بسفایج سپید فرفه دار فلفل جوز بوا نارمشک
و زعفران از هر یک مثقال جوز هندی و مغز بادام
مغز پسته و جلغوزه مغز کجنه سپید از هر یک پنج درم
حب اللزم و زنجبیل و بوزیدان و تیبط از هر یک مثقال
تخم ترتیزک در روغن و شکر سپید معجون کنند شربت
هر روز یک درم بخورد که نافع باشد که معجون دیگر جهت
حفظ اعضا و رئیس ابوعلی سینا فرموده که این معجون
بخورد در یک هفته و در همه عمر هر چه فراموش شده باشد
جمله یاد او آید حفظش زیاده بغایت نیکو گردد هر دو
هفته یکبار برد بحد کمال برسد و اخر گوی چه شود معنی
اخر گوی آنست که چه بگوید غالب را پیش باشد

50
سورنجان خولنجان
سورنجان معرب گویند

آن کس کند پاک

وادویه این است فلفل سپید کندر سپید زعفران
از هر یک ده درم کوفته بیخته با عسل گرفته بیامیزد
هر روز مقدار دو درم بیکبار بخورد معجون دیگر
لوزک سبوس دو درم فانید سرخ بخورد معجون دیگر
فستق فندق مغز جوز هندی و مغز بادام و مغز حلقوم
وحب الزلم و حب الخضرا کنجد سپید و شقاقل و مغز
پسته فستق لوز دریا و بهمنها از هر یکی شش درم زنجبیل
دارفلفل خولنجان و نار مشک و قرفه از هر یک دو درم
همه را بکوبد مادو و چندان شکر با ب ترنجبین معجون
شربت دو درم و محرور را سخت بغایت معتوی است
دیگر لوعذیر بالات سبیغر چندانکه خواهد در آب سرکم
بیامیزد یکشبانه روز پس از بیرون عسل صافی نهد
بیست روز بگذارد وانگه بوقت ده درم بخورد ناشتا

و آب

واب سناه دارد که ولادت تمام یابد معجون دیگر افتیمون
بستانند از خس پاک کنند پس یک درم از و بخورد بباید تا صاف
کرده بخورد اما افتیمون باید که تازه بود معجون دیگر بگیرد
تخم پیاز تخم اسپست از هر یکی دو درم بخورد مجرب است منت
نوع دیگر معجون قاطع النسل این کیمیا که شاید که از نجا
پر کند بیخ انگشت ده درم تخم را بی خشک پنج درم معجون کرده بخورد
بعد از آن آب غوره بخورد نوع دیگر تخم کنگر دو درم گل سرخ
دو درم کوفته بیخته شربت سه درم دانگ نیم کافور بکار برد
مقصود حاصل گردد باب نهم در مسو کیمیا که چون بر ذکر مالد
سخت گردد و کیمیا نیکه از دا روی گرم بیر بر کند بگیرد زهره
کاو پیاز عاقرقرحا موج از هر یک برابر دارو ها بکوبد بر ذکر مالد
سخت گردد عرق را گرم کنند اگر خواهد که سخت گرداند منعوله آتش

خورش آید بکوبد در میان مالند نافع بود نوعی دیگر و حب القطن
مقشر دو درم دو دانگ روغن زیبق گرم کند و داروها کوفته
بیخته بروی کند بر ذکر مالد چندانکه خواهد جماع کند اگر ده کنیزک
داشته باشد همه را خشنود کرداند نوعی دیگر تخم سپندان
سه درم خرد بکوبد با روغن یاسمن کرده بیامیزد بر ذکر
مالد چون گرم کرده سیطری در وی پیدا گردد علاج وی
آنست که بگیرد پیه شتر و تخم انجیر بکوبد و بگیرد بوره ارمنی
دو دانگ از هر یک درم بباید عسل صافی بیامیزد بر ذکر مالد
بحال خود باز آید والسلام باب ششم در چیزها که در دهان
گیرد که قضیب قایم گردد بگیرد علک رومی یک درم مشک خالص
نیم درم و قرنفل یک درم خورد صلایه کرده با عسل زنجبیل پرورده
بفشارد تا شیر از وی بیرون آید پس ادویه بدان شیر
معجون کند

معجون کند و حبها بسازد هر یک مقداری نخود بوقت
حاجت قدری در دهان گیرند دل را قوت بخشد و نشاط
آورد نوعی دیگر بگیرد پیه مایه خرگوش و صلایه بسازد با شراب
معجون کند و حبها بسازد بوقت حاجت قدری در دهان
گیرد آب آن را فرو برد این بغوت حبها این است که هنوز آب
او بر کرده نرسیده باشد که قضیب محکم گردد نوعی دیگر بگیرد دو درم
گوزن کوهی بریان کند چنانکه بسوزد خشک کند پس بگیرد دو درم
از آن دو درم در دهان اندازد خورد بباید یک درم عنبر اشهب
با روغن زیبق بگدازد اگر روغن بلسان بود بهتر سخت تر کند
داروها را در وی انداخته و حب کند هر یک مقداری دانگی
نوعی دیگر باب هفتم در ازار بندها که مجامعت را شاید بداند که
ازار بندی که از ابریشم زرد زعفران شاید که کرده قوت
دهد و منی بیفزاید و نگه دارد تا منی را بمراد او بیرون

نیاید اگر ابریشم تنیده بود موافق بود و اگر از پوست سمور ابراینبد
میبازد نیمهای چهار انگشت و در زمستان نیکو بود فصل در جامهها
پوشیدن بهتر از بیقی صیقلی و کتانی رومی نباشند از جهت
آنکه از لطافتی که دارد دود اندام را نرم گرم کند و دود و سپید
کند لونی دیگر آنست که در گرما اعضا را بگذارد که عرق
بافراط برود حرارت منتشر شود بدین سبب کتان مجامعت
یاری دهد و در زمستان مردان را به بود که جامهٔ پنبه پوشند
و سمور روباه سنجاب و نیستم را خشک تا از سردی زمستان
زیانی نرسد بر اعضای تناسل را قوت دهد جامهٔ لون
شایسته بود مجامعت را خاصه جامهای نشابوری و اصفهانی
و ترکستانی و دیلمی و بغدادی همه چنان بود از صیقل نرم باشد جامهای
نرم دار از این قماشها باید ساخت جامهای کتان پوستی نرم
گوشت را نرم کند و منی را در موضع خود نگاه دارد جامهای

زینت

زینت میخت بافته منی را گرم سازد حریر جامهای ابریشم بغایت
نیک است مردانرا و زنانرا اما پوشیدن مردانرا رعونت است
و جامهٔ پشمین سبب آنکه منی ندارد پیرانرا موافق است باب دوم
در هیچ چیزها که دریا پیمارا کنند بگیرد بچهٔ گنجشک که شوز پشیم مناکرده
باشد او را در خانهٔ زنبور عسل بیاویزد زنبور نیش بسیار
ویرا پاک کنند بر روغن یاسمین در دیگ افکنند چنان گرم
در آتش نهد تا مهر آشود پس بگیرد پارهٔ کرباس در اندرونش
نهد و بفشارند تا روغن بیرون آرد پس از آنکه فرفیون
کرده باشند در اندرون نهد سر او بموم بگیرد پس بوقت حاجت
پارهٔ بیرون آرد بروی پیه دانه نهد و بر سر دیگر نهد فرو نشیند این است
لون دیگر بگیرد مورچه بزرگ ده عدد در میان روغن نرگس اندازد
در تابستان در آفتاب نهد مدت بیست روز چنانکه شمار باد
نداشته باشد همه روز در آفتاب باشد آنگاه برگیرد در شیشه

اندازد بوقت پر مرغ را بدان آلوده در کن پای مالد در میان
انگشتان در جای قضیب سخت شود مقصود حاصل شود البته
لو عمل بکر دیگر خایهٔ گوسفند بیاویزد تا از نبود شش شش بسیار
زند لیکن از آن بروغن بیاویزد تا بهترا شود پس دو درم اکره
خورد افکند بجوشانند بگذارد تا سرد شود در شیشه نگاه دارد
بوقت حاجت در کن پای عالد و میان انگشتان که نافع باشد

نسخهٔ دیگر اگر خایهٔ خرگوش در وقت بهار گرفته باشد
این عمل با وی کند همین فعل کند و آن روغن را در نسخه
دیگر نویسند که اگر بر ذکر مالد هم نافع است نسخهٔ دیگر بستانند
بستانند دو درم روغن پسو سپماد که در وقت بهار گرفته باشند
در روغن چری بجوشانند یکدرم عاقرقرا و نیم درم قسیط و نیم
درم لوره ارمنی در وی حل کند در وقت حاجت کف
پا و انگشتان را چرب کنند اگر خواهد که فرو نشیند با آب سرد بشویند

سنخه دیگر

نسخهٔ دیگر بیام برص بوقت بهار پنج عدد دیگر با پنجاه درم روغن
یاسمین در شیشه در آفتاب بیاویزد تا بمیرد آنگاه دو درم تا پس
کوفته در وی افکند بجوشانند و صاف کنند و یکدرم مومیای در آن
روغن کنند در وقت حاجت بپر مرغ بر کف پای میان انگشتان
مالد تا چرب شود لیکن دست از آن روغن نگاه باید داشت

باب ... در چیزهای که مجامعت را بیفزاید این اسب بگیرد
نیم درم دارچینی در دهان خورد بخاید و همچنان نگهدارد تا وقت
مجامعت در قضیب مالد بیکباره خود مشغول شود که چندان لذت
دهد که صفت نتواند کرد لو عمل ... گویند که عسل را با
قضیب کرگ بر قضیب مالد با زن جمع شود زن هرگز نکیسد
او را دوست دارد بغیر از او جمع دیگر کس نکند لو عمل بکر ...
بگیرد دارچینی و کبابه عاقرقرا مویز بکوبد با عسل و زنجبیل پرورده
معجون کند در ذکر مالد مشغول شود و امد شود بر فوق کند

گر هر دو لذت یابد تمام بنسخهٔ دیگر بگیرد دارچینی عاقرقر
مویزج بکوبد با عسل زنجبیل بیامیزد مرد کرها لد چند ان لذت
یابد که جز شی نماند بود سواری باشد فصل بدانکه
در خزانهٔ یزدجرد بن شهریار بود بوینه ازان داروها ساخته
بکار داشتی و لذت تمام حاصل میکردی و اگر کسی که موافقت کردی
دوست داشتی وازان رنجها دیدی وازان اورا جهها مینمود
یزدجرد درین کار یال عظیم میدیدی باخود میکفت تدبیر این
کار باید کرد بفرمود تا نسخهٔ داروها را نوشتندی و یزدجرد
درین کارها تا بجای رسانید که اصلا کتاب حاجت نبود
تا روزگاری یکی ملک پارسی از جملهٔ فرزندان بود این نسخه
نوشته بود برداشته تخمینش ملک پارسی بر چون امتحان کرد
بسیار اورا خوش آمد اورا بنواخت بیش ازان که نوشته در
خزانه نهادند مگر اورا دختری بود پارسا حالی این نسخه
بدست او افتاد خاطرش امتحان این عمل مشتولی شد
باخود

باخود میکفت که ای کاشکی این معانی تجربه افتادی هیچ
کس را اعتماد نداشت که این حال بادی درمیان نهد
طاقتش نرسید بحکم ضرورت طویله از ادیم بساخت وانرا
بر کر کس اکنده سرد در حجرهٔ خالی تنها بنشست شمع را پیش خود
نهاد دارو بساخت در طویله مالد بخود بتدریج ادراج
دخول میکرد وازان چنان لذت یافت که عقل او زایل
شد بیهوش کشت حرکت ازو حاصل شد چنانکه شمع که
پیش او نهاده بود بر جامهٔ او افتاد و آتش در گرفت بدختر در رسید
بسوخت جامه را دپادشاه از دختر خبر یافت بیامد
دختر را با طویله سوخته دید دانست که کجا است که بفرمود تا
نسخه را بار دیگر بسوختند بعد ازان نسخهٔ مداروها هیچ کس
نداشت مگر کی ابن عثمان در زمانی شمس المعالی که اندک
این نسخه میخواست که زیاده کنند در بارگاه شمس المعالی بسیار اکثر

هیچ تجربه وبرا بهتر ازین نسخه ازین خوب تر چیزی نیافتند اگر کسی
بیاخت بنسخه شمس المعانی بر دارد از آن قوتی عظیم بسیار یافت از
تجربه مجلس خدایگان خلد ملک برد بدین ترتیب که ما نهاده ایم از
همه با نواع کفته اند هیچکس نکفته بود بیزد جز خزانه پادشاهی را
نشاید زنهار زنهار از عوام و جهال دریغ باید داشت که اهل آن نباشد
نکاه دارد که ما از رنجها بردیم تا این کتاب چند نسخه بیاموختیم
ایم فصل هشتم زنان که اندام زنان را نرم کنند جماع
خوش لذت بدهد با قالی پوست آتش کرده بخورد بکوبد از
حریر بیرون کنند و روغن یاسمین بیامیزد تا خشک
نشود در وقت حاجت قدری بکار برد در اندرون
کند جماع را خوش لذت بدهد مجرب است باب دوازدهم
در شافها مجامعت برانکه خوردن داروها که کرم اعضا
و رئیسه زیان ندارد بدان سبب لمعالجت دیگر محتاج نباشد
بنجم موت

نسخه معجب بربری سیر برچند درم خورد بساید با عسل نحل
بپرورده معجون کند نشانی مانند کلیچه خوان خرما با روغن شیره
حرب کند بکلید برد اول شب آخر شب در خود عظیم ببیند اشتها
صادق پیدا شود نسخه دیگر بستانند قسطار لیون با ریک
یکدرم نیم درم هوم لوزه یکدرم با روغن صبر بسته و نشانی
بسیار در هر شب یکمثقال استعمال کند نافع بود نسخه دیگر
بستانند شیر دنبه دو درم خاکشیری دو درم انکران و باید که
بکوبند با اقلای الوقت در قضیب مالد می امعت کند و قوت باه
افزاید نافع باشد باب سیزدهم در اشکال مجموده که جوت
هندموم بهترین شکل اینست که او در زیر باشد و [illegible]
نهاده باشد با مرد حرکت نتواند کرد و آنکه اگر خفته بود
و زن از بالا برآید در این حال درد مثانه ظاهر شود که دوا
پذیر نشود و منی در مجری ذکر بماند تمام بیرون نیاید و علتها
از کون پدید آید که بیم هلاکست اما مجامعت [illegible]

شاید کرد و کرده را زیان دارد و درد شکم آورد و پیدا آورد و نطفه
بیرون نیاید تمام از آن سبب که منی همراه خون بیرون نتواند آمد
شاید که بقولنج انجامد اما مس در لوای ذکر وزنها پیدا کرده شاید که
مبتلا کرد اما مجامعت با الموی جیب چندان زیان که دارد دیگر
شکلها نباید داشت اما سر پای ریسم و میان باشد و بهتر باشد
است افلاطون گوید که مفعول را شلوار در گردنش اندازد
تا پای سران بهم آید همچون مشوو لوابیت خوشبت فاعل
هم دو را سبب کجود کشد بدو مشغول شود که محمود است
باب چهاردهم در چیزهای که قضیب را بزرگ بباید دانست که
ذکر عضو ایست از اعضای عالیه و جماع کردن بزرگ شود
محمد زکریا گوید بگیرد خراطین و آنرا پاکیزه کنند بشوید و خشک
کنند در گرما برود قضیب را با آب گرم بشوید و سنگ بمالد
و این خراطین سوده اند نرم بروکشند که مقصود حاصل انجامد

مسیح

نسخهٔ دیگر بگیرد لسان العصافیر دو درم در ریش تازه کنند در قضیب
بروز بمالد در شب بدین دارو طلا کنند این است که هم بزرگ شود
نسخهٔ دیگر بگیرد زهرهٔ گاو و کوبیده با انگبین بر قضیب طلا کنند سخت قوی شود
نسخهٔ دیگر در روغن یاسمین در روغن کلانار در روغن سوسن در روغن
بلبان این همه را در قضیب را مالد سخت کنند خاصه کسی را که علت
او از سردی باشد نسخهٔ دیگر بگیرد دم کون را بسوزانند و با
کهنه بکوبد و قضیب اندر مالد سخت قوی کند این بدو عیب است از
سردی و خشک افراد باشد یا تری با افراط باشد اگر از سردی
با فراط باشد روغن گچنی بکار باید داشتن یا روغن یاسمین بخوردن
نوعی دیگر سیر گرم که در چال دو شیده باشند چند نوبت مالد بزرگ
شود نوع دیگر کبابه چینی و زنجبیل برابر بهم دو را در دهن
یکجا نرم کرده در قضیب طلا کنند دراز شود باب دیگر طویل
عرض کردن بگیرد زنبور خراطین را در گل کرده در سیاهیه

کنند خشک شود بعد از آن مقابل کرده نرم میباید ساخت
و عند الحاجت قدری از آن با شیر حل کرده بر پاره کرباس
کنند بر قضیب بندد که بغایت بزرگ شود نوع دیگر بستانند
لسان العصافیر را با شیر بسایند بر قضیب مالد یکباره
پس بکرات همچنین کنند بزرگ شود اگر علت تری باشد
علاج وی از چیزهای گرم باشد و علامت سردی
آن بود قضیب سست بود باب یازدهم در چیزهای که
زنان آبستن شود اولا باید که با زن مدتی جماع نکند
بعد از ده روز که گذشته باشد و بندهای بسیار کرده
تا هر دو جانب اشتها صادق شود بوقت
جمع شدن سر زن را در نشیب کند و نظر در بینی و چشم
وی کند بعد از آن شهوت موافق افتد و آبستن
گردد اما باید که همان روز از حیض پاک شده باشد
تا روز

و ثالثا: روز دیگر با زن جمع نشود و زن باید که رگ نیز چیزی
گران بر نگیرد و از جای بلند نپرد و نجنبد و چشمها بخالق را نیز
نکند تا مقصود حاصل آید الجاهد نوع دیگر اگر زن پیه زهره خرگوش
را بخورد دو روز بار گیرد نوع دیگر اگر بگیرد پنیر مایه خرگوش را
بعد از آنکه حیض شد سه روز متواتر بیاشامد آبستن
شود اگر هر زنی بعد از طهر سه روز پنیر مایه خرگوش بخورد
آبستن شود اگر استخوان بره بر محلوج کند بر خود گیرد
بعد از طهر سه روز متوالی بعد از آن شوهر با وی
گنجشک نر را در سایه خشک کند برف دهر تا بخورد مرد با و مجامعت
کند بار گیرد اگر زن حامله نشود بگیرد جوز بوا لوبیت انار مکمقاد
بسایند نرم بکوبند با عسل بیامیزد و زن بوقت در جماع
با خود دارد حامله شود نوع دیگر سه سیماب و حب الیقطین

عاقرقرا برابر بسایند و شیاف کنند بوقت در شب قضیب را بدو
بیالاید بزرگ شود بیوسته همان علاج کند نوعی دیگر در فربه شدن
قضیب بسیار آزموده است بیارد کبابه چینی یکدرم عاقرقرا یکدرم
دارچینی یکدرم روغن ماده گاو دو سیر شاهی هر روز مقدار یکدرم
بر قضیب بمالد این را زن طاقت آرد تا در باشد مجرب است
اگر زنی که هرگز آبستن نشده باشد از خورده عاج هر روز
دو درم با عسل آب بیاشامند تا هفت متوالی بعد از آن
مرد با او جمع شود البته حامله شود اگر فندر را با عسل بیامیزد
زنی آبستن نشود بخود بردارد بعد مرد با او جمع شود
بفرمان خدا تعالی حامله شود باب شانزدهم در تدبیر
که زن آبستن نشود بگیرد عرق ابستر را بر محلوج کند
زن ضد نوبت بر خود بردارد هرگز آبستن نشود دیگر
قطران شامی

قطران شامی را نیم درم بر قضیب بمالد و زن سیر در شب کند
و جهد کند تا پیدا کند بجایگاه اصل رسد هرگز بار نگیرد بفرمان
خدای تعالی نوعی دیگر در وقت مجامعت قضیب را بروغن شیره
چرب کند با اندرون فرستد حامله نشود بگیرند زهره کرکس یکمثقال
بروغن نارون بیامیزد و بر پاره پشم بردارد هرگز آبستن نشود
بگیر عصارهٔ لحیة التیس مازوی نا سفته لوبیت انار عود هندی
بجوشانند
لوبیت ترنج از هر یک نیم درم خورد بکوبند با پاره نهند
و لصوق بردارد هیچ زن از این نداده بود که حامله شوند نوعی دیگر
مازوی ناسفته و قشر الرمان قرنفل از هر یکی برابر بکوبند در شراب
بجوشانند پاره بصوف عمل کند یعنی زن او را بخود برگیرد مطلقاً حامله
نشود نوعی دیگر برگ گیاهی مشهور است که ازین انزا در خرقه بسته
عورت در بازوی چپ ببندد کند مادام که او باشد آبستن نشود
اگر جزا ازان زن بخود بردارد و اعانت کند در آبستن نشود ابدا

اگر ونت لبوبا گرگ را لبوله کنند هرگز آبستنی نشود اگر کسی دندان از کودک
افتد پیش از آن بر زمین رسد در نقره گیرد و زن بر خود آویزد
از آبستنی منع کند فصل فی الفواید اگر کسی سپر مرداسنگ
در آبگینه خورد و بکوبد با شراب تلخ بیامیزد و زن بر خود برگیرد چندانکه
خواهد اندامش تنگ شود فایده اگر گنجشک خانگی بگیرد بکشد دیگر
بسایه خشک کند بکوبد چون سرمه را بساید و زن بر خود گیرد چندانکه
خواهد تنگ شود اندامش اگر کسی جوز مثل را پوست کند و سرمه
کند مرداسنگ با آبگینه بساید بر آمیزد عجب تنگ شود فایده
دیگر اگر سرگین کبوتر را با شنهٔ بغدادی خورد کند بکوبد دو درم بنگ
از آن در میان کند بخود برگیرد دوشیزه شود فایده دیگر اگر مازو
پوست انار خورد بکوبد بخود برگیرد فرجش تنگ شود نوعی دیگر
کنجد سیاه دو درم کرکرد چهار درم هر دو را باریک بسحق کرده نیم
سیر پشکل و نیم سیر شیره ماکو خلط کند بعد از یک ساعت چیزی
بخورد

بخورد دختر بکر شود فصل فی التسهیل الولادت اگر دشوار زاید
فرج او را بخون و لب مرغ طلا کنند در حال بار نهد فایده اگر
زنی دشوار زاید پوست مار را در زیر او دود کنند اگر بچه در شکم او
مرده باشد هم بار نهد فایده اگر گشنیز را بر ران او نهند اگر دشوار
زاید هم زود بار نهد هر زنی که بچه در شکم دارد اسپغند دانه را
نباید خورد بیم بود که بچه را اندازد فایده اگر ابریشم را بر ران بندد
اگر دشوار زاید بآسانی خلاص یابد فایده اگر زن آبستن او در لگن
راه رود کون بر گرد هر گون نملا چند ساعت بچه را بیندازد فایده اگر گنجد
اگر آب اندازد آن آب را بیاشامند بآسانی زاید کسی که حیض او
بسته شده باشد بگشاید اگر حامله باشد بچه بیندازد این چند کلمه مختصر
مجرب در قلم آمد تا زیاده نتواند شناختن مختصر جالینوس گوید عسل
را با قضیب گرگ بر قضیب مالد با زن جماع آید هرگز کسی دیگر را نخواهد
او را بسیار دوست دارد لیز او بی را جمع شدن نماند اگر کسی زهره
خرس را نشکافد و خشک کند بسایند با روغن کنجد حل کنند بر کف

و بست خود مالد بر پیش هر عورتی که نهد آن زن دیگر او کسی را نخواهد

فصل فی القوت باه

معه محبت مرآت بیارد فلفل بیست یک درم در دو سیر شیر ماده گاو بجوشاند تا شیر مذکور را تمام تغشی کند بعده خشک کند باریک آس کند هر روز سه درم نبات شنا یا شش درم نبات بنوشد قوت افزاید چنانکه ده کنیزک داشته باشد همه را راضی خشنود گرداند

نوع دیگر سه ماکیان سرخ و سیاه یکرنگ بیشانند بر قضیب مالد بر هر زنی که مجامعت کند دیگری را نخواهد نوع دیگر موی عورتی را که محبت داشته باشد بسوزد خاکستر او را در شهد خالص همراه در روغن زیت بیامیزد بوقت حاجت قدری در قضیب مالد دیوانه او گردد نوع دیگر زهرهٔ مرغ با مرداسنگ بیامیزد بوقت مجامعت بر قضیب مالد زن عظیم عاشق فریفتهٔ او گردد نوع دیگر سفال کبوتر و نمک سنگ آس کرده باریک بیخته کرده با شهد بیامیزد در قضیب مالد با هر زنی که جمع شود مبتلای او شود نوع دیگر چون هدهد بر آرد جگا[؟] ند و چرم کنند و غلوله سازد در روغن ماده گاو بریان کنند و نگاه دارد در وقت حاجت غلوله بخورد

نوع دیگر

نوع دیگر کنادر را گرفته نرم کنند با عسل بیامیزد در قضیب مالد در وقت جماع قوت تمام یابد آن زن محبت او شیدا شود نوع دیگر اگر زهرهٔ بز را با عسل بیامیزد وقت جماع بر قضیب مالد بحیات شود که زن لذت یابد

نوع دیگر اگر کسی زهرهٔ خرگوش را با زهرهٔ خارپشت حل کند بر قضیب مالد وقت مجامعت عجایبها بیند نوع دیگر اگر زهرهٔ خرس را خشک کرده بر ران زنی بست بندد هر چند جماع کند مانده نشود نوع دیگر پارهٔ از ذکر سگ گزنده و زهرهٔ آن هر که بر ران بندد از مجامعت سیر نگردد هیچ ضعیف نشود نوع دیگر هر که خون مرغ سیاه با زهرهٔ آن در وقت جماع در قضیب مالد و جماع کند با هر که خواهد آن محبت چنان کرد که یکدم آرامش نباشد اما باید که این هر دو را وقتی با هم آمیزد که قمر در برج سعد باشد اتصال بکوکب سعید داشته باشد نوع دیگر اگر زهرهٔ خرگوش را بر قضیب مالد هر زنیکه جمع شود آن زن دیوانه او شود بی قرار شود طاقت نتواند کرد و بی صبر شود این تجربه عجیب است

اگر بجه زهره زاغ با روغن یاسمن در حلق چاغ بر قضیب مالد همین کند ...
باب جهت قوت باه معجون بیارد ثعلب مصری و مصطکی ...
و دارچینی کهنه و شکم پاره و تال مکانه و لاچی خورد و پنج بندو ...
و بهنکره و تکن بیخ شقاقل برابر یک توله و عود خام موصلی سیاه
و موصلی سفید و بهمن سفید و صندل سرخ و صندل سفید برابر نیم توله
عنبر اشهب و توله زعفران دو ماشه و نبات بوزن این همه ادویه باشد
این همه را نوبت بنوبت کوفته و بعده نبات را نرم کرده در هم
مخلوط کنند و هر صبح بوزن نیم [illegible] بخورد بعده شیر بیاشامند و اگر شیر ...
باشد بهتر باشد از بادی و ترشی پرهیزد نوع دیگر ثعلب مصری
کشاد کونده کهنک و مغز [illegible] سرخ و [illegible] بوزن نیم توله و بهنکره دو توله
و نبات سیزده توله و نشاسته و مغز بهی دانه و شاه قاقل مصری
و لاکدانه و سیر بالا موجرس و مصطکی رومی و شکم پاره بوزن توله
یکجا کرده نرم ساییده بعده یک ساعت آب برگ جنی بکرده
یکبار

یکبار دو نیم سیر تیل شیرین این هر دو را یکجا کرده بجوشانند تا آب کلا
محو شود بعده ادویه نرم کرده در میان تیل انداخته خوب لت کنند و بعده
در شیشه کرده بوقت خواب اندکی از آن بر قضیب مالد بران ورق کشمیری
ببندد و صبح اسفنجا با آب گرم کنند و از ترشی پرهیز کنند نسخه دیگر ابرای
امساک منی و تیزی شهوت عاقرقرا و تخم ریحان و اسگند ناگوری
برگ [illegible] از هر یک مثقال و شکر تری چهار مثقال کوفته بیخته
سفوف ساخته نگاه دارد وقت حاجت یک مثقال با شیر بخورد امساک
مثقال
شود از برای سفوف برای قوت باه قوة بدن ثعلب
بوزیدان خولنجان و بهمن سفید از هر یک دو مثقال قاقله صغار و بهمن
سفید از هر یک دو مثقال قند سفید شش مثقال با شیر ماده گاو
با شیر گوسفند از ترشی و بادی پرهیز کنند جهت قوت باه ایضا
قوت باه کونده گک و کونده سنبل و لوبیت سنبل پوست سنبل
[illegible] بهی دانه و تال مکانه و بیخ [illegible] تخم تکن موجرس و سیور بالا و

لاوهی بنیج موصلی سیاه و موصلی سفید و بهنکره از هریک درم
کوفته بیخته برابر این ادویه شکری تری یار کرده مقدار یک
کف دست همراه شیر ناشتا بخورد شفا یابد اگر شیر بز باشد بهتر
نوع دیگر بگیرد زردک را بریان کند و بعده از آن شیر ماده گاو در کرده
کرده زردک مذکور را در آن انداخته بجوشانند تاکه مجرا شود
بخورد قوت دهد قضیب را صفت حلوای زردک بجهت
قوت باه بگیرد را بکمی بخار از میانش دور کنند بعده بخراشند
وزیره کنند در دو من شیر و ده سیر روغن و آنها را در دیگ
انداخته بجوشانند تا سیر شیر بماند بعده بگیرد جوزبوا جبل
درم عاقرقرحا چهل درم و زعفران سه درم افیون مصری دو درم
تخم خشخاش بیست درم و مصطکی دو درم خولنجان ده درم
همه میده کوفته کرده در دیگ انداز زند و فرود آورده سرد کنند
در ظرفی کرده نگاه بدارد هر روز مقدار کف دست بهنا
بخورد قوت مرد جوان صد آدم در وجود او ظاهر گردد مجرب

افراد

افراد اگر کسی زهرهٔ خرس را خشک کنند بر ران بندد از جماع سیر نشود
نوع دیگر بگیرد صندل کافور و عود عنبر جوزبوا کبابه چینی
عاقرقرحا فلفل زعفران رازیانه زنجبیل دارچینی دار فلفل سرخ
از هریک پنج درم همه را نیک بسایند و به بیزند بعده شکر هندان
دارو بگیرد در دوی انداخته با قدری آب یک جوش داده کنجه زنند
آورد بعده دو درم مشک آمیزد در ظرف سبز نگاه دارد هر روز
صباح دو درم و خفتن دو درم بخورد بالای او شیر بیاشامد
بر جماع قوت دو شهوت چون جوان هژده ساله شود
مجرب است این را اگوارش بیلامین خوانند نوع دیگر بگیرد
بیست بیضهٔ مرغ خانگی بیاشامند در هر بیضه یکدرم فلفل
گرد و یکدرم زنجبیل و یکدرم دارچینی یکدرم تخم ترب همه را یکجا
کرده نرم کوفته در بیضهٔ مذکور انداخته بیاشامند هر شبی با چهل
عورت صحبت نماید نوع دیگر حضرت مهتر سلیمان علیه السلام
صد و هشتاد حرم داشتند هر روز بیست بیضهٔ مرغ بدین ترتیب

بیاآشامیدی در هر بیضهٔ نیم درم فلفل دراز و زنجبیل دارچینی
تخم ترب تخم تره بادنک سوده داخل بیضهٔ کرده بیاشامیدی
هر وقتی هر شبی با جهل عورت رسیدی مجرب نوع دیگر دوا
کرد کوکرد در ذهر دو را نرم کوفته با عسل آمیخته کرده ناشتا بخورد
تا یکهفته کرده راقوی نماید آب منی ربیغزاید و چندان جماع کند که
بجای آب خون جاری گردد تحت ترکیب معجون کبوتر بچه
بیارد کبوتر بچه را که پرنده از خانه بر اید آورده شکم اورا
خالی کرده بیارد جوز بویا خالی بکند لوست اورا افیون خالص
پر کند چندانکه در شکم او گنجایش باشد و عاقرقرا نیز اندازد
لعده شکم اورا بدوزد بعده شراب اندازد در باتیل کرده بچهٔ
مذکور را نیز در دیگ اندازد و شراب انقدر اندازد که بچه کبوتر
در دیگ نماید و بجوشانند تا شراب تمام شود خشک شود
بیرون کنند در میان هاون انداخته بکوبند با دیگ بسحق کنند
و همراه شراب گولی ببندد مقدار نخود در وقت شام یک گولی
بخورد

بخورد ذوق حاصل شود که هر دو وجود مانده شود حیران بماند آزموده
شده است نوع دیگر معجون پادشاه زاده یک عصافیر کرده آورده
در دیگ شب دهند در میان استوار یکتا نیز به انداخته بسر بندی کرده
آتش چهار پاس دهد و چهار پاس دیگر سرد کند بعده کشیده سنده
را کوفته بخورد مجرب کرده است ترکیب معجون گنجشک بیارد پنج
گنجشک نر خانگی اورا بطریق خوب پاک کرده و شکم وی خالی
کرده بعده بیارد جوز بویا درون خالی کنند دو ماشه مادر افیون
خالص انداخته و دهن جوز بویا باآرد گندم خمیر کرده بگیرد عدد دو جوز
در هر گنجشک اندازد و شکم ایشان را با ریسمان ابریشم بدوزد
بعده بگیرد انار شراب در میان کرا‌هی اندازد و گنجشک را هم انداخته
بجوشانند تا آنکه شراب همه سوخته شود مقدار دو سیر شاهی
بماند بیرون آورد گنجشک را بطریق خوب در سایه خشک کند بعده آرد
گندم و ادویه و گنجشک را نیکو نرم بساید و آن دو سیر شاهی شراب
که مانده بود همراه او ممزوج کرده بدو قسم گولی ببندد و نصف ناهار

هنوز که شد و نصق متوار نخورد اگر کسی کیفی خورده باشد ابو واجبة مکار
مه بهر عیز آن را نخورد بباید خیال قوت شود که منجر میاید آب منی
و در حال جماع نشود این حب مثبتی از جماع شدن اول بخورد از پی آن
شیر بخورد و نیز زیان ندارد معجون دیگر در قوت باه اینست
بر کرد قرنفل زعفران دارچینی عاقرقرحا از هر یکی نیم درم سنبک قدری
مشک با این هم بیامیزند بسیار نفع بخشد معجون جهت دفع علت
تازه که رنگ و قوت باه زنجبیل دارچینی خولنجان جوز بوا قرنفل و بلفل
هر دو فاقله مشک از هر یکی ده درم عسل خالص چندان دارو کوفته
یکجا مشکاه کرده هر روز ناهار پنج درم بخورد علت دفع کند
رنگ را تازه میکند و زردی دفع کند و قلنج ناصور برص و جذام
را بر طرف نماند و از قضیب سیلان روان شود معجون دیگر که
جمهور حکما بران اتفاق کرده اند بگیرد تخم زردک فان خواه
و تخم شبت و تخم پیاز تخم کندنا و جوز بوا زنجبیل عاقرقرحا

ولبس یابس

ولبس یابس قاقله عود هندی و کل ارمنی و علک رومی خولنجان بوزیدان
و هر چه تخم اسپست از هر یک ده درم و هر چه دوا است مثقالی بکوبد
به بیزند و به وزن انگبین این هم معجون بسازند در هفته یا شش روز
بخورد معده را پاک کند و اشتها را طعام آرد و بوی دهن را خوش شود
کند پشت کمر را و جگر کرده را قوت بخشد و رنگرا سرخ تازه کند
محتاج به دوایی دیگر نشود ده دختر بکر باشد همه را خوشنود و راضی
گرداند خواص این بسیار است چون معلوم گردد معجون گرده
و جگر را سپرز را نافع بود بادها را دفع کند صفت معجون سیلنج
سنبل و نان خواه تخم کرفس انیسون ستاالیس ولبوس و جند بیدستر
تخم شبت زراوندی طویل و مصطکی اسپادون کربا مساوی
کوفته بیخته با عسل معجون کرده بخورد قدری قوت خود بخورد البته
این مربای گزر قوت باه را دهد و سینه نرم کرده اند و پشت را محکم
کند صفت گزر بزرگ گرفته پوست از و بخراشند پاره پاره شکنند
و استخوان از و دور کنند و آب عسل بجوشانند تا پخته شود

ببرون آرند در عسل اندازد اندک جوش دهند نهاده در ظرفی کنند نگاه

دارد بعد از چهل روز تناول کنند مربای زنجبیل این است

زنجبیل کرده مثانه را باه را معده را قوت بخشد بول براند خلط

های بلغمی و اسود دارد باه را زیاده کند صفت آن زنجبیل خوب

کوفته در دیگ کنند بیست روز هر روز قدری آب بالای او اندازند بعد

بیست روز بیرون آرند بشویند و ریشه ریشه کنند با عسل بجوشاند

تا بقوام آرند نگاه داشته وقت حاجت میخورند نوع دیگر منافع

قوت باه اسپند دانه را سوخته یکدرم آس کرده یکدرم قند

غلوله کند در حلق فرو برد قوت باه را زیاده میکند این مجرب آزموده

نوع دیگر نخود مربان کنند پوست دور کنند و شکر سرخ از هر یکی

پنج درم یکجا کرده بوقت خفتن بخورد بغایت قوت باه را زیاده

کنند آب منی را افزاید یادگاری سلطان شهاب الدین رومی

بشنده هی کرپسته موجرس بادزنگ و فلفل کرد از هر یک شش ده درم

بهاسهل

بهاسهل و لیسیل فلفلدراز جوز لوبیا جلوزی افیون از هر یکی پنج درم

کوبیده نخود بریان کرده پوست دور کرده نیم سیر الجمله را باریک

کرده بیست پنج عدد بیضه مرغ سفیدی دور کنند زردی را

بگیرد بیاورد سه سیر شهد و سه سیر روغن گاو یکجا کرده بجوشاند

تا آن زمان که سیر سه بماند یا چهار بماند فرود آرند و سرد کنند

این را با آن تمام ادویه سوده یا ده کنند و حلوا بسازد هر روز چهار

درم در نهار بخورند و چهار درم وقت خفتن بخورد هیچ طبیب را با

وی محتاج نباشد اگر ده کنیزک داشته باشد همه را خشنود راضی

کرد الله نوع دیگر جهت قوت باه صفت آن بیارد لوبیا

کوفته و حلبه کنار انبده ده سیر شهد خالص ده سیر روغن

بشوید بیست سیر یکجا کرده در خمره انداخته در آنبار غله بدارند نهان

کنند مدت سه روز بیرون آرند هر روز شش درم نهار بخورند

و از جماع سیر سیر کنند مجرب است نوع دیگر اگر پیر صد ساله باشد

جوان گردد قوت جوانی یابد صفت آن بیار دعود خام

مصطکی قرنفل خولنجان وولایتی خورد تخم گزر شکر سرخ الجمله
را کوفته با دیگر سحق کرده بیخته یکجا کرده نگاه دارد هر روز ناهار
یکدرم بخورد قوت باه زیاده شود در وقت خفتن
میکان درم بکار برد غرض حاصل شد قوت را زیاده کند
منی را افزاید سکنجبین دروی نیفتد معده را پاک کند
طعام را خوب هضم کند دایم خرم باشد نوع دیگر گفته
قوت باه مولانا معز الدین سلطان قطب الدین
حلبی شراه را بیست کرده بود مولانا مذکور حلبی از آنها
مذکور بود دوای اینست مرغ کنجشک خانگی صد عدد
حلوا ذاده دوازده زعفران آب جوشیده با قدری
برنج پخته شود و زرده بیضه مرغ سی عدد برنج
پاک کرده هفتاد درم و نمک سنگ قدری حاجت
و زیره سفید مقدار قاقله یعنی لاچی نیم درم و آب ادرک

شد درم

شد درم زعفران فلفل گرد نیم درم تخم نکتی پاک کرده ده درم تخم
نال یکدرم دارچینی یکدرم سنداهی یکدرم تخم تره یکدرم کباب چینی
یکدرم مشک ثلث یکدرم روغن مسکه جوشانیده نود درم کافور
جوادانه جاوشیر آن جمله یکجا کرده هر بیزند با آتش نرم در دیگدان
خوب آتش کند تا منبوز بوی بد نیاید اگر ده کنیزک داشته باشد
این همه را کافیست از قوت باه دیگر اگر کسی موصلی سیاه را
با نیشکر بخورد همچنان شود که اگر صد و هشتاد زن داشته
باشد همه را کفایت میکند این بسیار عظیم قوت دارد نقل
از حضرت سلیمان علیه السلام هشتاد زن داشتند هر روز
بیست بیضه مرغ بیا تا شامیدی درهم بیضه نیم درم فلفل کرد
و سینده های دارچینی و تخم تربز و تخم ترب همه را یکجا کرده
در بیضه انداخته بیاشامیدی هر روز با چهل عورت رسیدی
نوع دیگر بیت قوت باه که حضرت مهتر سلیمان علیه السلام

تا معجون برای خود فرمودند صفت آن تخم شلغم و تخم پیاز
و تخم تکی تخم کونجد عاقرقرحا بهرک چینی و لسان العصافیر
باکبابه چینی از هر یک سه درم باریک سای کرده موافق
طبیعت خود بخورد قوت افزاید نوعی دیگر بیاردنان
خواه کرفس تخم پنبه دانه از هر یک بیست درم فلفل
کرد تخم ترب و تخم تکی مغز کونجد از هر یک هفت درم
عود خام صمغ عربی سپند دانه سباتس اندر جوار از هر یک
دو درم قرنفل چهار درم خولنجان پنج درم مصطکی عاقر
کل لعل و جوز بویا از هر یک دو درم موصلی سیاه هفت درم
جمله داروها را کوفته و بیخته یکجا کرده نصف این ادویه
نبات سوده بیامیزد و چندان وزن تمام فرق
ادویه خارج نبات و شکر را جلاب بقوام آرد جمله

ادویه

ادویه اندازد و کفچه زنند تا بر شکل معجون کرده بعد از آن غلوله
بندد مقدار نیم درم بر کاه برد چندان قوت دهد که مجامعت
چنان قوت حاصل آید که شرح نتواند کرد در تحریر نگنجد
نوعی دیگر برای قوت باه این است سپند سوخته سباتس جوز بویا
قرنفل دارچینی از هر یک پنج درم و کنجد شصت درم یکجا کرده بکوبند
و با عسل بیامیزد مقدار یک درم این مجموع بخورد قضیب چندان
سخت شود از خواستن بسیار کسی را شرم آید نوعی دیگر اگر
کسی کم شهوت باشد که بکارت زایل نتواند کرد علاج آن
بکند زردی بیضه جوشانند و هفت کره پیاز در آتش کرده بریان
کند پوست سوخته از بالای او در کنند و دانک سیر و لیده نخود بریان
کرده اگر آن نباشد و لیده نخود خام در آن بجوشانند هفت کره آن
کنند در روغن ستور دانک سیر شهد دانک سیر چند که این را در

انداز ند سهد باشد همه را یکجا کرده بخورد یا برابر نان بخورد
قدرت باشد که نفس طاقت نیارد بسیار مجرب است
نوع دیگر از ین نشست قادر نشود علاج آن خشخاش دانه تخم
کتان و کنجد سیاه از هر یک سیر دانه خشخاش را یکبار بشوید تخم
کتان را دوبار بشوید کنجد را سیاه بریان هر سه برابر قند کهنه
قتی کولی کند یکی را وقت نهار بخورد دیگری را وقت شام بخورد
در این مدت بر عورت جماع نکند بعد از آن برود اگر از ادویه
قدرت نیاید ازین ادویه عمل کند بیارد تخم کونجه پوست دور کرده
بگیرد ده سیر شیر ماده گاو بجوشاند تا شیر را خورد بعد از آن
خشک کرده بیارد موصلی سیاه خشک کرده بگیرد بریده در شیر
بپزد این مقدار شیر باشد بعده خشک کند چوب ایشی خراسانی
بگیرد عاقرقرحا نه درم تخم گزر نیم سیر و تخم ترب نیم سیر دانه
خشخاش یک سیر بنج خسکه یک سیر تخم تلکی نیم سیر جمع
عرب سنبل

عرب سنبل دانه پیر مغز جوز هندی یک نیم سیر این همه را آس
کرده و قند این مقدار اندازد که لدها بسته شود و نبات
اندازد در روغن گاو بستور بار کند و لدها بندد هر روز وقت شام
یکی بخورد اگرچه غنی باشد قدرت یابد نوع دیگر قوت باه
بیارد لیده ماش و صمغ عرب سنبل و شکر سرخ و روغن بستور
و شهد خالص از هر یک شش درم آس کرده بخورد وقت
شام یا وقت غبوق بالای او یک کاسه شیر گاو بنوشند
در حکما گفته اند که این نوع کسی کند که صد عورت موجود
داشته باشد نوع دیگر نشاسته و بکهاره صمغ عرب برابر
این ها شکر تری او چندان آس کرده در روغن بستور ده
درم انداخته باشد تا بخورد چند روز ملازمت کند که
قوت چندان حاصل آید که اگر کنیزک ده یا پانزده باشد همه را
شاد خشنود گرداند بسیار تجربه شده است آزموده

نوع دیگر موصلی سیاه را تخم گزر مغز کونجد آسکنده کبابه ستادر
بیخ کز بسهل از هر یکی درم قرنفل یکدرم شکر سیخ لیوزن
جمله ادویه کوفته بیخته نگاه دارد بعده بیارد در شیر گاومیش
پنج سیر روغن پستو ده درم خرمای سنگ سکن مغز جوز
هندی از هر یک سه ۳ درم در سیر اندازد با آتش نرم بجوشانند
تا سیر دو دانگ سیر بماند هفت سنگ از این دارو یار کنند
ده درم زنجبیل نیز یار کنند هر روز بدین منوال بخورد بسیار روز
ملازمت کنند قوت باه افزاید نوع دیگر از برای قوت باه
بیارد مغز بادام مغز جوز هندی از هر یک بیست درم جوز بوا
قرنفل دارچینی و بیخ کوبنجد و نبات از هر یک چهل درم جمله
کوفته بیخته یکجا کرده در ده سیر شیر تازه گاو بجوشانند
در آتش نرم کنند چنانکه بجوشاند که شیر در خورد بعده سرد
کنند بر بالای جامه در سایه خشک کنند بعده در میان روغن گاو

بریان

بریان کنند چندانکه نسوزد و داغ نشود بعده در میان شهد خالص
اندازد هر صبح شام بقدر قوت خود بخورد قوت باه معاینه کند
و آب پشت بیفزاید مجرب است نوع دیگر برای قوت باه
بیارد جوز هندی پرکال کنند در جامه بپیچیده تر کنند تا پوست او نرم
شود و پوست خراشیده بعده شهد خالص در پاتیله کنند و آتش نرم
دهد پس آن جوز هندی بریده در او اندازد و قدری زعفران نیز یار
کنند چون یکذات شود فرود آرند و سرد کنند و نگاه دارد و مدت
یکماه هر روز سه درم بخورد نهایت شهوت انگیزد امساک غالب گردد
نوع دیگر جهت قوت باه زنجبیل دو درم جوز بوا نیم درم
کبابه چینی پنج درم دارچینی پنج درم شکر کهنه یکدرم الجمله را
آس کرده با شهد خالص معجون بسازد بیکان درم غلوله سبزند
وقت حاجت یکی از آن بخورند قوت حاصل شود منی
شود نوع دیگر جهت قوت باه سر حوالی را با قند شکر بخورد
و طعام بکار رود معده قوت و قوی گرداند و کرم اندام بکشد

و ریک مثانه را به ببرد در شب بخورد برای از آفت بسیار
بر بچیزد آب او بیرون از دهان باز دارد باه را قوت دهد
نوع دیگر سیر جوانی نیم سیر سپندها بستوا باریک آس کرده
و سی درم قند کنند در دهان کرما می کرده ما دیتهٔ او کویند
تا جمله یکذات شود بعده بر موزنه دوازده درم تا شهرده
درم غلوله بندد و بخورد قوت باه افزاید نوع دیگر جهت
قوت باه مجرب است جلغوزه و جوز هندی مغز بادام
باشیر شکر مدام آشام او نیز جو سنک خاره کردد
صد عورت بکر پاره کردد فصل در بیان امساک منی
برای تحمل خویش و هضم طعام صفت دارو بیارد
جوز هندی درست از جوز دیگر بجهت امساک منی لوبت
غنچاکلی سه درم گندم کانه سه درم سپندهای سیتوانه سوختی
سه درم گل دهاوه سه درم در چهار سیر آب بجوشانند
تا یجاب ببندد بسیار آزموده شده است
نوع دیگر

نوع دیگر بجهت امساک منی بیارد برم وندی پیکنا خدی در دهن بگیرد هیچ
انزال نوع دیگر بیارد مصطکی یکدرم افیون یکدرم مشک روغن
یکدرم یکجا کرده آس کنند یکدرم روغن مشک بشود سیاه آمیزد
اگر روغن مذکور نباشد شیرینی اندازد و غلوله کند مقدار فلفل
حب بندد در وقت حاجت بخورد امساک شود اگر خواهد
انزال شود قوری ترشی در دهن اندازد نوع دیگر جهت امساک منی
جوز بویا دو درم زعفران یکدرم افیون نیم درم مشک دانگ درم قرنفل
تنبس عاقرقرا این مقدار شهد بیامیزد بعده در سایه خشک کرده بر موازنه
کمهرولی غلوله بندد بعده موزون کنند همه حبه کرده در نهاد بخورد
بالای او برگ تنبول نیز بخورد و همین اثر معلوم شود مجامعت
وقت هلاک قدری ترشی در دهان بگیرد انزال شود اگر همکین
نیست که انزال شود مجرب است نوع دیگر جهت امساک منی
بیارد تخم کوکنجر موازنه یکسیر میان شیر ماده گاو بجوشانند

بخورد امساک عظیم است نوعدیگر بیارد سگ پستان یعنی بسوده

پوست با شیره جدا کنند از پسته مغز بستانند هر دو را خشک

کنند ازان آن مقداری که بسه انگشت برآید بخورد با شیر در شب

امساک شود نوعدیگر جهت امساک منی ده درم

پوست خشخاش دو درم سپندی خوب کوفته کرده چهار پیاله

کوزهٔ آب اندازد بجوشانند یک پیاله ازان بستانند قدری نبات

در روغن ستور ببندازد شیر گرم بخورد بوقت شام امساک شود

مجربست نوعدیگر جهت امساک منی شب یکشنبه کور موش را نر

باشد بگیرد بکشند خصیه او را بستانند در چرم بگیرند و در کمر بندد

تا مادامیکه بالای شکم باشد انزال نشود نوعدیگر [illegible]

منی بیارد یکموی از دم اسب و یکموی غرغرفته کرکنار را سوراخ

کند این هر دو موی در رشته در کشد مجامعت کند در زیر ساق

ببندد

ببندد با ویست باشد مجامعت هرگز انزال نشود نوعدیگر

امساک منی پوست بابسوده تخم مغز او پوست او درخت سنبل

و بیخ کاهو بیخ انجره بیخ ستادر از هر یک بنج درم شکری تری

صد درم همه را بسایند یکجا کنند هر روز آن مقدار که بسه انگشت

برآید با شیر بخورد سبب آنکه انزال دیر روز میشود او را عظیم نافع آید

نوعدیگر جهت امساک منی زنجبیل دو درم پوسته خشخاش دو

درم گل دبا تکیه نیم درم نیم درم دیگر سپاسن دو درم قرنفل بنج

درم زنجبیل دو درم زعفران جمله را در یکجا کرده بسایند صد بستا درم

حب بندد با عسل یکبی ازان پیش از دخول بدهد و ساعت بخورد العداز

حب مذکور هیچ چیز برگ تنبول نیز بخورد تا ملکیم پای انزال نشود

[illegible] در وقت منی بستانند و بیخ بند مغز تخم تکن

مغز تخم کوبخر سیاه موصلی سیاه ترا امکرسار درم کوفتند کرسنگ

73

BLANK PAGE

یاری بر بیخ کهر مکاو خشتی اش مصری اگر بر گهر مکهر را بنا شد بجای
او بهر کسهر بیندازد برابری این همه را ادویه درون خشتی اش مصری انداخته
با بیکه مسحوق کرده کمفه بنجه لبقدر شم درم وقت نهار با شیر گاو
تازه بخورد و لکین بادی شرک بپرهیز کند مغز برای قوت
گرز باه قوت دهد سینه را نرم گرداند و پشت محکم گرداند
صفت آن گرز بزرگ پوست بخراشیده پاره کند استخوان
او را دور کند در شیرین عسل بجوشاند تا پخته مهرا شود
بعد از آن بیرون آرند در عسل خالص اندازد اندک حبوش
در مهر در ظرف نگاه دارند بعد از چهل روز تناول کنند
مربای زنجبیل گرده مثانه را نافع بود و لعاب بر آرد و شهوت
گرم را بلغم را سود دارد باه افزاید صفت آن زنجبیل
آزاد خوب کوفته در دیگ کنند عدد بیست دو زهر روز آب را
بر سر آن

فایدهٔ اول در بیان سبب احتیاج بدوای
مرکب و کیفیت ترکیب ادویه مرکبه
ایدک الله تعالی که اکثر اطبا متفق اند
در کتب ایشان مذکور است که معالج اکثر در امراض
دوای مفرد کافی دانند بهتر آنست که از
تجاوز ننمایند و مرتکب بعلاج بمرکب نشوند
زیراکه دوای مفرد بر طبیب اخف و اسلم است
پس اگر طبیب دوای مفرد را مقصود خود کافی
ندانند لابد او را مرکب باید نمود بدوای مرکب
علاج باید کرد پس وجه احتیاج معلوم شد
و این که در اکثر احوال طبیب دوای مفرد
در مقصود و مطلوب خود کافی نمیدانند

امری

امری چند است که معلوم میگردد فایده
دوم در دوای مفرد صفتی حالتی باشد که منافی
علاج نبود محتاج اصلا نشود و ممکن نباشد
اصلاح آن مگر بضم کردن دوای دیگر فایده
سوم مرض مرکب باشد و طبیب بنابر
مصلحت محتاج شود بضم کردن دوای دیگر
فایده چهارم آنکه نشاید که دوای مرد بطعم
چار باشد و طبیعت بواسطه غلبهٔ حدت
و حرارت طعم قبول آن نکند پس ضرورت
که بجهت کثرت حدت حرارت طعم دوای
دیگر با آن آمیزد تا طبیعت قبول کند مثل زنجبیل
که با قند آمیزند یا عسل فایده پنجم لون

فتن کراهیت داشته باشد لعوه قبول کند
آن نوبت کند پس دوای دیگر باین اضاف
باید کرد تا معده از بوی آن نوبت نکند
چنانکه قدری گلاب یا خیار شیر آمیخته بدهند که
غثیان نیارد دوای مفرد
ضعیف باشد و مقصود وفا نکند مثل تربد که
زنجبیل با آن ضم کنند بدینها تقویت کند و بلغم غلیظ
دفع بسیار دارد ازین قبیل است آمیختن دوای گرم
با دیگر تا بسبب انضمام بود از آنجا اقوی شود
همچنین ضم کردن دوای سرد با دوای سرد دیگر
گاهی که احتیاج به تبرید زیاده شود
باشد که دوای مفرد بسیار مقوی نباشد

و بواسطهٔ

و بواسطهٔ زیادهٔ قوت ضرر بیابد مانندی
زنجار که صمغ عربی ضم کنند با قوت آن مشود
ازین قبیل است انضمام دوای حار با دوای بارد
و دوای بارد و با دوای حار
اگر مفرد شاید که سریع النفوذ باشد و در عضوی که مقصود است
مکث نکند که عمل خود را در آن تمام کند لابد دوای دیگر
با آن انضمام باید کرد که اثر او در عضو نگاه دارد مانندی
را زیانه انیسون و گرفتن آنها سریع النفوذ اند در جگر
پس ادویه حار با آنها ضم باید کرد که بقصد جهت
جگر جذب آنها کند و نگاه دارد تا فعل خود را
در عضو مقصود تمام کند
مفرد بطئ النفوذ باشد بعضو مقصود نرسیده
قوت آن باطل شود تا ضعیف گردد لابد بدرقه

کافور میکند که بدل خود درساند خنک میسازد و
دهم در بعض اوقات طبیب محتاج میشود بدوای
بدوای که قوت متضاد باشد تا امراض مختلف باآن
دوا علاج توان نمود چون دوای مفرد این قوت
یافته نمیشود بنابرین حاجت طبیب ترکیب میکنند ادویه
مفرد مرکب القوی را بجهت حاجت خود تا ازان افعال
متضاد بفعل آید و مطلوب بآسان ترین وجهی بحصول
پیوندد فایدهٔ یازدهم در علاج قرحه محتاج اند بدوای
که هم جرک از جراحت پاک کند و مندمل نیز کرداند و در دوای
مفرد این فعل کم موجود است پس ناگزیر است بمرکب کردن
دوا فایدهٔ دوازدهم گاهی طبیب را ضرور میشود
که دوای قوی مثل افیون بجهت تسکین درد مدید
خوف کند

خوف کند ازدیادهٔ تجربه و مضرت آن کنند مثل
چند بید ستر و مانندی آن که با فیون یار کردد و این
باشد که طبیب را احتیاج شود که
بدوای که بیمار سیمای مختلف الطبیع نافع آید
و مقاومت با سموم حیوانات و ادویه قتال تواند کرد
پس وجه احتیاج و اضطراب او ظاهر شد بنا بر این دوای
مرکب این بود سبب ترکیب تریاق فاروق زیرا که جامع
صفات مذکور است یعنی فایدهٔ این ترکیب در امراض متضاد
و مقاومت سموم مختلف بالجمله زیاده ازانکه جهات
و اسباب و احتیاج آنرا درین مختصر بیان نمایم و اکر زیادتی
خواهند از کتب مطوله این فن طلب کنند کیفیت
ترکیب ادویه مرکبه

ادویه تازه پاکیزه که کهنه نباشد بهم رسانند و نگاه
از چوب و خاک و خاشاک و گرد و غبار را که بسیار زنند و ما
میکه مذکور تر نشود ثانی بدل نکردد احیاناً اگر جزوی از اجزای
مرکبی که ترکیب خواهند نمود کم یافت شود در این صورت
آن جزء مقصود را که مفقود است بدل باید کرد بشرطی که
جزء اصل و عمده نباشد و از ترکیب ساقط شود تا بدل
کنند فایدهٔ کلی که از آن مرکب مطلوب است حاصل نمیشود
بلکه ناقص و یا باطل است مثال افیون در تریاق و صبر در ایارج لوغاذیا
و یا اصل نباشد آنچه مناسب بحال ترکیب بیشتر داشته
باشد بدل کنند روا باشد باید که دوای هر یک جدا جدا فرد
فرد بکوبند و اگر هاون دی سنگی باشد بهتر و الا در هاون
رویین با آهستگی نرم بکوبند و از پارچه ابریشم که خلال

و فرجه نداشته باشد

فرجه نداشته باشد بیخته هر یک را جدا وزن نمایند پس
مجموع در هم آمیخته شوند و مزاج تام بیابند و فعل
و انفعال هرچه تمامتر قبول کنند و حجریات و غیره که
بسیقتن محتاج است باید سیقت بطریقی که در فایدهٔ
خویش نقصان نپذیرد و مذکور خواهد شد
بعد از بسیقتن استعمال کنند همچنین هر دوای که باید
بسوختن یا بریشتن باید نمود در فایده که بسوختن
و مشوی نمودن متعلق است رجوع نموده بقواعد
مذکوره بعمل آرند صموغ را که حل باید ساخت حل
نمایند و اگر محتاج بنقعان نمودن باشد از پارچه
درشت یا از پشت غربال بگذرانند پس به وزن

مجموع ادویهٔ عسل خوشبوی خوش طعم پاکیزه با آتش
ملایم کنند بقوامی که مناسب و بلده باشد برسانند
و فرو گیرند با آهستگی تیز بزنند و سرد نمایند پس
دواها اندک عسل اندازند و خوب لته نموده مادام که
عسل بسیار باشد گرم باشد در دارو داخل نباید کرد
زیرا که بواسطهٔ گرمی عسل قوت ادویه ضعیف میگردد
و در فصل تابستان و بلاد گرم سیر مدد وزن اکتفا
نمایند و ترکیبی که در آن عنبر باشد در حالتی که عسل
گرم باشد عنبر را بسایید یا بروغنی که مناسب حال
این ترکیب باشد بگذارند اگر عنبر خشک باشد با قدری
نبات بسایید و در عسل گرم داخل نمایند و نیز
بزنند

بزنند و اگر خواهند ترکیب رنگین نمایند زعفران کوفته
و بیخته با گلاب یا مایعی که مناسب باشد در هاون
خوب بمالند و داخل کنند پس مشک را نرم سوده
با قدری گلاب حل کرده بعد از عنبر و قبل از ادویه در
در عسل داخل سازند بعد از آن زعفران و مشک
و عنبر جواهر آنچه باشد بریزند و درهم بمالند پس
باقی ادویه با آهستگی مریخته نیز مزده باشند و اگر
طلا نقره که در ترکیب داخل است محلول باشد بعد از
زعفران و قبل از جواهر داخل نمایند و اگر ورق باشد
بعد که تمام ادویه در عسل داخل شده باشد ورق
انداخته ترکیب را برهم بزنند چنانکه اجزای ورق در ترکیب
آمیخته گردد

اجزای جوارشها را بسیار نکوبند و نرم نه بیزند بدرشتی مایل
باشد تا زمانی در معده مکث کند و دود نگذارد تا
بیشتر بهتر عمل نمایند بجهت طم یادی دیده که معنی جوارش
همین است و اگر ادویه را در روغن بادام یا از روغن
دیگر چرب کنند اصلا روغن بلبسان یا عیران
باید که زمانی قبل از ساختن معجون بروغن چرب نموده
بکوبند بمالند و بگذارند که اجزا قوت و مزاج روغن
بگیرد بخویش چرب کنند و از اقراص آنچه داخل معالجه
میشود باید که قرص را در سایه خشک کنند کوفته و نرم
بیخته در شراب یا مثلث یا مایعی که مناسب دانند چرب
سابیده داخل نمایند [illegible]
لبوب آنست که مجموع مغزها مقشر ساخته
در هاون

در هاون سنگی یا بالای سنگ خوب بکوبند بیخته
بمالند تا نرم شود [illegible] زعفران را در عسل
داخل کرده باشند و غیره مشک و جواهر شربتی
که مذکور شد پیش از آنکه بسایند دوا داخل سازند
مغزها نیز با ادویه در هم بمالند باید که معاجین
و تراکیب تا انقضای زمانی که بکمال رسیدن و مزاج
ثانی پیدا کردن هر یک از آنها را مدتی معین شده
و ظرف پاکیزه کنند اما بسیار مجلو سازند و
و سر ظرفها را ببسته واگذارند چندانکه ترکیب سپرده شود
لیکن سر ظرف ببسته سه چهار روز یکبار وا کنند تا بخار
دوا برآید باز ظرف ببسته بگذارند تا اثر قرص از مبدء
فیاض بدان تابش کرده بهترین ظرفی که صلاحیت نگاه

داشتن معاجین و تراکیب دارد و ظرفی طلا و نقره
اگر میسر نشود یا ظرف چینی بعده ظرف شیشه و سنگ
ناچار در ظرفی که تازه قلعی شده باشد و در ظرف
مسی که روشن چوبین مستحسن نیست و از جهت
ردائت فلزات و در ظرف چوب و سفالی بجهت
آنکه عسل را بخورد و قوام خشک میگرداند

طریق ... چنانست که بدستور
معاجین ادویه تازه پاکیزه از چوب و خاشاک
خاک ریگ پاک سازند و آنچه بکوفتن محتاج
باشد مانند اصول و عروق و قضبان بزور رایج
کوب کنند و اوراق و آنها که بکوفتن احتیاج ندارد
مجموع را درهم کرده با آب یا عرق گلاب یا شراب
یا هر مایعی که بجهت چسبانیدن اجزای شربت

متورسیت

متورسیت اما یکشب یکروز در ظرف لایق
بچسبانند پس در دیگ نقره یا سنگین یا مسین
که تازه قلعی شده باشد با آتش ملایم آهسته طبخ
نمایند چندانکه نصف آب آن برود آنگاه از آتش
فرو گیرند و کف یا نخوده صاف نمایند و دیگر باره با قدری
آب گلاب بمالند چندانکه قوت دوای در و باقی نماند
بعده آنها را در دیگ کرده با قدری قند یا عسل که برای
شربت در همان نسخه مقرر شده با آتش ملایم جوش
بدهند و بکفچه که از چوب عود یا صندل یا بید باشد
اناوانا برهم میزده باشند و احتیاج آتش نگاه
دارند که بجوشی دیگر از بسر نرود چندانکه بقوام
برسید از آتش فرو گیرد و سرد نمایند اگر عنبر

ومشک وطلا ونقره از شربت داخل باشد
بطریقی که در معاجین مذکور شد داخل نمایند
و زعفران در خریطه موافق آن باشد بسته
در دیگ اندازند تا بجوشد پس نزدیک قوام
خریطه برآورند با قدری گلاب عالند و آب
آن داخل میسازند و لعبه از قوام بپرد نمایند
و در ظروف های پاکیزه نگاه دارند
بادرنگ ولیمو و غیره نیز همین دستور
طبخ نمایند اما بهتر آنست که مطلق سکنجبین
و آنچه حموضت داشته باشد در دیگ سنگی
طبخ نمایند آنست که
ادویه هر یک جدا کوفته و بیخته وزن نموده
از هم آمیخته بگلاب یا عرق و یا آب که در
صفت

صفت آن قرص مذکور شده باشد پس سرشند
تا ادویه بهم چسبیده میشود لعبه قرص میسازند
و در سایه خشک نمایند و از گرد و غبار محفوظ
دارند روزی یکبار آنرا از زیر و رو و پشت بگردانند
لعبه در شیشه نگاه دارند
روش است
اما تربد که اقراص و حبوب داخل میکنند ترا
شنده به روغن بادام چرب کرده با اجزا بکوبند
و غاریقون از پشت غربال بگذرانند زیرا که
به هاون کوفته نشود آنست که
هر نوع سفوف که بجهت قبض شکم نسبح و زیر
ترکیب میکنند و حبوب و برور که داخل است
چون حب الرشاد و بزر قطونا و تخم ریحان

و مانند آن بعد از آنکه کوبی داده باشند سایر
ادویه ناکوفته آمیزند خصوص بزر قطونا
البته نباید بهتر آنست که حب الرشاد و تخم ریحان
و تخم مورد تخم بارتنگ نیز بکوبند بعده دیگر بار
کوفته باشند بر روی آن آمیخته مخلوط سازند
بهتر آنست که اجزای سفوف بسیار نرم نکوبند
مثل اجزای جوارشی اندکی درشت باشند تا از معده
زود نگذرد اگر غرض قبض باشد و خواهند که نفع
در معده بیشتر ظاهر شود نرم کوفته بیخته استعمال
نمایند و روش ساختن سنون آنست که اشیائی که از
برای صفای دندان باشد مثل زاج و نمک و سفال
چینی و مانند آن بعده سوخته بریان کرده باشند
باجزای کوفته استعمال نمایند اما درشت تر باشند
تا صفای دندان بهتر حاصل شود و آنچه برای محکم
بیخ دندان

بیخ دندان و باز داشتن خون بیخ دندان باشد
باید که نرم کوفته و نکو بیخته سنون سازند اما
که
[illegible]
در چشم استعمال شود باید که نهایت سعی و غایت
اهتمام مرعی دارند در دوای آن نهایت مبالغه
بجای آرند زیرا که عضو لطیف شریف ذکی الحس و اشرف
اعضاء است پس باید که دواهای حجری مانند شادنج
و توتیا اقلیما و غیره آن آنچه بغسل و تصویل
محتاجست بطریقی که در قاعده که مخصوص بغسل ادویه
رجوع نمایند دستور داشتند آنها اهتمام تمام بجا آرند
همچنین دستور هر دوائی که باید سوخت مانند سرمه
و صنج اهم در قاعده که بسوختن ادویه تعلق دارد
رجوع نموده بهمان قانون عمل نمایند همچنین نوع هر دوائی

پرورده باید کرد مانندی انزروت بشرح
و نوطیا با آب غوره و پیروره با آب بادیان
هر یک از دواها معدوده که بسوخته و بشسته پرورده
باشند جدا جدا کوفته از پارچه محکم بیخته پاک
هر کدام مقداری که باید وزن نمایند و همه را در هاون
یکجا کرده مخلوط ساخته بمالند و بسایند با
سحق نمایند چندانکه مانندی غبار نرم کوفته گردد
در حالت سحق از گرد غبار نگاه دارد بعد از
اهتمام و مبالغه در سحق در ظرف شیشه نگاه
دارند زمان حاجت بمیان طلا و نقره با میل
چوب درخت زرشک در چشم کشند و شیاف
را در چشم باید چکانند یا از بیرون مطلا باید کرد
پس هرچه مناسب باشد بسایند و صفای

نظر حاصل

منظر حاصل نمایند انشاء الله تعالی و هو الباقی
طریق عمل مطبوخ انیست که اگر مطبوخ
مسهل ترتیب خواهند داد اول اجزای آن را گزیده
بیارند پس از همه چوبها و تخمها نیمکوفته اندازند و
بوده بر قدر آنچه باشد نیمکوفته داخل نمایند و پس
از آن حشایش و آلوانجیر و قیصی و آنچه بدینها مانند
از عقب آنها بنفشه نیلوفر مانندی آن در آخر بریزند
در دیگ سنگین یا سفالین یا در دیگ پاره قلعی باشد
با آب قدری که کافی باشد با آتش ملایم جوش دهند تا ده
بنجش آب سوخته شود دیگ را فرو گیرد اگر افتیمون داخل
باشد در پارچه کتان ببندد آخر که دیگ را از آتش
برگیرد در مطبوخ اندازند پس بدست درهم مالند
و صاف نمایند در شیرخشت و ترنجبین و خیار

جيره و كاغذ را در آب گرم كرده جلاب خيسانده
وصل بپالايند و صاف كرده اضافه نموده اگر
احتياج باشد مجموع را مكرر نموده بشد گرم بنوشند
اگر بر تر از ضمايد اياريج وصبر و تربد سقمونيا
غاريقون و مانند آنها كوفته و بيخته بقدر آب جلاب
جيب نموده فرو برند و از جيب مطبوخ داخل
كرده بعد از مطبوخ بياشامند و از عقب آن مطبوخ
بياشامند طريق نقوعات [illegible] قاعده آنست كه
اجزاى انرا [illegible] آب گرم خيسانيده وصباح
در هم ماليده و فشرده صاف كرده ترنجبين و شيرخشت
و مانندى آنها هر چه باشد از عين آب كرده اگر حاجت
باشد مكرر صاف كرده بياشامند [illegible] نطولات
طريق نطولات آنست كه ادويه آنچه بايد كوفت
نيمكوب كنند همه را يكجا خيسانيده با آتش گرم نرم جوش
دهند

دهند بعده دست زده صاف نموده بخار آنرا آب گرم
نطول نموده گردانند طريق طليها [illegible]
آنست كه دواها را نرم كوفته و بيخته با هر چه صفت آن
مذكور گشته باشد آميخته استعمال نمايند ظرف طلا
وطلا دات آنست كه طلا رقيق است در عضو جريان
ميكند و ضماد غليظ از او بر مينمايد و اجزاى تركيب
بهر يكى جدا گانه در تنبيت باقى اين و اقسام [illegible] اما
صفت حال مركبه تكرار مذكور ميگردد و ضماد بسرخى
علامت صفت مركب و ميم نشان ورم و لام علامت
مثقال است والله ولى التوفيق قاعده دوم [illegible]
بستن حجرات وغيره كه بتازى انرا غسل و تصويل
گويند طريق [illegible] مرجان عقيق لؤلؤ اقليميا
كوهيها آنست كه او را در هاون نرم بكوبند انگاه

بروی آب با گلاب یا بآنچه مصلحت دانند نرم بسایند
از روی برداشته در کاسه‌ها کرده آنچه سوده بار
در آب آمیخته بود در کاسه دیگر بریزند آنچه درشت
درشته آب ها بلند بار دیگر بسحق کنند مکرر از کاسه بگرد
اجزای درشت را بسایند تا وقتی که درشتی ملتمس نشود انگ
یا بسر زبان محسوس نشود پس در کاسه‌ها کنند تا صاف شود و
آهسته آهسته دور بسازند تا مانندی سرمه شود آنگاه
نمایند و ادویه که در علاج چشم مستعمل است مانند اول
و سرمه و توتیا و مس زاج و مشتبه و غیر آن اول باید
لیده بهمین قاعده بشویند و درشتی و ساییدن
چشم که مبالغه کنند زیرا که اندک درشتی در اجزا بسیار

حیرسانند انبیت که

را کوفته بیخته نرم بسایند تا مانندی غبار
بروغن مصطکی یا روغن کندر خمیر سرشند پس با آب
بمالند و اندک اندک آب گرم بریزند و بمالند تا تمام
ن

شود و اول آب در کاسه نگاه دارند و آنچه ته نشین
شود لاجورد اعلی است دویم بار که بدست شود آورد بشویند
آنچه از انصاف شود وسط است سیوم بار که مکرر
بشویند سخط باشد لیده خشک نموده نگاه دارند

انبیت که

مردار سنگ نرم بکوبند و نیم وزن آن نمک داخل
نموده در هم بمالند و در ظرفی نموده آب بالای او
کنند بقدر حباب انگشت و هر روز دو سه دفعه با چوب
بگردانند و برهم بزنند بعد از هفت روز آب تازه
کنند بدستور هر روز سه مرتبه آب را برهم بزنند
و بهمین طریق تا هفت روز آب تازه کنند تا چهل
روز هفت بار آب تازه کنند پس خشک نموده نرم
سوده استعمال نمایند

آهنگ آب ندیده در ظرفی کرده بالای او کنند بچوبی بزنند
بگذارند که ته نشین شود آب را بریزانند و بهمین دستور
هفت بار تازه بشویند و خشک بسازند و از پارچه محکم
بیخته بکار برد طریق شستن گل ارمنی و [illegible]
و مانند آن باید که هر یک ازین گلها را که بشویند در ظرفی
چینی سابیده [illegible] بمالند که در آب آمیخته شود
اجزای درشت که درین ظرف بماند دور بسازند مکرر
بهمین روش آب صاف بگیرند و آنچه در ظرف بماند
و نرم نشود دور کنند آنگاه بگذارند که مجموع ته نشین
شود آب را باهستگی بریزند و خشک نمایند استعمال
کنند طریق شستن صبر بگیرند صبر سقوطری یک رطل
بکوبند و از غربال بیزند و بگیرند افسنتین رومی و سنبل
الطیب و قصب الذریره دارچینی و عود بلسان و حب
بلسان و سلیخه و اذخر اسارون مصطکی هر یک سه درم
همه را

همه را در دو رطل آب طبخ نمایند تا نصف بماند صاف
نمایند و صبر را در هاون سنگی با این آبها بمالند تا خوب
درهم شود در ظرفی بمانند دور بسازند و دیگر بار بهمین ظرفی
آب خوب صلایه کنند تا خاصیت آبها بگیرد پس در
بگذارند که صاف شود آنگاه آهسته آبها را از صبر
دور بسازند و خشک کرده و سه درم زعفران [illegible]
آن بیامیزند و نگاه دارند وقت حاجت نگاه دارد
استعمال کنند [illegible] باید که لک را از
چوب پاکیزه بسازند و نرم بکوبند پس در هاون
با آب ریوند چینی و بیخ اذخر در آن جوشانیده باشند
بسحقی پس از غربال موئین پاکی با بی درشت صاف
کنند و بگذارند که ته نشین شود آب را بریزند و لک
را خشک نموده و نرم بسایند پس در قرص لک دوای
[illegible] باید که موم را
لک استعمال بنمایند

راکداخته وصاف نموده در آب صافی اندازند
مکرر بهمین دستور گداخته در آب صافی بریزانند
تا زمانی که آب مزه موم بهم رسد بعد هرجها
و هرچه خواهند استعمال نمایند
روغن زیت باید که روغن زیت اگر باشد
محکم صاف سازند و دو برابر آب خالص در دیگ
کرده سه دانه خرما و یک کف آرد جو یا پارچه کتان
بسته در دیگ انداخته با روغن و آب آتش ملایم
بجوشانند تا آب برود روغن بماند
زفت بهتر آنست که طریق موم مکرر با آتش گداخته
در آب صاف بریزند و چند دفعه مکرر چنین کنند
سرطان دریا را نیز داخل میشود
بگیرند سرطان نهری را دست و پا بکنند و شکم بشکافند
بخاکستری چوب رز نمک تمام برآید بعد ازان
سنگ کوفته داخل ماء الشعیر نمایند پاک شود
شستن

مشتق ... قاقیا وغیره آنست که اول
صلایه نمایند با آب صاف بسایند تا نرم شود پس در کاسه
با آب صاف حرکت دهند از کاسه بکاسه دیگر ریزند
و اجزای درشت آنرا مکرر بسایند بگذارند که در کاسه
ته نشین شود آب را دور ریزانند خشک نموده استعمال
نمایند
فلزات و معدنیات وغیر ذالکم و طریق آنست که
از فولاد و صفایح بسازند و هلیله و بلیله و آمله هریک
قدری در دیگ مس جوشانیده صاف نمایند و دیگر بار در دیگ
مس جوش دهند و صفایح در آتش سرخ بسازند و
در آن آب فرو ریزند تا بیست یکبار مکرر صفحات فولاد
را تافته در آب فرو ریزند پس صاف نموده هرچه
ثقل فولاد ته نشین نشده باشد بردارند متعدد لری
لولکا و فرو ریزند و از اجزای فولاد ته نشین نشده
باشد از لولکا و صاف بسازند و آنچه که از آب پلید

زیادة شیره بانند ضم کرده نرم بسایند در بوتهٔ
گل حکمت محکم کرده سر بوته بگل حکمت محکم کنند در
آتش دهند تا محلی که بر روی آب بجانند بنشد بعده
سرگین گاو وقتی آتش گذارند هر بار باب جات
سحق کنند طریق کشتن آهن فولاد بطور
اهل هند آنیست که برادهٔ آهن فولاد دسته روز
در شاشهٔ ماده گاو بگذارند بعده بر آورده بر روی
سنگ باب هلیله جات بسایند پس قرص ساخته
خشک نمایند مجموع را در دیگ سفال کرده و سفال دیگر
بالای او گذاشته و سر آنرا بگل حکمت محکم بسازند
تا یک هفته در آتش سرگین گاو صحرای هر روز بگذارند
بعده بر آورده تا ده مرتبه مکرر بهمین طریق در آب هلیله
و شاشهٔ گاو و باب صبر تازه صلایه کرده خشک گردانیده

در سفال

در سفال گذاشته هر روز با آتش سرگین گذارند پس
برآورده بعضی مرتبه اخر آهن را باز طلایه نموده یک
شبانه روز در مایعات ترش میگذارند بر می
آرند قدری نوشادر سحق بلیغ نموده باز قرص
کرده هفت روز دیگر روز دیگر در آتش میگذارند
بعده سحق بلیغ نموده استعمال نمایند طریق [illegible]
بطور هندیان چنانست که برادهٔ آهن
ده مرتبه بشیر صبر تازه بر روی سنگ صلایه میکنند
و هر مرتبه در آتش سرگین صحرای بگذارند تا خوب
بسوخته شود ده بار دیگر باب هلیله جات صلایه
کرده در سفال گذارند در آتش با جگد گشته هفت روز
بگذارند پس بر آرند بسایند و از پارچه حریر نرم
بیزند قدری بر روی آب ریزند و بسایند اگر بر روی

آبیماند خوب کشته نشده و اگر درست نشده باید که
چند بار دیگر با آب چلیلهٔ جات صلایه نموده باز
آتش دهند چندانکه بر روی آب قرار گیرد طریق
کشتن مس طریق اول بنهند بگیرند و تنک بسازند
و چند روز در شاشهٔ گاو بگذارند پس صفحه را
نمک و سرگین کبوتر آب چرب تازه آلوده بالا هم
در دیگ سفال بگذارند دیگر در آتش پاچک دشتی
گذاشته آتش دهند تا صفایح سرخ شود پس
بر آورده پاک بسازند و هم وزن آن سیماب
و هم وزن هر دو گوگرد زرد اعلی با تیزی چرب تازه
خوب سحق کنند بر یک یک ورق طلا کرده بالای
هم در دیگ سفال چیده و سفال دیگر که اوراق زیر
آن گنجد

آن گنجد بالای تنکها گذارند و در زیر آن نیز
بگل حکمت محکم کنند و دیگ را از نمک پر سازند
چنانچه کاسه زیر نمک پنهان شود پس دیگ را
بر دیگدان استوار کنند و شش ساعت نجوم
آتش متوسط بر افروزند آنگاه نرم کنند بگذارند
سرد شود پس برآرند و نرم بسازند و بر روی
سنگ با شیر گاو سحق کنند چندانکه خوب صلایه شود
باز پر شود اول در دیگ سفال کرده در دیگ بگل حکمت
محکم نمایند و در آتش پاچک دشتی بگذارند چون سرد
شود با ماست ترش صلایه کنند دیگر بار بهمان
روش آتش میکرده باشند و سرد نموده سیوم
بار بروغن گاو سحق نمایند باز آتش دهند چهارم

نوبت در عسل طلایه نموده آتش دهند پنجم بار
درون تنکر(؟) سحق کرده آتش را تمام سپا زنند و هرگاه
پنج بار با شیر گاو و ماست و روغن و عسل
و تنکار سحق کرده باشند هر بار مکرر آتش داده
بزبان هند پنج امرت گویند و باید دانست که
کانیه(؟) بسیار نکون میگذارند چیزی مثل شنجرف که
میشود آنرا تراشیده بردارند و کیمیائیکه از ضرر
سیماب و جوتشیها خائف باشند در صبی داخل
کنند نوع دیگر بطور هندیان مکرر نیمه مس(؟) متواتر تنگ
سپا زنند و وزن گوگرد در دو ماشه شیر گاو تازه
کنند و تنکهای مس با گوگرد بیالایند و خشک کنند
در دیگ گلی بر بالای هم گذارند و سری دیگ محکم سا
و آتش

و آتش سپازند پس برآرند مکرر بدستور اول او لته(؟)
را با گوگرد طلا کرده آتش کنند سیوم بار بنوعی
آتش کنند که تمام نسوخته گردد و بالای آب
قرار گیرد و لیکن کیمیائیکه از مضرت سیماب
خائف باشند نوع اول بهتر است منافع آن
باعتقاد اهل هند اشتها بیارد اقسام بواسیر
و جذام و استسقا و ضیق النفس و بادهای معده
و اورام بلغم و تشنگی کهنه بلغم قولنج درد سوز
ناسور متعفن را مفید بود و طبیعت او گرم و خشک است
لیکن در گرمی حد اعتدال دارد همین است و مصلح
عسل است تا قدری دار فلفل مقدار شربت یک دانگ
باشد عقیده اهل هند با صیاد کشته بسیار است
والله اعلم

چشم مستعمل است بگیرند سرب با قدری گوگرد
بگدازند پس در بوتهٔ آهنی کرده در بوته حدادی
گذاشته چندان آتش بدهند که خوب خاکستر شود
نوعی دیگر بگیرد سرب خوب شصت مثقال و تنگها
سازند پس شصت مثقال گوگرد زرد و دو مثقال
سیماب را باهم صلایه کنند بنوعی که آمیخته شود
تنگهای سرب را طلا نمایند در ظرف سفال گذاشته
پس آن سفال را محکم نموده در آتش باچک دستی
بگذارند و چندان آتش دهند که خوب سوخته گردد
پس برآرند بار دیگر شش مثقال گوگرد و دو مثقال
سیماب بطریق اول درهم صلایه نموده با خاکستر
سرب درهم کنند باز بدستور اول آتش دهند
پس برآورده سرد نمایند برابر خاکستر سرب
و در نسخه سرخ

و در نسخه سرخ و ده مثقال گوگرد کوفته بیخته
سه بخش کنند و هر بار یک بخش برابر خاکستر
سرب آمیخته با آب صاف صلایه نمایند و در
آفتاب گذاشته خشک نموده بهمان دستور آتش
کنند باز بخش دیگر بدستور اول صلایه نموده آتش
دهند پس بخش سوم نیز بطریق سابق سابیده
این مرتبه نوع آتش نمایند که خوب خاکستر شود
آتش را جوی زمانی نیست چندانکه خاکستر مقتول
بر روی آب قرار گیرد و از بعض مشاهده رفته که
هرگاه خواهند هریک این اجساد سوده زودتر عمل
آرند انرا بوتهٔ از گل حکمت یا در شیشهٔ محکم
بگل حکمت گرفته باشند شیشه درمیان دیگ سفال
میکنند دیگ را از ریگ پر میکنند و سر شیشه محکم کرده

چنانچه زیر دیگ پنهان میشود آتش نرم نمایند
رفته رفته آتش تیزتر کنند آنچه که بده روز آتش
باید کرد بیک روز یا دو روز نهایت بسه روز
اتمام میرسد باعتقاد اهل هند خاکستر سیوب
گرم است و گویند که هر که بخوردن خاکستر سیوب
کشته مداومت نماید زور فیل بهم میرسد و فربه
و قوی میشود و قدر شربت طسوجی باشد
طریق نوشتن طلا چنانچه که یک مثقال
میرچ با سوهان ریزه کرده لعبه ملاقه آهن
باب نمک بجوشانند تا آب تمام سوخته گردد و طلا
از ملاقه برآرند بروی سنگ نرم بسایند تا مانند غبار
بشود آنگاه استعمال نمایند بطور هندویان
چنانچه که طلاء خالص تنک بسازند و مثل طلا
کوگرد سیماب را باهم بسایند و مضمحل نموده بر سنگ طلا بمالند
و تنکهای

تنکهای در ظرف گلین که درون و بیرون آن کاه گل گرفته
باشند نهند آتش با چک دشتی بگذارند بعد از سه روز که
آتش داده باشند برآورده دیگر بار بهمین طریق گوگرد
سیماب بصفایح طلا مالیده در سفال گذاشته آتش
دهند چندانکه خوب خاکستر بشود
نزد هندویان بهمین قسم است و قاعده کلیه در کشتن
این احجار را موعود است که پیشتر مذکور شد
چنانچه که بسوهان نرم ریزه ریزه بسازند در ملعقه
آهنی با آب نمک بجوشانند و قدری گوگرد داخل بسازند
چندانکه آب سوخته شود پس اگر خواهند بروی سنگ نرم
صلایه نموده استعمال نمایند
اتساع بسابیده شود یاقوت را در بوته زرگری
کرده در کوزه گذاشته آتش بدهند که سرخ شود برآورده
در آب اندازند چند بار بدین طریق در بوته سرخ کرده

در آب اندازند چند بار باین طریق در بوته سرخ کرده
با آب بیمرد اندازند انگاه صلایه نمایند که با میانه سوده
شود تا میتونه را با
قدری شیر گاو در ظرف سفال انداخته سر ظرف
محکم کرده با آتش بگذارند دم بدم بعد از اندک زمانی
برآورند که سوخته شده باشد
هر کدام که خواهند در کوزه آب ندیده در گل حکمت
گیرند و شب در تنور تافته گذارند و صباح برآرند
و احتیاط مرعی دارند که زیاده خاکستر نشود
بطریق هندیان اینست که طلق را به
مطرقه نرم سازند بعده سه روز در شیر که بسیار
تند بجوشانند بعده بهمان شیر که چند جوش
بدهند و پرورده پاره سنگریزه سخت در آن
آمیخته در کیسه کرده در ظرف بگذارند و از شیر که محلول

بسازند

بسازند بیندریج کیسه را بدست مالند که همه طلق محلول شود
پس از کیسه شیر که برآرند و بر روی سنگ بسایند نرم
قرصها ساخته در ظرف گلی زنند و ظرف دیگر بر آن
کنند و سر آن محکم نمایند و تمام ظرف را بگل حکمت گیرند
و در آتش با چک دشتی چنانکه در صفت کشتن آهن مذکور شد
بگذارند و هر بار از آتش که برآرند با آب پنکره با آب برگ
پتوره و تر پهلا بنوعی که در کشتن صبن آهن مذکور شد
بسایند و قرصها نموده خشک ساخته بار دیگر در سفال
کرده همان نوع آتش دهند بتکرار قسم که ذکر رفت آتش
نمایند و گفته اند سیصد بار بلکه زیاده آتش دهند و نهایت
سوختن طلق اینست که هرگاه برابر آفتاب دارند درخشندگی
نداشته باشد و براقی از خاکستری او محسوس نشود آنگاه
استعمال میتوان کرد اطبای هند گفته اند که

صرع علتهای بادی را دفع کند و رطوبتی که از دوی افزاید
و طعام بهضم کند و سنگ ریزه کرده و مثانه را پر نیرو آرد
و انواع اسهال را مفید باشد و حرارت غریزی بیفزاید
و مقدار شربت دو درم اگر با سکنجبین یا بعضی ادویه
که مناسب با امراض مذکور باشد سوختن [illegible]
گل حکمت کرده در آتش تیز نهند هر گاه تیز بگداخته شود
از آتش برآرند و در آب قلیا اندازند آنگاه بسایند سوختن
گل حکمت بگیرند و شب در تنور گرم گذارند و روز برآرند
و گل از آن دور سازند پس از آنکه بسایند و بیخته
باشند و کحلها و ادویه چشم استعمال نمایند سوختن
اسب که زاج سفید بلورین بر خشت درون
تنور گذارند تا سوخته شود مانند طباشیر سفید آنگاه
برآرند سوختن ابریشم مقرض قطع نمایند و در سفال
براهکر

براخکر افروخته بگذارند یا با هیمه بسوزانند چندانکه قابل
سائیدن گردد طریق سوختن الخطاطیف آنست که بچه خطاف
بگیرند و شکم او پاک کنند و احشا برآرند و اندک نمک
بسوده در کوزه آب ندیده کنند و بگل حکمت محکم کرده
در تنور گرم گذارند چنانکه سوخته گردد اما خاکستر نشود آنگاه
استعمال نمایند سوختن سرطان دریائی که آفتاب در اسد
باشد پایهای او ببندند زنند و شکم شکافته بجای آکنده در دو
نمک بشویند در کوزه سفال کرده بگل که از سبوس خطمی
و نمک باشند گذارند در تنور کرده سر تنور محکم کنند اگر شب
گذاشته باشند صبح برآرند اگر صبح گذاشته باشند شب برآرند
سوختن عقرب چنانست که عقرب زنده را در ظرف مسی آهنی
یا سفال گذاشته سر ظرف محکم کنند و در تنوری که از چوب در
گرم کرده باشند از و برآورده باشند شب بگذارند صبح برآرند

البته تنور بسیار گرم نباشد تمام خاکستر شود [illegible]
[illegible] سقمونیا اینست که بسیب یا به خالی بسازند و
سقمونیا را آورده بمقداری گنجد داخل نموده خمیر
گیرند چون پخته شود خمیر دور نموده سقمونیا برآورده در
سایه خشک کرده استعمال نمایند [illegible]
چنانست که پیاز عنصل را ضم کرده بخمیر گل حکمت گیرند
در تنور گرم در شب رها کنند در روز برآرند و گل حکمت
جدا سازند آنگاه لوبت بالای او جدا سازند بکارد چوبین
پاره کنند و از رشته کتان بگذرانند چنانچه پارچها از
انهم جدا باشند و در سایه آویخته خشک و بهنگام حاجت
بکار برند [بریان کردن؟] چنانست که سفال آب نارسیده
بر روی انگشت افروخته بگذارند و خوب گرم شود
پس تخم را در سفال بریزند از آتش فرو گیرند و درهم بگردانند
چنانکه بوی تخم برآید و سوخته نگردد باید که هر یک از بزور لوبی
میدهد

میدهد جدا بریان کنند و دو تخم را باهم بریان نسازند
[illegible] داخل میشوند چنانست که روغن زیت
هلیله نیمکوفته با آب دهند و خشک سازند آنگاه بروغن
زیت یا روغن برشته کنند احتیاط نمایند که نسوزد [illegible]
[صموغ؟] مثل صمغ آلوده مانند آن بطریق بزور در
سفال بالای انگشت افروخته بگذارند و درهم بگردانند
چنانکه سفید و بالیده شود [illegible] در کیفیت
تنقیه اجساد سبعه و تدبیر بیرون آوردن ادویه
[illegible] و طریق بیرون آوردن طلا نقره و مس آهن
و ارزیز و سرب هر یک از اینها در آتش سرخ ساخته در روغن
کنجد فرو برند پس برآورده دیگر بار در آتش سرخ کرده در سرکه
اندازند باز گرم کرده فرو برند پس گرم کرده در دوغ
اندازند طریق اطبای هند اینست که تا اور فلزات را آبی

طور تنقیه نکنند وصافی از جرم نمایند و مکلس
نسازند تنقیه سیماب خالصتر بلکه بنقیه
باب پنیر مالند وبعضی دیگر بخبث ونمک مالند
وبعضی دیگر با آب لیمون بمالند انگاه از کرباس
تقاییق باریک صافی نموده استعمال نمایند اگر سیماب
خالص مصفی خواهند از شنجرف برآرند که بهتر است
احتیاج تنقیه ندارد ساختن خبث الحدید
چنانست که کوفته بیخته مقدار چهارده روز
در خل خیسانیده انگاه بروغن بادام بریان کنند
خوب بسایند در جوارشات معاجین استعمال نمایند
نوع دیگر ساختن خبث الحدید آنست که خبث الحدید
را نرم کوفته بیخته چهارده روز در سرکه خوابانیده
پس برآورده

پس برآورده در آب کنند تا هفت روز بگذارند
هر روز آب تازه کنند بعده برآورده خشک کرده
نرم بسایند بروغن بادام یا روغن مغز زرد آلو
یا شفتالو بریان کنند انگاه استعمال نمایند
بعضی که مدبر نمایند در ترکیبی که بعلاج بواسیر متعلق است
نوع دیگر خبث الحدید را نرم بسایند به بیست یک روز
در شراب ریحان بخوابانند هر روز آن شراب را
دور ساخته شراب تازه اندازند بعده بیست یک روز
بریان کرده صلایه نموده در معاجین که مخصوص
بضعف معده داخل میسازند نوع دیگر خبث الحدید
نرم بسایند یک هفته در خل خمر خوابانیده هر روز میویز که
تازه کنند بعده یک هفته در ماء العسل خوابانیده
وبعضی دیگر در آب شکر انداخته مابشند بگذارند

بعد از بیست یکروز برآورده خشک نمایند بروغن
بادام بریان کرده خوب بجوش نمایند بکار برند
چنانست که
در سفال آب انار رسیده بیرخ در آنها که در تنقیه
حبس و غیر مذکور بهمان طریق فرو برده برآرند
آنگاه ساییده بکار برند تدبیر نمودن گوگرد
چنانست که ظرف را از شیر گاو پر کنند بر سر آن
پارچه کرباس کنند بالای آن کبریت پهن سازند
و طبق سفال بر کوکرد گذارند و در طبق آتش
با چکد شتی کنند با اخگرها گذاشته بدهند تا کوگرد
آب شود از کرباس گذشته در شیر چکد کوکرد از شیر
برآرند و عند الحاجت بکار برند

ماوزیون

ماوزیون بگیرند ماوزیون تازه یکگره تا پانزده روز پس باید
سرکه تازه کنند و شش روز داخل خمر کهنه خوابانند
بعده دیگر سرکه تازه کنند آنگاه برآرند پس بار با آب
شور بشویند و در سایه خشک نموده استعمال نمایند
تدبیر نمودن زیره چنانست که زیره کرمانی تازه
از گرد چوب و سنگ پاک کرده در ظرف چینی یا سفال
نموده سرکه کهنه بر آن کنند چهار انگشت یکشبانه روز
بدارند بعده برآورده در سایه خشک گردانند بریان نمود
بکار برند بقدری که بوی بمشام رسید نسوزد
نمودن حب السلاطین چنانست که قدری سرگین گاو
تازه با آب در دیگ کنند و حب السلاطین در پارچه
کرباس بسته در دیگ آویخته چنانکه در سرگین پنهان شود

باشد و یکساعت بخوم آتش ملایم انگاه حب الملوک
بر آورده پوست دور نموده رغالی که در مغز میباشد
سمیت دارد جدا کنند پس از انکه خود بر سیاخته باشند
استعمال نمایند جایز است بر آوردن تخم خسک
چنانست که خار خسک تازه کوفته بیخته آب آن
گرفته خسک در آن خیسانیده بعد از یکروز خشک
نمایند باز آب خسک تازه بر آورده پنج شش مرتبه
بهمین دستور خشک کرده در آب تخم خسک تازه بر آورده
خشک نمایند و بکار برند بر آوردن انزروت
چنانست که از چوب خار پاک کرده انگاه بشیر
خر بخیسانند مگر بشیر دختران با خر بخیسانیده خشک نموده
از گرد غبار محافظت نمایند در ظرف شیشه بدارند

و هنگام

و هنگام حاجت در ادویه چشم بکار برند بر آوردن
توتیا بآب غوره توتیای کرمانی کوفته بیخته
بخیسانند ظرف چینی یا شیشه در آب غوره که خوب
صاف باشد بخوابانیده تا سه بار در سه روز آب غوره
تازه کنند بعد از سه روز که بگذرد با آب غوره صاف
تازه پرورده باشند بر سنگ سماق اندازند و آب غوره که
خوب صاف بیجرم باشد و به برف و یخ سرد شده
باهستگی بسایند هر چند خشک شود باز با آب غوره سود
نموده اندک اندک ریخته بسایند تا که بسیار نرم شود
در سایه خشک نمایند در ظرف شیشه نگاه دارند بر آوردن
اقلیمیا و غیره آنست که با آب بادیان بسماق
یا غوره یا عرق بید مشک بهمین دستور که در توتیا ذکر
رفت بسایند مکرر در سایه خشک نموده نگاه دارند

و هنگام حاجت بکار برند فایده پنجم در بیان
در تحقیق سیماب و کیفیت تسقیه سیماب روشن
طلا ... طلق چنانست که طلق را شکسته و
نموده و ریزه کرده در ظرف آبگینه محلول بیازند
چهل روز رها کنند پس برآورده خشک سازند و در
مثانهٔ گاو کرده در ظرف آبگینه زخیم بکنجانند و ظرف
را در چاهی سرکه محلول باشد آویخته دارند بنوعی
سرکه داخل نشود بعد از پانزده روز آبگینه از
سرکه برآرند بقدرت الهی گداخته باشد آب صاف
شده باشد اگر خواهند که طلا طلاییه کردن در
بوته بمرداسنگ طلا کنند آنگاه طلا را در بوته
گداخته در آب لوشادر اندازند که سیاهیده
فایده ششم

فایدهٔ ششم در استخراج عسل و گرفتن دخان کندر
و طبرزد کردن و رایحه و روش اصلاح دلق طریق برآوردن
بلادر عسل آنست که ته دیگ سفال را موافق کردن شیشه
سوراخ کنند بر سه پایه استوار کنند و شیشه را بگل حکمت
گیرند بلادر را پوست کنده در شیشه اندازند و قدری لیف یا موی
یا لیف پیچیده و بدهن شیشه گذارند و بر شیشه و از کون
از سوراخ ته دیگ برآرند و کاسه زیر سه پایه ته دهن شیشه
درون دیگ آتش ملایم افروزند یا آنکه دیگ از پا چکد تشت بر کنند
و آتش دهند تا عسل بلادر بچکد و در کاسه جمع شود هرگاه از
چکیدن باز ماند بردارند دیگر آنست که انبور چوبی ادی
با آتش گرم کرده سرخ نموده یکیک بلادر بدم انبور گرفته بفشارند
و آنچه از دم انبور بچکد نگاه دارند هنگام گرفتن عسل بلادر -

دیبهارا بروغن کردکان یا روغن کنجد چرب بسازند طریق
دخان کندر آنست که کندر را در چراغ افروخته دارند
و طاس یا طبق وارکون در چراغ کنند و هر چند سوخته شود
دیگر کنند در چراغ بگذارند بنوعی که دوده چراغ از بر آید مرکب
میکنند و روش گرفتن دخان زفت قطران و قفت
بدینستور دخان کندر است طریق حب کردن زراج
حبابیست که در آن زنج را دست پاک کنند در کوزه کنند
دهن کوزه بپارچه کتان نازک ببندند و ازگون
بر دیگ که بیرکه کهنه در آن میجوشند و را دیج حب کرده
انگاه بر آرند در دواء الورد اویح دیگر جا که نزو ربالبد
استعمال نمایند طریق اصلاح دلق اینست که دلق را
یک شب خیسانند مقشر کنند هم وزن آن مغز خروع
اضافه نمایند در هاون بکوبند تا مضمحل شود و هم آن
عسل اضافه کنند بمالند تا یکسان شود انگاه در معجون
ارسطو

ارسطو و غیره استعمال نمایند اگر خواهند دلق را در ادویه با مس
استعمال کرده نرم بکوبند و استعمال کنند فایده هشتم در
معرفت بدل ادویه بترتیب حروف جمل اول حرف در
شناختن بدل ادویه ابهل بدل آن جوز البیروا است
افتنتین بدل آن سنبل ارمنی جعده و در تقویه معده انیسون
بابن موزن آن هلیله زرد و افتیمون بدل آن اسطوخودوس
وسن یا بسفایج است اکلیل الملک بدل آن بابونه
بافراسیون اینسون بدل آن رازیانه کرد یا لبود اسیاروه
بدل آن بقول جالینوس زنجبیل بقول دیگران بکثیم اکر قرحه
اشنه نبقول بدل آن صندل سفید گویند فرو مانا لبود اشق
بدل آن سکنجبین است اقاقیا بدل آن حز لوبن است و گویند
حضض اسطوخودوس بدل آن افتیمون است ازهر
بدل آن قصب الذریره است انجره آن بدل ان حلبیت است

اشخد بدل آن انارست و همچنین بدل هیوفد ابنوس
آن چوب کنارست اذریون بدل آن باداورد است
اصل السوس بدل آن نیم وزن آن رب السوس بود افیون
بدل آن بزر البنج است انجبار بدل آن طین مختوم است
انزروت بدل آن نیم وزن آن صبر بود ابرسا بدل آن
بسبایج ... بدل آن نیم وزن آن قیصوم است بوزیدان
در تقویت باه بدل آن شقاقل بود یا بهمن سفید در
امراض مفاصل سورنجان با درنجویه در تفریح قلب ابریشم
بدل آن بسبایه بدل آن جوز بویا است بلیله بدل آن هلیله
برسیاوشان در علاج ضیق النفس و بیرق بدل آن
بنفشه آب نیم وزن رب السوس بسفایج بدل آن
افتیمون بنفشه بدل آن خبازی بود گویند نیلوفر و پرسیاوشان
بدل آن بوره ارمنی بود آن نمک اندرانی یا نمک تلخ بهم

بسرخ و سفید بدل آن بهمنوت گویند بسد بدل آن در الملک
موی لوفت الدم الاخوین است برنجاسف آن افتیمون بود
برنگ کابلی بدل آن در علاج کرم ترمس با قنبیل است
بزر کرفس بدل آن قطراسالیون است بزر الفجل بدل آن
حب الرشاد بود بزر النظم بدل آن بزر قطونا تربد بدل
آن نیم وزن غاریقون بود یا دو دانگ حجر زرد یا دانگ تخم
حنظل ترنجبین بدل آن نیم وزن شیرخشت بود گویند یک
نیم وزن شکر سرخ تمر هندی بدل آن آلو بخارا بود
توبال النحاس بدل آن روسنخت بود تودری بدل آن
همدیگر اند گویند بهمن سرخ بدل آن تودری است در تقویت
باه توتیای هندی بدل آن قلقدیس است توتیای کرمانی
بدل آن سادج است یا نیم وزن توبال نحاس ثوم الحیه
ثاسیقوریون بدل آن پسته بستان است ثمرة الطرفا

کزمازج است بدل آن نیم وزن مازو بود حب ونیر بدل
آن قند است وگفته اند که ابوعلی سینا گوید اشق بوی
نزدیکیست جوده بدل آن بوده جبلی است خطیما بدل
آن نیم وزن پوست بیخ کبر یا هم وزن آن زراوند مدحرج
جند بید ستر گویند هم وزن آن مشک ترکیست وگفته اند که
هم وزن آن مح بود جوز بویا چهار حصه آن با ثلث وزن
آن سیاه بود یا یک نیم وزن آن سنبل الطیب بود جلغوزه
یک نیم وزن آن مغز بادام بدل ویست جفت بلوط
بدل آن گلناد گویند که پوست انار برگ مورد و دنباله
گل مسیخ هر یک از اینها بدل اند دیگری میشود جبادر بدل
آن سه وزن زرنباد است جوز البر بدل آن نیم وزن
کزمازج است حاشا بدل آن یک نیم وزن افتیمون است
حب العسل بدل آن در امراض سوداوی حجر ارمنی
و در اسهال

در اسهال تخم حنظل حب بلسان بدل آن یک نیم وزن عود
بلسان یا نیم وزن سلیخه حب کاکنج بدل آن نیم وزن عنب
الثعلب بود حب فلفل بدل آن حب الصنوبر ما بود
سیوم حب الغار بدل آن محلب است وگویند مغز بادام تلخ
حب الصنوبر صغار کبار بدل آن همدیگر اند وگویند مار چلیو
مغز بادام است حرف بدل آن حرمل است وگویند تخم جرجیل
حضض بدل آن فوفل صندل سرخ بود حماما بدل آن
نیم وزن اسارون است حنظل بدل آن حب الخروع
حب الاس بدل آن برگ آس است حجر ارمنی بدل آن در
امراض سوداوی لاجورد است حب الرمان بدل آن نیم
وزن سماق یا هم وزن آن زرشک حب البلسان بدل آن
نیم وزن سلیخه بود حلتیت بدل آن نیم وزن سکبینج
بود خربق شامی بدل آن طراثیث است یا شقر

الطرفا یا مازو یا هر یک از اینها بدل و بیخ خربق نیز
بدل آن جوز القی بود خربق سیاه بدل آن بخورزن
کندس بود گویند نیم وزن مویزج یا یک وزن پستیخ
کبیر حمص الثعلب بدل آن لوز بری است گویند زردک
شقاقل و تخم سپست بدل همدیگر اند خطمی بدل آن خبازی
خولنجان بدل آن قرنفل بود دارچین خیارچنبر بدل آن
ترنجبین یا مویز منقی خرد بدل آن حب الرشاد
بود دارشیشعان بدل آن دو وزن اسارون است
دارفلفل بدل آن فلفل دارچینی بدل آن سلیخه
یا نصف کباب چینی یا یک نیم وزن قرفه گویند هم وزن
آن خولنجان و دو قو بدل آن در تقویت باه
شقاقل است در باقی افعال تخم کرفس و دهن
بلسان بدل آن روغن زیت در روغنها بدل آن
زرنباد

درنباد یا قرنفل دم الاخوین بدل آن عصاره
کاهو بود و بیخ النرنک در ادویه چشم بدل توتیای
هندی است و ذهب بموزن یا قوت کهربا احمر بدل آن
هلیله چینی است بدل آن گل سرخ گویند سنبل الطیب
یا باردین بود رازیانه بدل آن دو ثلث انیسون بود
راتینج بدل آن علک البطم گویند رفته کهنه روسخت
بدل آن ثفل النحاس است راسن بدل آن ابرسا بود
زرنباد بدل آن درکرتنه که جانوران نخوزند دانه
ترنج در بادهای غلیظ شیطرج و خفقان و تقویت
دل یکم وزن زراوندی مدحرج بدل آن قیسط است
و گویند زرنباد زراوند طویل بدل آن زرنباد است
و صاحب منهاج شیطرج هندی گفت نزد بود

بدل آن قطران است زنجبیل نیم وزن او دار فلفل است
گویند یک نیم وزن راسن بود زنگار بدل آن در ادویه
چشم اقلیمیا در مرهمها زنجار است ذوفاهنک آن
بیر سیاوشان است ذوفا خوک بدل او سلیخه
مو زیباق است ذنب بدل آن سلیخه یا کبابه است
گویند تنبل است زعفران بدل آن قسط یا دانه
اترج است شادنج بدل سنبل الطیب گویند سلیخه
و سعد کوفی و بهوی بدل آن برد و سنبل وجی است سعموتیا
بدل او حب خروع است سقنقور بدل آن یمکا است
و گویند قضیب گاو خشک کرده و بهوبان نموده
گفتند ثعلب سکنج بدل او حاو شیر است بعضی
گفته اند اشق سلیخه بدل او دار چینی بود هندوسی
بدل آن

بدل آن کندنا بود سورنجان بدل او در امراض
مفاصل بهمن زرد بود زیدان است سداب بدل سنابیه
نشا و تره بدل آن نیم وزن آن سناء مکی است
مشاقل بدل آن تخم کدو بود و گویند بوزیدان است
بشنج بدل آن ودع یا هلرانت و هلرون
نوع از شیح بود شطرج بدل آن قوه است
یا پوست بیخ کبر شنا نرم بدل آن مرزنگوش است
شادنج بدل آن مغناطیس است سوخته بشسته
مشرم بدل آن مازریون بود شب یمانی بدل آن
زاج است سیفعایت دهمند بلنج یا نوشادر شبیح
لوبه ارمنی و رسنه نرگس بود بدل آن در کشک
کرم رنگ تر مسو قسط بود در احتقال دیگر گل ارمنی

شیر خشت بدل آن ترنجبین بود صبر بدل آن افتیمون
بود گویند در ضمادات حضض مکی بود صندل بدل
آن دوغ یا حلزون است صندل سفید بدل صندل سرخ است
و گویند اشنه صمغ عربی بدل آن بادام است صمغ
سداب بدل آن دو وزن حلتیت بود طایر [?] بدل آن
سنبل الطیب بود یا ساذج طباشیر بدل آن گل
مختوم است یا نیم وزن کافور نیم وزن عصارهٔ
الحیة التیس طین مختوم بدل آن گلنار بود اقاقیا
طین ارمنی بدل آن طین احمر است طین قبرسی
بدل هم وزن آن بود طراثیث بدل آن ربع وزن
اقاقیا و شش حصه مازو بود عاقرقرحا بدل آن
زراوند بدل آن طعمیا [?] عوض دارفلفل بود راسن

طویل است

طویل است عصی الراعی بدل آن عنب الثعلب است عصارهٔ
آن مامیثا بدل لولش [?] و ربندی [?] و حضض مکی هر یک
بدل آن عفص بدل آن کرمازج است عصارهٔ لحیة التیس
بدل آن اقاقیا بود عنبر دو دانگ بدل آن مشک ترکیست
عوسنج بدل آن اشنه است عود بلبان [?] بدل آن حب بود
عتیق [?] بدل السبد است عدس بدل آن جلبنج [?] است ماش است عسل
بدل آن مویز بود غافث بدل آن هم وزن افسنتین رومی
بود یا یک وزن اسارون غاریقون بدل آن هم وزن
فرفیون است در اسهال بلغم سوداء هم وزن وی تربد غار
بدل آن سپستان است غرب درخت بید بود بدل عرک [?] وی برگ
سپیدار است بدل آن صمغ عربی یا صمغ درخت پانترا [?]
بدل آن دارچینی [?] و هم وزن سیابه [?] فرفیون بدل آن

جند بیدستر نیم وزن او مازریون افرافیون بدل ان
فاقیه است فرنجمشک بدل آن قرنفل است قنطوریه
بدل او دار فلفل فوه بدل آن کبابه است فوفل بدل
او صندل سپید فوه در اکثر افعال سنطرج بدل بود
فطراسالیون بدل او دو وزن تخم کرفس بود و قول
جالینوس چو وزن افسنتین بود قرنفل بدل او خولنجان
بود گویند چو وزن او دارچینی قرفه بدل او نیم وزن دارچینی
قسط تلخ بدل او وج است قصب الذریره بدل او اظفار
الطیب بود قیر الیهود بدل او زفت است قرومانا بدل
او اذخر گویند مشک طرامشیع قنطوریون بدل او
ابرسیا منت گویند نیم وزن برگ ضاقنبیل بدل
او درکشتی گرم شکم ترمس بزرگ کابلی یا سنج ارمنی

بود

بود فافله کبابه بدل او قاقله صغار بود یا نیم وزن
کبابه قرنفل بود قیصرانی بدل او نفط سیاه است
قنه دو وزن سکبینج است یا نیم وزن جاوشیر در ضعف
جگر یک نیم وزن ریوند کافور بدل او دو وزن طباشیر
کبابه بدل او قرنفل کثیرا بدل او صمغ عربی گفته اند
صمغ بادام کرفس بدل او دار زیانه کرد یا بدل او انیسون
کمادریوس بدل او بسبوسی کمافیطوس بدل او منیوریا
یا نیم وزن بسلیجه بدل و بیست کندر بدل مصطکی یا نیم
وزن دوقاق کندنا بدل طباشیر گل ارمنی یا بنیدرس طلوم
کرمانی بدل زیره سبز است گویند کرویا لاجورد بدل حجر ارمنی
بود لبنی بدل بیدستر لحیه التیس بدل گلنار گویند تخم گل
سپید در شقیقه جگر نیم وزن آن ریوند چینی نیم وزن اسارون

لسان العصافیر بدل آن هموزن بهمن یا هموزن او تودری
سرخ لاغیر بدل آن فراسیون است لبلاب بدل ورق
حنظل است لسان الثور بدل ابریشم یا با ماذریون
بدل سه وزن ابریسا لود ماهیران بدل آن در ادویه
چشم زرچوبه دیگر افعال اصرانست مرمکی بدل قسط
تلخ و تفاح از خرمشک اکثر افعال بدل آن مشک
چند بیدستر مشک طرامشیع بدل قیصوم منوات
قلت بدل آن است مومیای بدل قفر الیهود مومیزج
بدل عاقرقرحا ماما بدل لوبیا در بند است هاکسی بدل
آن باقلا مصطکی بدل یک وزن و در صمغ البطم گویند
کندر هوا دارید بدل آن دو وزن حد قسط ذار مشک
بدل قسط بحری است یا هموزن سنبل طیب لوت در
بدل شب یمانی

بدل شب یمانی لود تحکم تلخ نیلوفر بدل آن بنفشه لعناح
بدل حب بیسر لود نفط بدل قطران است نشا بسته
آن گرد ایسیا و نشره گندم سبوس لود نارجیل بدل مغز
گردکان یا فندق نانخواه بدل آن انیسون است شونیز
وج بدل زیره کرمانی یا دو وزن ریوند چینی یکوزن
ربع آن عود یا قرنفل بهو فاده فوح بدل بیخ اذخر
یا هموزن آن کبر لود بهر لبوه بدل قافله کبار است یاقوت
بدل آن طلای محلول یا ورق طلا بروج بدل آن تخم خیر
بدل البیخ است و در بعضی حوز ماتل [illegible]
در اوزانی که معمول اطبا است و بیان الفاظی که مصطلح
ایشانست [illegible] طلب [illegible] است مثقال
صد و هشتاد درم دو صد شصت رطل حلبی که معمول

اطبا است دوازده وقیه و بود مثقال و صد [illegible] درم

حسیر طیبه که چهار نیم مثقال است و شش درم دو

دانگ مثقال یکدرم و سه بخش از نه بخش

درم است درم نیم مثقال است و پنج و یک مثقال

چهل هشت حبه دانگ شش ربع دینار و سدس

برشنی دانگ یک مثقال بود و حبه است یک

حبه یک جو میانه قیراط بود [illegible] سه حبه گفته بوند

دمر علی هذا القیاس الفاظی که در اوزان مصطلح

اطبا است [illegible] یکدرم و بعضی یکم مثقال گفته اند

جوز [illegible] یک درم است ترمس باقلای شامی را گویند دو

قیراط بود باقلای مصری یکدرم و باقلای یونانی نیم درم

جوز [illegible] چهار مثقال است و بعضی گفته اند

لغت درم

لغت درم ملکی شش درم است بنطل هم شش

درم است قسط رومی بیست چهار وقیه باشد

قسط انطاقی شانزده وقیه است قنطار یک

من بیست که بیست چهار وقیه باشد قنطار شش

من است سکرجه کبیر که صدف نیز گویند نه وقیه

است و سکرجه صغیره وقیه است فلعو از

عسل ماجین چهار مثقال و از ادویه یابسه

دو مثقال فوطل [illegible] دو مثقال [illegible] و دو من [illegible]

حاس [illegible] شش مثقال حاسی صغیره دو مثقال [illegible]

چهار مثقال و نیم و وقیه [illegible] صغیره درم

قوس یک وقیه نیم باطلا شش وقیه

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلواة

والسلام علی رسوله محمد واله واصحابه اجمعین
اما بعد چنین گوید اقل عباد الله عبد الله بن عبد الصمد الجار رحمه
کتیب طبیب شهری یونانی از روی تجربه امتحان مکرر
بعمل آورده‌اند و فایده معتمد از ان حاصل شده بنا بر علی هذا
بحکمت یادگاری نسخه ترتیب نموده شده که فایده عام بهم
تمام است تا بنده گان خدای تعالی از ان بهره حاصل نمایند
و آنکه آدمی بدان محتاج است و ادویه با جمیع امراض هر نسبه
و مشکل موسوم گردانیده به بغیت التجارات والله الموفق
والمعین بالاتمام لوعق عاقرقرحا و مشک زعفران
از هر یک دو درم جان بیل نیم درم جلوتری قرنفل دو درم خولنجان
عظیم درم تخم انگشت دو درم تخم ترب دو درم شکر سفید
شش درم همه را در ماهیچه کرده کوفته بیخته از بار چه کنند از ان
مقدار

مقدار یکدرم ناهار بخورد لوعق دیگر از برای سیر فرد معم
بواسیر گوزنا آرزوی طعام زحمتهای گلو دلرا نافع آید سپند شش
دانگ فلفل دراز فلفل گرد چهار دانگ زنجبیل سه دانگ
تخم دانه دو دانگ الاجی خورد یک دانگ این همه ادویه‌ها را
با شکر برابر کرده و جمیع ان کوفته بیخته مقدار سیر شاهی ناهار
بخورد لوعق دیگر دفع باد صفراوی موصل سیاه شش
کرده بخورد نیکو گردد لوعق دیگر از برای درد شکم و خلط و جمله
سستی و منیدروک گرم معده بواسیر با آرزوی طعام اگر مدام بخورد
بسیار فایده دارد لوعق دیگر از برای سپندی فلفل دراز فلفل گرد
هر یک همه موستهه برگ جتره این همه ادویه را برابر کوفته
بارچه کرده از اینده برابر هم این فولاد کشته انداخته مقداری
دفع باد از لولکا و یا از منی ما یا روغن کرده بنوشند لوعق دیگر

هر که را شکم درد کند و خون آید یکدرم شاه سپرم مربای کرده

با روغن بخورد نافع باشد نوع دیگر اسپغول با تخم خرفه برابر

طبخ داده نهار بخورد نافع شود نوع دیگر مرداسنج

بسبب کثرت در آتش بسوزانند در آب بسایند و بخورد دفع شود

نوع دیگر برگ پنجه را شب در آب بدارند علی الصباح صاف

نموده و از آن آش بپزند بخورند باید که آب غیر در آش نباشد

صحت یابد نوع دیگر دفع سیلان خلّ نمک سنجد بنگ بریان

کرده پسته‌های را هر سه را برابر آورده بخورد جمله درد شکم و پهلو

و پشت و شکمگاه مفاصل جمله دفع شود بسهولت غایت

دور شود نوع دیگر از برای درد شکم از هر نوعی که باشد

الغوث لسان العصافیر تبی و نمک سونچر اینها همه را برابر آورده

کوفته

کوفته بیخته یک کف دست نهار بخورد هر که باد در شکم

باشد یا باد باشد یا در اندام باشد بگیرد قدری رازیانه بکوبد

در میان شیر گوسفند اندازد تا پخته شود و اگر عسل معجون

کرده بخورد دفع شود نافع شود نوع دیگر از برای

هر بادی که باشد در وجود باشد دو سیر کال را باریک سحق

کرده در ده سیر شیر ماده گاوی بجوشانند بخورد در وقت

نهار بخورد دفع شود اگر سبب را علاج نماید که درد

یا باشد علاج این باد هلیله املج بهیله این هر سه را برابر در سرکه

بسایند در دست پای نهند روز متواتر مالند دفع شود نوع دیگر

اگر سبب حنا با برگ گلاوی بسایند بدست پای سه روز مالد

صحت یابد نوع دیگر برای درد قند با هلیله زرد را چوب باید

دو درم بسایند بخورد دفع شود انشاء الله تعالی

نوعی دیگر از برای خون شکم تخم مرو و تخم ریحان با روغن
گل زرد نبات صمغ عربی شیر خشت درهم کنند و شیر خشت
را اضافه کنند و سه روز بخورد دفع آن علت گردد باذن الله
نوعی دیگر هر که را باد خصیه پیدا باشد قدری زعفران بمالد
به شود انشاء الله دفع قولنج قدری سیر یکدرم بوره
ارمنی ذرکران با هم بکوبند و شافه کنند یعنی بخورد برگیرد
در حال قولنج دفع شود باذن الله نوعی دیگر دفع قولنج
باشد سرگین گنجشک با صوره آدمی لعاب کنند
دهن ایشان مرهم ساخته بر زخم بندد نیکو شود نوعی دیگر دفع
خارش بدن آهک دو توله سیماب یکتوله تخم سیر همه یکجا
ما حوب خوب مالش داده درهم ساخته در وجود
مالد خارش دفع شود انشاء الله تعالی البته

نوعی دیگر اگر کسی پوست کرکرا بر شکم بندد قولنج دفع شود
نوعی دیگر هر که تخم پیاز را با روغن بریان کرده بخورد باد عجب
دفع شود هر که شلغم را پخته کند با خود بکوبد مایه بر اندام
مالد خشکی خارش را دفع کند در صفت نان جو
خواه طبع وی گرم خواه سرد باشد با شکر بخورد معده را
قوی گرداند طعام نرم کند و باد را بشکند کرم در معده و در شکم
بشکند بلغم را دفع کند بوی دهن را خوش کند باد خصیه را از طرف
کند صفت هلیله پیغمبر صلی الله علیه و سلم فرمودند که هلیله
سیاه نعمت است که شکران وی واجب است که
که چشم روشن کند و بواسیر را قطع کند هلیله بادها را بیمار بسیار را
بشکند از جمله دردها و علتها و بادهای مخالف را دفع
دیگر هیچ رحمتی کرد وی نکرد و به زمان خدا تعالی بسیار
تجربه شده

اگر کسی تاملیله خورده باشد که در پارچه لته به پیچید در آب کند در زیر
آتشی نهد تا نیم پخته شود یک ساعت بدارد که نرم شده باشد پوست
او بکشد در شیر خوب حلوا بپزد در شهد افکند معده را درکار
دارد اگر کسی داروی خورده باشد جمله باد هوا پیدا شده باشد بادها
قرنفل خوردنیا بلوتری عاقرقرحا پلپل دراز فلفل هول جان
با شهد همراه کرده خلط کرده بخورد اگر سیاله باشد دفع
شود نوعی دیگر درد میان باشد یا غیر درد باشد جمله بادها دفع
شکسته چهار پهل حبوب ناز فلفل دراز دوالان خورد
لیمی بیوده از هریکی [illegible] درم قند سیاه [illegible] درم
آورده درهم ساخته کوفته بیخته غلوله شهد علی الصباح
چهار ده غلوله بخورد نوعی دیگر لونگ کندر بینی چار پهل
دارچینی چلوتری قرنفل از هم را کوفته بیخته با شهد آمیخته
مقدار

مقدار چکلی گونه بندد نهار یک گولی بخورد نوعی دیگر ضعف رفتن
بینی آمله و شکر تری از هریک درم آمله را در ده سیر آب
تر کرده نگاه دارد علی الصباح برآورده شکر را همراه کرده ترتیب
بخورد نوعی دیگر آمله کوفته بر سر مالند ان شاء الله صحت یابد
نوعی دیگر بینی بکر بلوبیتا آمله یک سیر قند کهنه گرفته با برد
مقدار چهار درم غلوله ساخته هر روز نهار بخورد گشاده شود
نوعی دیگر از برای دفع درد چشم پهلو و آب رفتن چشم
و نابینای [illegible] را [illegible] کرده ریزه ریزه ساخته برابر
[illegible] کنند [illegible] آمله سیاه را آورده با آب کاغذی لیمون تازه
تازه انداخته تا بحدی که کهرل کنند که مانند سرمه و در [illegible]
[illegible] حکمت انداخته [illegible] بکنند [illegible] بر کرده [illegible]
[illegible] شود برابر سرمه در چشم کشند چشم بسیار روشن می شود

رب یسر بسم الله الرحمن الرحیم تمم بالخیر

حمد خداوندی بدرد کبریا هیبت برابر بهم حشمت شاه گدا

هرکه بتحقیق دید جانب ادراک نماید در نظر هیچکس در دو جهان

یک نظری عربی جانب اشکان نام از اسرار غیب بر چهره جلوه داد

تا نظری همت خاک کند کیمیا ازکم شی هر حسنت جز بباید و بیا

اما از برای عاقبت آرای ارباب نظر ضمیر حشمت افزای

اصحاب معروض میدارد که محمد معصوم بن سید صفاهانی

الحسینی الترمذی اصلاً مسکناً والنامی تخلصاً که چون اختیارات

بدیعی بعضی کتب طب بنظر در آمده فواید آن متفرق دید

دریافت آن مشکلها بود بنابران بجهت تسهیل طالبان

از آن اندک از آن کتب مسطور اکثر ادویه متفرقه را قلیل

از مرکبات

از مرکبات مسکک عبارت باختیار نصاح آورده هر ادویه را

تحت هر دوای مسطور کرده امراض اعضا را از سر تا قدم قوداد

نموده در ذیل آن مرقوم داشته که دردمندان امراض جسمانی

را شفای موءلفی را بدعای مستمندان از استغام کرد لذت

روحانی را دوای صفای حاصل آید نام نهاده شد این

مختصر را مفردات صحیح والیه تشاء کرم الشفاء

واعتمادی التقی والتخی بلطفه ابداً در علاج

امراض درد سر اگر کسی افیون را با روغن گل حل کرده ضمد کنند

بر سر مالد صداع صفرای بلغمی سوداوی همه را بخاری را زایل کند

اگر آب ورق بید بر سر مالند صداع حار را زایل کند اگر کسی سرکه را

بر سر مالند با روغن گل سرخ صداع حار ماده را نافع بود

اگر کسی در شبنم پاره با روغن گل سرخ تر کنند بر سر مالند درد سر را

حرارت را زایل کند اگر کسی خولنجان بخورد صداع که از سردی ح
شده باشد زایل کند اگر کسی ریوند چینی را با نبات مانند ص
بلغم را نافع بود اگر کسی یکدرم زراوند را با عسل بیاش
درد سر که از سردی بود زایل کند اگر کسی سیاه دانه را
کرده با روغن بر پیشانی طلا کند زایل کند نوع دیگر اگر کسی
درد سر باشد زنجبیل را با دارکی سحق کرده بر سر مالند
سر که از باد باشد دفع میشود نوع دیگر اگر کسی
را با رکی سحق کرده بکند درد سر که جوشانده بخورد د
سر کهنه را دفع کند نوع دیگر اگر کسی سفید را با آب صلا
کرده خشک کنند بگلاب اندک کافور سبز قسی بسر شست
بر پیشانی طلا کنند درد سر که از حرارت بود ساکن شود
اگر کسی صندل سفید بر پیشانی طلا کنند نافع بود اگر کسی
صندل سرخ

صندل سرخ را با آب خوش صلایه کند بر سر طلا درد سر را
عظیم نافع باشد نوع دیگر اگر کسی انگور سبز را کوبیده بر سر
لته قسی ببسته کنند درد سر گرم را عظیم مفید است نوع دیگر
اگر عنبر را اشهب را بخور کند صداع که از خلطهای سرد ساکن
شود نوع دیگر نیلوفر را بیخ اش گرفته با آب صلایه کرده ضماد کنند
صداع را نافع بود نوع دیگر اگر کسی کافور را با روغن سرکه
بیامیزد در پیشانی طلا کند صداع گرم را نافع بود نوع دیگر
اگر کسی گشنیز را خشک کرده با نبات آمیخته بیاشامند
درد سر که از گرم بخار باشد دفع شود نوع دیگر بوییدن
مشک صداع گرم را نافع بود نوع دیگر اگر کسی مقدار نیم درم
عدس مشک را هم وزن زعفران سحق کرده بدان سعوط کند صداع
که از گرمی بود زایل کند قوت بدهد نوع دیگر بوییدن گل یاسمین
صداع بلغم را زایل نوع دیگر صداع مطلق از هر سببی که باشد

بیارد کل خطمی و بنفشه از هر یک پ درم سبوس
کندم پانزده درم را در چهار آب بجوشاند آب نیم
ماند ببرد برلسته مانده ببسته کند دفع شود نوع دیکر بیارد
زنجبیل و نبات زعفران از هر یک دو دانک باریک اسحق
کرده بیزند مثقال روغن گاو خلط کرده در بینی چکاند
انواع صداع در کسی همه را زایل کند نوع دیکر اکر کسی بشم
گاو را بسوخته باریک بسحق کرده بر سر مالند صداع بخاری که
از خلط باشد خواه کرم خواه سرد باشد دفع شود
در علاج درد شقیقه که بسردی باشد و یا نیم درد سر
از سرد باشد اکر کسی کبوتر را با آب بپزند بالای سر او ببسته
کند درد شقیقه از سردی باشد دفع شود اکر کسی زنجبیل را
سحق کرده با روغن چیزی بر سر مالند درد شقیقه دفع شود
اکر کسی

اکر کسی استخوان گفتار پهلوی راست را بر سر صاحب درد شقیقه
را از خلطی که باشد بیاویزد نافع بود را ببت بر راست جب و جب
اکر کسی مقدار دو جوی کافور در روغن کل حل کند در بینی چکاند سود
المزاج باشد ماده باشد زایل شود علامت آن بود که از طلوع
آفتاب تا نیم روز زیاده میشود چون نیمروز گذشت تا اخر روز ساکن
میشود چون شب شود مرتفع شده باشد نوع دیکر اکر کسی صمغ
عربی را یک مثقال زعفران نیم دانک افیون یک دانک همه را کرفته
بپخته بکلاب خمیر کند بر روی کاغذ تنک ساخته بر شقیقه چسباند
انوقت که درد شقیقه بسیار جهنده باشد این کاغذ را بر سر
همان درد بچسباند دفع شود نوع دیکر در علاج درد شقیقه
بلغمی یعنی که در وقت طلوع آفتاب میشود بیارد فلفل دراز
زنجبیل همه را باریک سحق کرده در آب خلط کند در سوراخ بینی

انداز زایل گردد اگر کنناهی را خورد بکوبد در جامه صاف کرده
آب آنرا در سوراخ بینی چکانند شقیقه را زایل کند نوع دیگر
علامت تب دایمی تشنه و زبان خشک روی سرخ گرانی سر
اضطراب نفس رقیق بول اگر جیالوته را تخم از پوست
جدا کند بر سر طلا بسیار دفع شود نوع دیگر علامت
در علاج سرسام شیخ ابوعلی سینا میفرماید که سرسام یعنی
درد بس است بسیار یعنی سرسام نامیده اند نوع دیگر
غذاء شوربای ماش و جو و شربت عناب مثلا پنج سیر
عناب را در ده سیر آب بجوشانند تا بنصف آید آنرا استعمال کنند
کشنیز
در صفت ثملخم و صندل سفید نیم مثقال آب سیب ده درم
تر ده مثقال و گلاب چهار درم و سیر که نیم مثقال شوق در شیشه کنند
زمان بدماغ رسانند نافع باشد نوع دیگر از صفرا بود
سودا بود علامت تب دایمی هر زمان بیخوابی بدخویی است

وچون

چون از سودا بود تب دایمی هر زمان دیوانگی کمتر باشد اگر آب
بنفشه در روی جوشانیده باشند دیب پای را بدان آب
بشویند نافع خواهد بود نوع دیگر در علامت نسیان
تیزی ذهن اگر کسی نیم درم بلادر هر روز بخورد نسیان
را بغایت نافع بود قوت حفظ بدهد و ذهن تیز کند هر
مرضی که در بدن آدمی باشد دفع میکند از سردی تیز نافع
بود اگر هر روز یکدرم دارچینی هر روز استعمال کند بخورد
نسیان برد ذهن تیز کند اگر کسی هر روز گوشت دراج
بخورد فهم را زیاده کند اگر کسی ریوند چینی را با بلیله
کابلی بیاشامند جهت تنقیه دماغ بود ذهن نیکو گرداند
شربت از وی یکدرم بود تا دو درم بعضی گفته اند که از
دانگ تا یکدرم هر روز استعمال کند بسیار مزاج را حفظ بغز آید
اگر نیم مثقال صبر هر روز بخورد ذهن تیز کند بسیار مجرب است

نوع دیگر اگر کسی هر روز یک درم سعد بخورد حفظ را زیاده کند

نوع دیگر اگر دو درم عاج هر روز با ماء العسل بیاشامد حفظ

را زیاده میکند اگر گوشت کبک را هر روز بخورد ذهن زیاده کند

و نسیان را کم کند اگر زهرهٔ کبک را هر روز سعوط کنند

ذهن تیز کند و نسیان را کم کند اگر مصطکی مثقال هر روز آب

جوشانده بخورد بلغم را نافع بود حفظ را زیاده میکند

ذهن را جلا دهد دفع نسیان کند اگر کسی چشم هدهد را بر کسی

بندد نسیان بروی غالب باشد دفع شود اگر بلغمی

باشد علامت او گرانی سر بود و رطوبت بود و بینی آب

رفتن و دهان بسیاری خواب است معجون الحیات که

آنرا اطریفل گویند هر روز دو مثقال بخورد در علاج

سبو یعنی بیخوابی اگر تخم خشخاش را پیاله باشد

در آب خلط کرده در پیشانی ضماد کنند بیخوابی را زایل

کند

کند اگر کسی زعفران را در آب جوشانده آب گرم آن را بر سر ریزد

بیخوابی زایل شود نوع دیگر اگر کسی مقدار دو جو کافور با آب کاهو

سعوط کند خواب آورد دفع حرارت دماغ میکند علاج ترسیدن

در خواب و غیره اگر کسی سنگ بلور بلور را بر بندد آن کس از ترسیدن

خلاص شود باذن الله تعالی نوع دیگر اگر کسی پوست خر را بر کودک

بر بندد یا بر سر آویزد از ترس ایمن شود نوع دیگر اگر کسی ریوند

چینی را با آب بجوشانند بیاشامد دو سه روز و طلا کنند خوف

از دل طفلان برود نوع دیگر اگر کسی نقش سنگ را بر کسی

بر بندد که در خواب سخن گوید دیگر با هیچ کس نگوید ابدا نوع دیگر

اگر کسی در علاج مالیخولیا اگر نرنج ترش بخورد مالیخولیا از صفرا

باشد دفع میشود نوع دیگر بیارد پیاز را بر سر که نهاده

کند از مالیخولیا را بسیار بهبود دارد بغایت مفید بود

جو نیم شود خوردنی نوروان
اب سرکین خر جکانند دو روم

نیم مثقال اکر زسوزنجان
وا بنکی اندر زعفران

لونعدیکر اکر کسی مرغ خوتنک دانه دهد فربه کند و از ده روز
بعد از ان او را بکشند و سیر او را بیرون آرند بعده بر کسی که مالیخولیا
داشته باشد بدهد طلا کنند بغایت نافع بود مقدار خاصه
جو نوبت بپای طلا کنند لونعدیکر اکر کسی لاجورد را
میل کند مالیخولیای که کرم را نافع بود مقدار شربتی ذیلوه
از درم بود لونعدیکر اکر کسی که در علاج مالیخولیا بیارد خشخاش
پاکیزه شش سیر در چهار من آب چاه انداخته فرود بکجه
کلین بجوشانند چون بقوام آید فرود آرد سرد کرده نکاه دارد
هر روز ناشتا بخورد مقدار قحت صاحب رنج در روغن کنجد
خورد را نکاه دارد لونعدیکر اکر کسی صاحب این رنج مالیخولیا
نباتا مغز کوسفند را بنان میده بخورد دافع شود
لونعدیکر اکر کسی در تخم خشخاش را و شکر همراه کرده بخورد
وقت خفتن

و دو درم فوری بجوز بویا و جوز و صعتر ده درم قوت

را بنک بود
تخم شلغم اکر کوفته بعسل میل کنی نرم سازد شکم

سود بود لونعدیکر اکر بروی صاحب این مرض سرخی
پدید آید فصد قیفال او را مفید شود اکر در مزاج خون زیاده
لونعدیکر در علاج دوار سر یعنی کردش سر اکر یکدرم از تخم
کشنیز خشک میل بکند بخورد مفید شود جهت دوار سر که
از سبب تلخه باشد مفید بود جهت دوار سر که از سبب بخار معده
مراری باشد باز بلغم علاج که در نسیان کذشت دوار سر که از
سبب تلخه باشد مفید بود صاحب این رنج از روغن
کنجد خود را نکاه دارد به شود لونعدیکر دوار سر که
از سبب سردی حاصل شود علاج این کباب چینی
عاقرقرا لوزن برابر مساوی مسحوق کرده با عسل خلط
کنند صاحب این رنج بخورد البته نافع شود لونعدیکر مرض
در علاج مذکور که از سردی حاصل شده باشد بیارد دو درم

زیبق چهار درم کبریت شکار برنج کمیز که آنرا گل گاو بن نیز میگویند
از هر یکی دو درم وکباب چینی عاقرقرحا دو درم شکر اندک آن
جمله را باریک آس کرده در شیرهٔ بهنگره حلایه کنند بوزن حبه
غلوله بندد و صباح مسیا هاچب این زیبق یک غلوله بخوراند
تواتر نماید نوعدیگر اگر کسی را که صرع از سپردی حادث شده
باشد دفع کرداند و اصحاب این رنج خوردن جمله ترشی و
گوشت گاو روغن کنجد اجتناب نماید نوعدیگر اگر کسی را که
در علاج صرع پیاز را بسیار بخورد دفع شود اگر کسی
مستم خر را بنکین بیازد بر مصروع بندند صرع از سر
وی دفع شود نوعدیگر اگر کسی را که اگر نیم مثقال
انقوزه هر روز بخورد صرع را بغایت نفع دارد شیطان بوقی ما سرزد بخورد صرع را
نوعدیگر اگر کسی جگر خر را بباشتا بریان کرده بدهد صرع را
نافع بود

نافع بود نوعدیگر اگر پارهٔ پوست پیشانی خر را مصروع با خود دارد
تا یکسال تمام چون بسال نو شود پوست تازه تر گیرد با خود دارد
تا یکسال دیگر بدستور مفید بود البته نوعدیگر اگر کسی را که صرع
بگیرد خولنجان را بخورد صرع از سپردی باشد از سر وی دفع شود
نوعدیگر اگر دو درم مغزی شتر را خشک کند با سرکه همراه کرده
بیاشامد مصروع بخاری را مفید بود نوعدیگر اگر کسی واگر پارهٔ زر
خالص را بر کودک ببندد یعنی آویزد صرع کرد وی نگردد نوعدیگر اگر
چشم گرگ را با خود دارد صرع از سر وی زایل گردد نوعدیگر
یکدرم زرنباد هر روز بخورد با عسل صرع را نافع بود اگر کسی عاقرقرحا
را باد رنگ بسیج کرده با عسل بسرشند بیاشامد صرع سپردی را زایل کند
نوعدیگر دندان پیش روباه را بر مصروع ببندد صرع از سر وی

زایل شود نوع دیگر اگر استخوان خر را سحق کرده با شیر گاو
بیاشامد دفع شود اگر جالینوس حکیم گوید که یکدرم استخوان
آدمی را سوخته با شیر گاو وقت صرع بخورد ازوی دفع شود
نوع دیگر اگر جگر کبک مقدار نیم مثقال فرو برد صرع دفع کند
نوع دیگر اگر کسی جگر خر را بریان کرده بخورد ناشتا صاحب صرع را
بسیار نافع بود اگر کسی جگر کبک را خشک کرده بدو مثقال
بیاشامد مصروع را نافع بود اگر کسی بیخ اججود یعنی
جوانی در گردن مصروع بربندد نافع بود اگر کسی عصاره
ورق بید را بیاشامد صرع را نافع بود شربت ازوی یکدرم
بود اگر کسی ثمره گل خار در سوراخ مصروع چکاند صرع
زایل شود این در علاج فالج مردی گویند که حس حرکت
از رفتن باطل کند اگر سه درم بلادر با مغزی یک نیم درم

شتری

شتری مستعمل فالج را بغایت نافع است نوع دیگر اگر جلغوزه
کبار بکوبد با عسل بیامیزد هر روز ناشتا سه درم میل کند
از فالج خلاص شود نوع دیگر اگر کسی خون کبوتر یعنی گرم
باشد بخورد بر فالج حرز طلا کند نافع بود اگر کسی جلغ نخود
سیاه بیاشامد فالج بهبود بود نوع دیگر اگر شب پره را در
ظرف مسی یا آهنی باشد با روغن زیتی بپزند چنانکه مهرا
شود صاف و روغنش بردارد نگاه دارد بر فالج قایم مالد نهایت
نافع بود نوع دیگر اگر کسی ریوند چینی بیاشامد فالج
و علتهای از سردی در دماغ باشد بهبود شود شربت از
وی سه درم یا دو درم نوع دیگر اگر کسی زرنباد را سحق کرده
با عسل بسرشد بر عضوی فالج طلا کند فوت اگر بیاشامد
نیز نافع بود در علاج رعشه درهم تمام دست یا لرزیدن
عضوی نوع دیگر اگر شب پره را در ظرف مسی یا آهنی باشند

در علاج رعشه درهم
تخم مرغ و روغن کنجد
و تخم لو رو دست
پا لرزیدن

بادروغن زیتی بپزند چنانکه تیرا شود صاف کنند روغن را
بر دارا جز رعشه مالد بغایت نافع بود نوع دیگر اگر کسی یکدرم
دارچینی هر روز بخورد مرعشه را بسیار نافع بود نوع دیگر اگر کسی
روغن کنجد را با آب مویز بیاشامد رعشه را سودمند بود
اگر کسی اگر فلفل سیاه با ادویه بیامیزد که در وی قبض
بود بخورد رعشه را مفید بود نوع دیگر چون رعشه سرد قوی گردد
علامتش نسیان و اعضاء و عدم تشنگی است محل بخورد
از مباشرت و چیزهای رطب است پرهیز کنند نوع دیگر در
علاج اختلاج بریدن چون دایمی شود اگر در روی
مقدمه لقوه باشد اگر شکم بود مقدمه صرع اگر در پهلو
باشد مقدمه آماس گردد در لراج سینه است اگر در جمیع
اعضا بود مقدمه سکته چیز صبری بخورد تا اخلاط کند
بدان دفع شود صفت بینی که بدن را از خلط ها غلیظ
پاک گرداند

پاک گرداند نوع دیگر اگر کسی حب مقوطری یکمثقال تربد یکدرم حب
تخم محصف النیل و افیون از هر یکی درم و نیم تخم حنظل و نمک هندی
مقل کبر از هر یک دانگ همه را کوفته بپزند دو درم غاریقون
از کبر بابس کندرا نیده اضافه نموده با آب کرفس یا آب بادیان
خمر کنند و حب سازند در عسل یا چیزی مشابه آن بود
غلطانند این یکشب بغیت فرو برند در علاج تشنج
وکزاز یعنی درهم کشیده شدن اعضا چنانکه راست نشود
نوع دیگر اگر کسی کمر را طلا کنند دفع شود نوع دیگر اگر نرشک
بسیار مالد بر تشنج مالد سرد مالند سود دهد اگر
سنبل سرد مالند نافع بود نوع دیگر اگر پیه شتر بر تشنج
طلا کنند بغایت نافع بود نوع دیگر خوردن سیلاموق
امتلا را نافع بود نوع دیگر اگر اشهب را شمامه سازد
مثل تفاحی با دیان به بوید بگذار که از خلط ها نشد

نوع دیگر در علاج تشنج علامتش در بلغمی کردن اعضا
و سستی بود اسپ چند دفع استفراغ کند از چیزهای سرد
خود را نگاه دارد در علاج یعنی رایته مانند اعضا
تم نکردد چون از ماده سرد تر بود علامتش سردی
ملمس کردن اعضا و نرم نبض است یا مس حرس یا سه
کرفتار بآن عضوی عالمند نافع بود لو عدمر حب کـ
در فصل سابق شد مذکور بخورد سود مند بود نوع دیگر
در زکام یعنی فرود آمدن رطوبت از دماغ بجانب
کلو یا بینی و انکه بجانب کلو فرود آید انرا نزل کویند
علاج این تخم خشخاش سفید را بخورد با سرکه گرم نزله
بادهای سینه نیز از سر فرود آید سود مند اگر حب هر روز یک
دار چینی بخورد زکام سرد را نافع بود نوع دیگر اگر

سیاه دانه

122

سیاه دانه را بریان کرده بکوبند در روغن زیتون بجوشانند
پس قطره از ان در بینی چکانند زکام را عطسه آرد بسیار
سود مند بود نوع دیگر اگر سبب از جهت نزله کم از سردی
در سینه ریزد خون همراه باشد از ان ضیق النفس پیدا شود
هیچ دارو ازین بهتر نباشد اگر قسط را در زیر بینی دود کند
زکام سرد را نافع بود نوع دیگر اگر سیاه دانه را کوکرد زکام نزله را
سود مند بود نوع دیگر هم در علاج زکام چون از گرم بود
علامتش آن بود که آنچه از دماغ فرود می آید بشور نشاء کلو بینی
بود شربت نیلوفر ده درم در نیم من آب جوشانند بخورد
تا نیم آید و نیم من قند سفید در ان حل کرده بجوشانند تا قوام
آید بخورد بسیار نافع بود نوع دیگر هم در علاج زکام چون
از سردی بود علامتش سردی آنچه از دماغ فرود آید

کمرانی سیر دروی باشد شربت روفا چهار درم لیوبیت

بسیج کرفشی لیوبیت بادیان لیوبیت بسیج کز از هر یک سه درم هر

در نیم من آب جوشانیده تا نیم آید صاف کند نیم من قند

سفید دران حل کرده بجوشانند تا بقوام آید بخورد نوع دیگر

بجهت نزلهٔ سردی علاج او چهار مثقال زنجبیل

دو مثقال سیر با آب جوشانیده در آتش گرم سه چهار

بماند گرم گرم لیوقت نهار بخورد طبیعت را گرم کند

سردی را نافع بود از گوشتهای ماهی و شیر و حبوبات

و ترشی ملاحظه کرده باشد سه روز این شربت را بخورد

در علاج ضعف دماغ اگر گوشت ماکیان جدا گانه خوردن

دماغ را زیاده کند و عقل را بیفزاید نوع دیگر خوردن

دراج

دراج دماغ سرد را زیاده کند نوع دیگر خوردن زعفران مقوی

دماغ بود مفرح مقوی دل باشد اگر کسی شربت سنبل الطیب را

هر روز با آب سرد بخورد مقوی دماغ و دل باشد دماغ گرم

بود دیگر سماق را با آب بیاشامد مقوی دماغ گرد د لوبیدن

قرنفل مقوی دماغ بود نوع دیگر آشامیدن شیر مشو دماغ

بیفزاید نوع دیگر لوبیدن و طلا کردن گلاب مقوی دماغ بود

نوع دیگر لوبیدن آشامیدن مشک مقوی دماغ سرد بود

مقدار نخود از وی نوع دیگر قیراطی لوبیدن گل یاسمین مقوی

دماغ بود در ریاح که بوی دماغ رسد تحلیل دهد نوع دیگر

اگر کسی مغز کوسفند سیاه را چند روز در روغن بستور بریان

کند با سیر که بخورد همان روغن در سر آکنده دماغ خالی شده

باشد بر قاعدهٔ اصلی باز آید نوع دیگر سببی امتلا خون بلغم بود

اگر علامت خون زیاده شده باشد چون سرد کننده اگر

بلغم باشد چیزی رطوبت زیاده شده علاج کند بعضی گفته اند که
بیماری افتد جهت خشکی بعضی گفته اند که سنجی آب سیر بکوبد که آن
افتد علاج این است که هر روز بر روغن بنفشه و یا روغن سوسن
با پنجه مالد یا شیر زن با او مالد به گردد در مقدمهٔ زکام نیز
فایده گفته اند که نوع دیگر در علاج امراض سیب خشت
در صدق و چشم سرخ باشد اگر کسی با سفیده تخم مرغ
با شیر خر سحق کرده خشک سازند داروی چشم کنند در
چشم اندازند که درد چشم را ساکن گرداند اگر کسی پشم
گوسفند را با سفیده تخم مرغ کند بر چشم ببندند درد چشم از
گرمی باشد ساکن گرداند اگر کسی کمیز کودکان را در ظرف مسی
با عسل بهم زند در چشم چکانند نافع بود نوع دیگر اگر کسی
درد چشم از ماده سرد باشد توتیای سبک در چشم کند
درد چشم

درد چشم را آب آرد نافع بود از برای چشم سیه روباه نگاه دارد
درد چشم که ماده سرد باشد مفید بود نوع دیگر اگر کسی سماق را با
گلاب بجوشاند ازان فی العین چکانند بهبود مفید بود اگر کسی
کدوی تر را در ابتدای درد چشم اگر از گرم باشد ضماد کند نافع بود
اگر کسی شیر زن را در چشم دوشد درد چشم را نافع بود اگر کسی
بوییدن گلاب بسیار کردن خوردن درد چشم را نافع بود
و حرارت را بنشاند نوع دیگر در علاج رمد چشم بعد از
دو سه روز که چشم به درد آمده باشد ادویه مذکور را مانند
سرمه ساخته در چشم کشند حاکسو مقشر پنج مثقال
نبات سفید کوفته سه مثقال مامیران یک مثقال همه را کوفته
سرمه کنند هم در علاج رمد مذکور حاکسو را در سرکه
بزنند نوبت او دور کنند و خشک سازد با دیگر سحق کرده

به بزند پس بعد متواتر پلک چشم را بر کرداند بر آویزد و پنبه بر
پشت چشم نهاده به بندند از درد چشم شفا یابد نوع دیگر
درد چشم از سبب خون باشد فصد قیفال مفید است مجرب
بعد از آن حجامت در قفای سر کنند نوع دیگر در علاج موی
زیادهٔ چشم که آنرا بهندوی پروال گویند اگر موی زیادتی
بود در پلک چشم باشد بکشند بعده چون عوض آن بر آن
طلا کنند منع رستن آن موی کند اگر کسی موی زیاده را
بکشد و چونه و صدف بسوخته بر آن طلا کنند دیگر نروید
نوع دیگر اگر موی را بکشند و عصارهٔ زیره بر آن موضع
طلا کنند نه شود نوع دیگر اگر موی را بموچنه بر کنند و سوزن بسوزند
آن موضع را داغ کرده دیگر نروید مجرب چنانچه هیچ موی
سوخته نشود نوع دیگر بموچنه بر کنند بیضهٔ مورچه بر آن
طلا کنند

بر آن طلا کنند دیگر هرگز نروید اگر موی را بر کشند و چون کنهٔ سگ
بر او طلا کنند منع رستن آن موی کند نوع دیگر در علاج سیلان
که غلیظی حرکت گراند یکبار ریختن مژه بسبب تولد این مرض
از رطوبت غلیظ باشد یا رقیق است اگر سفیدهٔ تخم مرغ برگ
خرفه یا روغن گل سرشته ضماد کنند نافع باشد نوع دیگر پیه در سلاق
خوشه های انگور را با آتش بسوزانند و از خاکستری آن چهار درم لاجورد
دو درم سنبل الطیب سه درم کنند این جملها را یکجا کرده کوفته بیخته تا
کنند طلایه تا غبار نشود مدام چون سرمه در چشم کشند موی مژه را برویاند
البته اگر کسی لاجورد را بسیار که سحق کرده در چشم کشند موی مژه را
برویاند نوع دیگر اگر کسی استخوان خر را بسوزانند بشویند یا رکیک سحق
کنند با میل در چشم کشند هم وقت همین عمل کنند نوع دیگر اگر کسی
با سنبل طیب خلط کنند مژه را برویاند و نیک بود البته

نوع دیگر اگر موی تخم کدو شورین بباید چون بپرده در چشم
کنند بدو هفته موی را برویاند نوع دیگر در علاج غرب برنشیا
بود در گوشه چشم از جانب بینی علامتش آن بود که چون
انگشت بران موضع فشارند ریم خون برون آید اگر انرا سو
کویند ماشی را بخاید بران موضع که از دفع شود نوع دیگر
و اگر ریشانی غرب سفید بود صبر سقوطری کندر زنگار
زاک از هر یکی مثقال انزروت و خون سیاوشان کندر
در سرمه بلور از هر یکی نیم مثقال بکوبد و بیزند با آب سیرشن
شاف ها سازد هر روز موضع غرب را بشوید تا ریم کرد نشسته
باشد برون آید پس شافها را با آب یا گلاب بسود چهار
قطره بچکانند چیز شود نوع دیگر اگر در علاج غرب خون
سیاوشان و صبر کندر و شب یمانی جالیسو عنزروت
مرداسنگ

مرداسنگ از هر یک درم و زنگار نیم درم کوفته صلایه
کرده ازین اندکی در پلیته کنند در سوراخ غرب نهند چندگاه
بدین نوع متواتر کنند غرب نافع بود نوع دیگر که جرب در رشتی
اندرون پلک چشم شود سبل سرد است و کمها دریافته
بر سفیدی چشم حدوثش جرب از رطوبت بود رقیه است نوع دیگر
سبل از زهره کبک دماغ بر رگهای چشم اگر زهره کبک
با مروارید ناسفته مثل آن مشک ان اجزا را متساوی
سحق کرده و کحل سازند در چشم کشند جرب را نافع بود
نوع دیگر اگر قشر ابیض را بسوزانند و سحق کنند و کحل سازند
در چشم کشند جرب را نافعست اگر کسی تخم اسفناخ
و آب نبات سحق کرده کحل سازند در چشم کشند
جرب را نافع بود نوع دیگر اگر آب کرفس در چشم چکانند

سبل را نافع بود نوع دیگر اگر کسی ناخونه باشد نمک اندرانی سحق کرده
در چشم چکاند ناخنه را زایل کند اگر کرفس در چشم چکاند دفع کند
نوع دیگر در علاج نقطه سرخ و کبود که بر سپیدی چشم بود ناخون
سبل یکدرم سنگ بصری نه درم سرب ده درم زیبق یکدرم
باید که اول سرب بگدازد و سیماب را در وی ریزد منعقد
گردد بعده همه را کوفته بیخته صلایه کند تا همچو غبار شود یکحب
ازین بر روی ریزد سپید دانه بر چشم نهد چشم را بطریق معتاد
ببندد چند روز بدین نوع مداومت نماید بر طرف شود نوع دیگر
در علاج دمعه یعنی آب رفتن چشم اگر کسی فلفل سیاه را
سحق کرده در چشم کشد آب رفتن را مفید بود اگر کسی پوست
بیضه مرغ را بسوزاند در عسل سحق کرده کحل بسازد در چشم
در چشم کشد آب را نشف کند نوع دیگر اگر زهره خروس را
درچشم

در چشم کشد آب رفتن را منع کرداند ... در علاج دمعه اگر سنگ
بصری را پاکیزه آسیا کرده نگاه دارد روزی که آفتاب در برج جدی
نزول کند آن سنگ بصری را در خلوت داخل کند او را در بالای
بام دارد چون از میان قبله تمام بگذرد آن سنگ بصری را
بیرون آرد در بیضه مرغ اندازد و بیضه را با آرد میده
فرو گیرد در میان طعام بپزد چون پخته شود از طعام
بیرون آرد برآورده سنگ بصری بیضه دیگر اندازد
بدین انواع ده نوبت تبیضه کند ولیکن ملاحظه زردی
نماید که در وقت انداختن سنگ بصری در زردی بیضه
نماند احتیاط کند بعده سنگ بصری را در سایه خشک کرده
باریک صلایه کند تا همچون غبار شود پاکیزه جای نگاه دارد
مدام در چشم کشد دفع گردد نوع دیگر در علاج قرح العین

یعنی ریشی چشم اگر کمیز کودکان در ظرف مس با عسل بزنند
در چشم کشند نافع شود جهت ریشی چشم اگر پوست بیضهٔ
مرغ را بسوزانند سحق کرده در عسل کنند و کحل سازد در چشم
کشند قرحه که در چشم باشد زایل کند نوع دیگر اگر کندر
سحق کرده در چشم کشند همین کنند نوع دیگر اگر استخوان
خرما را بسوزانند و سحق کرده کحل سازد در علیل کشند
نافع بود جهت ریشی علیل اگر در علیل انعام کنند
سودمند بود نوع دیگر در علاج بیاض چشم اگر سفیدی
بر سیاه چشم بود اگر آب نوشی سیاه را در آب حل کرده
در علیل کشند سفیدی چشم را ببرد نوع دیگر اگر بوره
ارمنی را سحق کرده با عسل تازه در علیل کشند سفیدی
علیل را

در سمنه شده باشد ببرد اگر کمیز کودکان را در ظرف مسین با عسل
بزنند در چشم اندازد نافع بود جهت سفیدی چشم اگر سیلکوی موشور
باریک سحق کرده کحل سازد در چشم کشند سفیدی علیل را ببرد
اگر کسی شب پرک را بسوزانند سحق کنند در علیل کشند
سفیدی زیاده در علیل بود زایل کند نوع دیگر اگر ابر کهنه
را باریک سحق کرده تا همچون غبار شود در علیل اندازد بیاض
علیل بیاض علیل را زایل کند خاصه کودکان را بیت نظم
در چشم تو بیاض پیدا گردد دقتی بدو انرا تمنا گردد
اگر کسی آب شقایق را بعسل بجکانی تا چشم زنی
مدام دوا کردد اگر کسی عصاره زرچوبه را در علیل کشند
سفیدی علیل ببرد اگر کسی زهرهٔ کبک با جو وار ریزد تا سفته

مثل اجزا متساوی کرده کحل سیاه زند در چشم کشند بیاض عین را
نافع بود نوع دیگر اگر پوست بیضهٔ ماکیان را بسوزانند سحق
کنند در عسل کرده کحل سازند در عین کشند سپیدهٔ عین را
زایل کند نوع دیگر اگر صمغ عربی ابریشم سپید بگیرند در عین کشند
همین عمل کند نوع دیگر اگر مومیای کوهی را باریک سحق کرده
در عین کشند سپیدی را زایل کند اگر کسی مامیران چینی را سحق
کرده در عین کشند نافع بود اگر کسی نمک اندرانی را
سحق کرده در عین کشند سپیدی چشم را زایل کنند اگر
کسی خون هدهد را گرما گرم در چشم چکاند سپیدی را زایل
کند نوع دیگر اگر عصارهٔ ورق کاسنی بستانی در چشم
چکاند سپیدی را زایل کند اگر کسی گشاده شدن ثقبهٔ عنبیه که
در موضع روشنی چشم است بباید نوشادر صمغ عربی از هر یک
نیم درم و زهرهٔ بز دو درم تخم حنظل یک نیم درم قوطیای
سپید

سپید دو درم همه را کوفته بیخته صلایه کنند تا همچون غبار شود مدام در چشم کنند
ان‌شاء‌الله دفع کند نوع دیگر در علاج ضیق یعنی تنگ شدن حدقه ثقبهٔ
عنبیه که از غلبهٔ رطوبت باشد علامت رطوبت بینی بهم دیگرها چشم
شیاف زعفران اشق دو درم زنگار از هر یک دو درم مامیثا گل سرخ و
جر سیقوطری مرکی صمغ عربی از هر یک نیم درم کوفته بیخته با آب سرشته
شیافها کند نوع دیگر اگر زهرهٔ کبک تنها در چشم کشند شب کوری
نافع بود مجربست نوع دیگر اگر زهرهٔ بز را خشک کنند باریک
سحق کرده در عین کشند شب کوری را زایل کند نوع دیگر اگر کسی
آب شقایق را در عین کشند حدقه سیاه گرداند نوع دیگر در علاج
ضعیف شدن بصر یعنی نقصان پذیرفتن بینای چشم اگر
پیاز داشتی بخوری تا چشم تو روشن شود و روشنای چشم را
زیاده میکند نوع دیگر اگر کسی شکل بیوسجادر را باریک سحق کرده کحل

بسازند در چشم کشند قوت بصره بدهد نوع دیگر اگر نظر چشم را
کوره شود افتند صحت چشم نگاه دارد اگر کسی انقوزه را با عسل
خالص بیامیزد در چشم کشند روشنای چشم بیفزاید نوع دیگر اگر کسی
سر کبوتر را با پر موی بسوزاند باریک بسحق کرده کحل بسازند
در چشم کشند تاریکی را ببرد نوع دیگر اگر کسی شب پره را بسوزاند
خاکستری انرا باریک بسحق کرده در عین کشند روشنای زیاده کند
اگر کسی صمغ عربی باریک بسحق کرده در چشم کشند بغایت جلا دهد
نوع دیگر اگر کسی خوردن دارچینی کحل کردن دارچینی چشم را
بسیار فایده دهد تاریکی چشم را ببرد مقدار خوردن وی یک درم
یک درم کفایت میکند نوع دیگر اگر کسی هر روز میل زر قیمتی در
بامداد در چشم کشند قوت باصره حق تعالی نصیب خاصیت زر عین
روشنای چشم افزاید نوع دیگر اگر کسی عصاره انار دانه شیرین

درشیشه

در شیشه کند افتاب نهند تا غلیظ شود در چشم کشند روشنای را
و خارشی را ببرد هر چند که کهنه شود بهتر شود نوع دیگر اگر زعفران
با شیر زنان بسحق کند در چشم کشند چشم را جلا دهد تاریکی ببرد
نوع دیگر خوردن زنجبیل در چشم کشند که از رطوبت باشد زایل شود
مقدار خوردن دو درم نوع دیگر اگر پوست مار بسوزد را خشک کرده
باریک مسحق کرده یا عسل یا شراب کهنه در چشم کشند نور چشم را
زیاده کند نوع دیگر اگر یک مثقال صنوبر روز بخورد تاریکی چشم را
که از رطوبت باشد زایل کند نوع دیگر اگر صنوبر نو بابسه روشنای
بسرد مزاج دهد نوع دیگر اگر کسی عصاره زرچوبه درد چشم را
کشند روشنای چشم پیدا شود نوع دیگر اگر کسی زرچوبه را باریک
بسحق کند تا همچون غبار شود در چشم کشد ضعف چشم رافع بود
قوت باصره بدهد نوع دیگر اگر کسی کژدم را بسوزاند و خاکستری

آن را سحق کرده در چشم کشد ضعف چشم را نافع بود نوع دیگر اگر کندر
را بسوخته سحق کنند نیم وزن سرکین موش بار کنند بامیل یک کحل
بسپارند در چشم کشند روشنی چشم افزاید نوع دیگر اگر عصارهٔ
انگور سیاه در عین کشند قوت چشم باصره دهد نوع دیگر
اگر کسی آب ترب را در چشم کشند یا بچکانند جلای چشم دهد
نوع دیگر اگر کسی فلفل را باریک سحق کرده در چشم کشند
تاریکی عین که از رطوبت باشد زایل کنند نوع دیگر اگر کسی
پوست تخم مرغ را بسوزانند و سحق کنند در عسل کرده
در چشم کشند قوت باصره دهد نوع دیگر اگر کسی شتالنگ کلوور را
بسوزانند و سحق کرده کحل بسپارند در چشم کشند روشنائی چشم
بیفزاید در هر مزاج اگر عصارهٔ زیره بر جلا دهد نوع دیگر
اگر کسی مامیران چینی را باریک سحق کرده کحل بسپارند روشنائی
چشم

چشم دهد اگر کسی زهرهٔ نخیره را در چشم کشند تاریکی چشم که
از ماده سرد باشد نافع باشد نوع دیگر اگر کسی مشک را
در ادویه های چشم کشند قوت چشم دهد نوع دیگر اگر کسی
نمک اندرانی را سحق کرده در عین کشند تاریکی را ببرد
اگر کسی مروارید ناسفته را سحق کرده کحل بسپارند در چشم
کشند مقوی آن بود نوع دیگر در علاج ضعیف بصری سنگ
بصری پاکیزه دو مثقال کف دریا و حب زیبق از هر یک درم سرب
نیم درم اول سرب را بگدازند و زیبق را در وی اندازند عقد بسیار
خواهد شد بعد از چه را کوفته بیخته صلایه کرده تا همچو غبار شود
مدام در چشم کشد روشنائی چشم افزاید باب در علاج امراض
گوش در این باب هشت فصل است فصل اول در علاج کری گوش
بوده از منی کری گوش را زایل کنند نوع دیگر اگر کسی سرکه تنها

در گوش چکاند کری گوش را ببرد اگر کسی از خوردن روواندی
مدرج قوّت سمع حاصل آید مقدار مستعمل از وی یکدرم
اگر به روباه ادمان کند کری گوش ببرد چون نیم درم چکانند
اگر کسی آب ترب را در گوش چکاند با روغن با یکدیگر جوشیده
و نیم درم در گوش چکانند کرانی را زایل کند نوع دیگر اگر
کسی آب پیاز سفید را با عسل قی در گوش چکاند رفع [illegible]
فصل در بیان طرش ورق طرش کند انداخت آتش کند
آبنوس را بدارد و مالش بسیار بدهد ببرده آب او را بیرون آرد
در گوش چکانند دو هفته [illegible] نوع مداومت نمایند کری
گوش را زایل کنند فصل در علاج طنین یعنی آواز گوش
اگر کسی آب سفید را در گوش چکاند طنین را زایل کند
نوع دیگر اگر کسی سرکه را در گوش چکاند طنین را زایل کند

نوعدیگر

نوع دیگر هم علاج طنین چون در وقت جوان باشد علامت آواز
یافتن بخار معدیت چون از ضعف دماغ بود کدورت حواس
بود این اشیا مغلظ استعمال نمایند و روغنی که مقوی دماغ
باشد بر سر مالند نافع بود نوع دیگر چیزی که غذا بدهد که مزاج را با اعتدال
آورد تا قبول فضول نکنند چون روغن گل و روغن مورد و صفت
روغن مورد و روغن گل برگ تازه به بسیار در روغن کنجد نیم من
در شیشه کنند و چهل روز در آفتاب نهند یا برگ گل خشک پانزده
درم در نیم من آب بجوشانند تا از ده یک پنج بسر آید صاف کنند
و به سیر روغن اضافه کنند بجوشانند تا روغن بماند آب برود
اگر کسی روغن بادام یا روغن کدو در گوش چکاند طنین
زایل کند فصل در علاج [illegible] کلیه [illegible] جمیع اطبا [illegible]
در گوش البته باید که [illegible] گوش باشد [illegible] نافع است معلوم شود

جمیع الالوان یعنی درد گوش را اگر افیون را با روغن گل
در زعفران نیم گرم در گوش چکانند درد گوش را زایل کند
نوع دیگر اگر کسی بوره ارمنی را با آب خلط کرده در گوش
چکانند درد گوش برود نوع دیگر پیه بط را در گوش چکانند
درد گوش از ماده سرد باشد نفع کند نوع دیگر اگر کسی را
دانه ترشی را بپزد با عسل بیامیزد در گوش چکانند درد
گوش را بگیرد نوع دیگر اگر آب خردل در گوش چکانند
درد گوش را زایل کند نوع دیگر اگر کسی انار دانه شیرین
رسیده با عسل در گوش چکانند دفع شود مجرب
نوع دیگر اگر یکدرم رزاوند مدحرج را سحق کرده
با عسل بیامیزند درد گوش که از ماده سرد باشد
دفع شود نوع دیگر اگر کسی عصاره آب شب ...
در گوش چکانند سوداوی را نافع بود مجرب

رطوبت

رطوبت در وی بود خشک گرداند نوع دیگر اگر پیه ماهی
را در روغن سوسن بگدازند بر پنبه باده در گوش چکانند
گوش از سرد درد کند او را خوب میکند اگر کسی موی آدم
سوخته سحق کرده با روغن گل بیامیزد در گوش چکانند
درد گوش که از جمیع اخلاط ضرر باشد همه را زایل کند نوع دیگر
اگر کسی نمک اندرانی سحق کرده با عسل بیامیزد نیم گرم
در گوش چکانند درد گوش را زایل کند که از رطوبت ...
... اگر کسی ... را درد گوش را زایل کند نوع دیگر اگر کسی ...
را با روغن زیتون بجوشانند آن روغن را در گوش
چکانند درد گوش سرد را زایل میکند نوع دیگر اگر کسی ...
... برند ... در روغن ... کنند در گوش چکانند

درد را زایل کند نوع دیگر اگر کسی تخم کدو را مقشر کند و در روغن
و بیرا بگیرد در گوش چکانند درد گوش زایل کند اگر کسی را درد گوش
در ماده کرم بود نوع دیگر اگر کسی روغن بادام تلخ را در گوش
چکانند چرک باشد نافع بود نوع دیگر اگر کسی زهره گاو را با روغن
گل ببا آمیزد در گوش چکانند زایل میشود فصل در بیان
علامات قرحة الاذن یعنی ریش گوش اگر فتیله مزاج قرار
بیالایند در گوش نهند نافع بود نوع دیگر اگر مار سپید کر
را در روغن زیتون بجوشانند و آن روغن در گوش
چکانند ریش گوش را نافع بود نوع دیگر اگر جدا آمدن
جانوران در گوش پیدا شدن درد علامت صبر را
تر کرده در گوش چکانند درد دفع شود اگر کسی لیفی
بگرم گوش اگر کسی توره ارزن را با روغن بنفشه بسحق کرد

درد گوش

در گوش چکانند کرم گوش را بکشد بغایت نافع بود نوع دیگر
اگر کسی را گوش درد کند سرکه را در گوش چکانند کرم کرده کرم را
بکشد بیرون آورد نوع دیگر اگر کسی را درد گوش باشد عصارهٔ
مورد در گوش چکانند کرم گوش را بکشد بیرون آرد نوع دیگر اگر کسی
ورق کبر بکوبند و آبش بگوش چکانند همه کرم گوش را بکشد
بیرون آرد نوع دیگر اگر آب برگ شفتالو را هم کرم در وقت
تو در گوش چکانند کرم گوش بیرون آرد نوع دیگر اگر کسی آب پیاز را
سپید باشد در گوش چکانند کرم هزار پایه باشد در آمده
باشد بمیرد و درد دفع شود نوع دیگر در علاج ریم گوش
اگر کسی توره ارزن را با سرکه در گوش چکانند پاک گرداند از کرم
نوع دیگر اگر کسی فتیله با عسل بیالاید با انزروت سوده کردند

درگوش چکانند در گوش ریم ریش بود مهار جنبد روز صحت یابد که
نوع دیگر اگر کسی آب ورق بید در گوش چکانند بغایت نیکو بود
جهت ماده از گوش گشوده بود روانه شود اگر کسی را درد گوش
ماده گرم بود اگر طبیخ ورق بید گرم گرم در گوش چکانند قیح ریم
در گوش پاک گرداند نوع دیگر پوست ملو سفید کوبند در روغن
زیتون بجوشانند ریم ماده گرم در گوش روانه بود به بند
نوع دیگر اگر کسی زنگار را باریک سحق کرده به سرند از آن
در گوش چکانند از آن آب لیمون در گوش اندازند ریم
گوش را زایل کند نوع دیگر اگر کسی سپاه دانه را باریک سحق
کرده با بول مدام در بینی اندازد نشتر به شود نوع دیگر در
کبد نوی بینی که غلیظی باشد که علامتش آنست که

در کرب بینی

در کرب بینی که بسیری کم نشود سنبل طیب را کوفته در منفذ بینی
بدمد نافع بود بینی را او رنجبر با بول بیاید نشست نوع دیگر در
جفاف الانف یعنی خشکی بینی چون از گرمی صفرا باشد علامت
سوزش دماغ بیخوابی اضطراب است آب برگ خرفه را با روغن
بادام طلا کنند نافع بود نوع دیگر در علاج قرحة الانف یعنی ریش
بینی اگر انار دانه ترش را بپزند با عسل بیامیزد ضماد کنند
ریش بینی که از ماده گرم باشد نافع بود نوع دیگر اگر زنگار
در بینی دمد ریش بینی را زایل کنند اول بباید که دهن پر آب
کنند تا گرد آن حلق نرسد نوع دیگر هم در علاج ریش بینی اگر خشک
باشد موم مغز استخوان گاو را مرهم ساخته در بینی طلا کنند
نافع بود نوع دیگر اگر تر باشد هلیله زعفران باریک سحق کرده
در سه تو ماکیان مرهم ساخته در بینی طلا کنند سودمند

بود نوعدیگر در علاج رعاف یعنی خون رفتن بینی اگر کسی
سرگین شتر را خشک کرده بسایند در بینی دمد خون را منع کند
نوعدیگر اگر پوست انار را آسو کرده در بینی دمد قطع رعاف کند
نوعدیگر اگر کسی خون غوک را بسوزانند خاکستری وی در بینی دمد
خون رفتن را منع کند اگر کسی سرگین خر را بسوخته خواه
نا بسوخته با سرکه بیامیزد و ضماد کند قطع سیلان خون
کند نوعدیگر اگر کسی سرگین خر تازه بفشارند و آب او در بینی
چکانند همین فایده دارد نوعدیگر اگر کسی مازو را بغایت سحق کرده
در بینی دمد خون رفتن را باز دارد نوعدیگر اگر کسی مازو را
بروی آتش بریان کرده باریک سحق کرده در شراب با سرکه
اندازند در بینی چکانند خون را به بندد نوعدیگر اگر مقدار دو جو
کافور را با آب سعوط کند خون بینی را باز دارد به بندد

نوعدیگر

نوعدیگر خاکستر را بکوبد یکدرم آب او بسایند جو کافور در آن
حل کند قطع رعاف کند در بیان آماس روی یعنی
سرخ تمام روی باشد علامت تشنگی تب تیز باشد
علاج او صندل سرخ سبغیر را در آب کشنیز مالند زمان
زمان طلا کنند نافع بود نوعدیگر بادنشام که بسرخ مایل است
بکدورت که در روی عارض میشود حدوث این مرض
فصد کیست و مطبوخ هلیله زرد هلیله سیاه پوست هلیله
زرد چهار درم بنفشه دو کل سرخ همه را کوفته از هر یک دو درم
سپستان هر یک بیست عدد تمر هندی پانزده درم همه کوفته
پخته بخورد دفع شود در علاج امراض بینی در این باب
شش بیت در علاج چشم یعنی باطل شدن حس که بوی را
دریابد نوعدیگر اگر کسی یکدرم دارچینی هر روز بخورد

قوت دهد نوع دیکر اکر سیاه دانه را باریک سحق کرده با بول
خر در بینی چکانند چشم را فایده دارد اکر بول آدمی چکانند چشم
را سود مند بود نوع دیکر اکر عهد رین چشم چون از سواد غلیظ
علامت کدورت چو ایست کرانی و غلیظ بول است در این در
مرض غلیظ بمسهل مداد کنند میل که از خلطهای غلیظ را دفع
کند صبر سقوطری یکدرم تخم حنظل دانکی سنبل زعفران
دارچینی ایسقان بلسان مصطکی افتیمون محموده تربد بلیلجه از هر یکی
نیم درم کوفته بیخته خمیر کرده وحبها بسازند در عسل چیزی دیکر
از شب قدری دو مثقال فرود بالای او کاشک کلاب نیم کرم بنوشند
خواب نماید نوع دیکر در علاج نتن الانف یعنی بد بوی
بینی اکر قوطیای در بینی دهند کنده بوی بینی را ببرد باید
اول با دهن بر آب کنند کردان بحلق نرسد اکر بول شتر
بینی

بینی چکانند به شود اکر کسی بول آدمی با آب صندل در بینی اندازد
نیز به شود نوع دیکر اکر کسی مسکه کاو را در دهن بمالند هم درد دهان
که در دهن است ببرد نافع بود نوع دیکر اکر کسی انار دانه ترش
بزرک رسیده آب دار باشد با عسل بیامیزد بجوشانند و مضمضه
کنند قلاع را فایده دارد دردهای بچه کان عارض میشود و دیکر
کل سرخ کوفته باشند سود مند بود نوع دیکر اکر کسی کافور بسایند
بر قلاع مالند زایل کنند نوع دیکر اکر کسی کبابه چینی را بخوابند قلاع
دهن را نافع بود نوع دیکر اکر کسی مغز بادام شیرین بخوابند
بر قلاع دهن را مالد نافع بود در علاج قلاع اکر به
بود علامت هوی سوخ شتنی است اول در صفرا
نوع دیکر اکر کسی زردی کلنار و کل سرخ سماق سوده بر دهان
باشند دفع شود نوع دیکر اکر کسی در علاج قلاع جون سردی باشد :

علامت وی در بلغم سپیدی جوشش و در سودا سیاهی آن
زمه بلور سوده بران پاشند نافع بود نوع دیگر زفتن در آ
آب علاج آنست که آمله را در سر جوشانده اثر ابل
کوبنده بدان مضمضه کند نوع دیگر اگر خولنجان را بخورند دهن
را خوشبوی گرداند نوع دیگر اگر مورد نباید را در دهن گیرند
قطع بوی شراب کند نوع دیگر اگر قرنفل بوی دهن
خوشبوی گرداند نوع دیگر خوردن سعد بوی دهان را
خوشبوی کند نوع دیگر خوردن لوبیا دهن خوشبوی کند
مقدار یکدرم با نخود بخورد نافع بود نوع دیگر اگر کباب چینی
را در دهان گیرند بوی دهان را خوشبوی کند نوع دیگر اگر تخم
ان جوید در دهن کند بوی دهن را خوشبوی شود

باب در بیان وجع الاسنان درد دندان نوع دیگر

بیخ کبر بزنند بدان قی غرغره کند یا تنها بجوید درد
که از سردی

که از سردی بود زایل شود نوع دیگر اگر کسی مورد نباید را در دهن
گیرد درد دندان زایل شود نوع دیگر اگر کسی انغوزه بر کرم کرده
در سوراخ دندان نهند که از سردی باشد ساکن گرداند نوع دیگر
اگر کسی زرچوبه را بخاید درد دندان دفع شود از سردی باشد و
اگر کسی آب گشنیز را مضمضه کند درد دندان زایل شود
نوع دیگر اگر دندان کرم باشد انجیر را با بر شیم گیرند در دندان
گیرد از خوردن کرم پاک شود نوع دیگر بنشسته شدن گوشت
دندان اگر کسی کلپا را بگیرد سحق بیخ دندان محکم شود نوع دیگر
اگر کسی شاخ گاو را سوخته سنون سازد دندان متحرک را
محکم کند نوع دیگر اگر لوبیا خوردن و گلاب مضمضه کردن
گلاب بسیار فایده دارد اگر کسی سنگ مرمر را سوزانده
با نمک قیه باریک سحق کرده در دندان گیرد دندان را

دندان محکم شود نوع دیگر اگر خوردن از خون دفعی
از گوشت بیخ دندان هر نمک اندرانی با سرکه حل کنند بدان
مضمضه کنند دفع شود اگر خون دندان برآید نوع دیگر اگر کسی
ده مثقال سیر آب جوشانیده نیم آید ده نبات همراه
کرده با آب گشنیز زمان زمان غرغره کند نیم گرم

نوع در بیان خناق علاج آن اگر کسی علاج خناق
سرگین کبوتر ماکیان بر سرکه همراه کرده هر دم طلا کنند
خناق بگشاید نوع دیگر در علاج خناق چون از خون
باشد علامت سرخ چشم پری رگها بیت فصد قیفال
کردن نافع بود لیکن تمر هندی آلوی بخارا عناب
نرم کرده اند و سرکه و گلاب با هم آمیخته گرم ساخته
غرغره کند نوع دیگر در علاج درآمدن جلو در گلوی
علامت

علامت ظاهر شدن خون رقیق ما زده آیت اگر کسی بوره
ارمنی را با سرکه غرغره کند نافع بود در بیان خنازیر آماس
یعنی اما این کلو بود خوردنی حکیم بزرگ اعضا بگوشت
چسبیده حادث شده باشد بیخ کبر را با آب جلایه کرده
بر خنازیر طلا کنند نوع دیگر اگر کف دریا که بدزدی مایل
بود با موم روغن گل استعمال کنند بر خنازیر طلا کنند
سودمند بود نوع دیگر اگر سرگین کبوتر را با سرکه
بر خنازیر طلا کنند نافع بود اگر موش را بشکافند
بر خنازیر طلا کنند دفع شود نوع دیگر اگر کسی بوست
جگر بکوبند بر خنازیر ضماد کنند نوع دیگر آب گشنیز بارد
باقلا طلا کنند نافع بود این در بیان سرفه نوع دیگر
خوردن سیر خام یا بریان کرده یا بجهت سرفه کهنه
که از سردی باشد نافع بود نوع دیگر ماء الماء العسل

سرفهٔ کهنه زایل کند نوعی دیگر مغز پنبه دانه سرفه
را نافع بود جهت سرفهٔ کهنه یا نوع جلبه را دفع کند
نوعی دیگر اگر تخم کدو بخورند با شیره بر آنکه سرفهٔ کهنه
را نافع بود مقدار خوردن از وی سه درم نوع دیگر
خوردن دارچینی جهت سرفه نافع بود یکدرم نوعی دیگر
اگر مرغ پیر کرده با مسکه بپزند چنانکه پخته شود کسی را اگر
سرفهٔ خشک بود بخورد زایل کند نوعی دیگر خاییدن
کندر سرفهٔ سرد را نافع بود مقدار یک مثقال بود
نوعی دیگر اگر مقل هندوی کرکل کوبند بیاشامد
سرفه را نافع بود از وی یکدرم بود نوعی دیگر
خوردن میوهٔ سرفهٔ خشک را سود دهد
چون بانشکر

چون بانشکر خوردن مغز بادام نوعی دیگر با خوردن میوه
و پسته را پاک باید که گرم گرم بخورند نافع بود اگر کسی
را سرفهٔ خشک را بسیار نافع بود همان زمان که
از پستان بدوشنده بنوشند باب در علاج
تنگی نفس اگر کسی علاج تنگی نفس زنجبیل مرچ
فلفل دراز هلیله بلیله امله با برگ حنک مشک [illegible] بخور
و حدید مقشور بسوده بپخته یکجا کرده بوزن
برابر مقدار دو جو بیاشامد یا شاید که او را
[illegible] بخورد بسیار نافع بود نوعی دیگر اگر کسی
سیاه دانه با انزروت بیاشامد یا تنگی نفس سرد را
نافع بود اگر کسی [illegible] که کنجد را آب [illegible] بخوراند

ضیق النفس را سود باشد دفع شود نوع دیگر اگر کسی سپند
دانه بخورد بمقدار نیم درم بخورد ضیق النفس را
دفع کند اگر آب انار میدان ریوند چینی ضیق النفس سرد را
که از خلط باشد سود دهد شربت از وی نیم درم
بود تا دو درم بعضی گویند که دانگی بود تا یک درم
نوع دیگر مقل یک درم اگر زرباد ندی مدحرج بیاشامند یک درم
جهت بلغم نافع بود نوع دیگر اگر عناب را بخورد
آب وی بیاشامند نافع بود نوع دیگر اگر کسی سبزگاو
بیاشامند نافع سود باشد نافع است در باب
علاج سینه نرم گردانیدن اگر کسی تخم خربوزه
جوشانده بیاشامند درد سینه که از دم گرم تولد شده
باشد نافع آید نوع دیگر اگر خوردن تخم بادیان جهت

درد سینه

درد سینه که تولد از سده میشود اگر کسی انار دانه شیرین
شربتی خوب بمکیده سینه گرم را نرم گرداند اگر کسی
سنبت بخورد درد سینه را بسیار نافع بود اگر کسی عناب
را بخورد یا آب وی بیاشامد درد سینه را سود دهد
نوع دیگر آشامیدن شیر شتر برود همای سینه را نافع
بود نوع دیگر اگر کسی آب لبلابینج بیاشامند درد سینه
نایل در علاج نفث الدم یعنی بر آمدن خون از
گلو خواه قصبه شش بود خواه از عضوی که دیگر شیر خرد را
آشامند که عام از خیار دو شیده باشد نافع بود
اگر کسی بادام تلخ را بخورد نفث الدم را بیاشامند
با نشاسته دو دانگ نافع بود نوع دیگر اگر کسی گلنار را چون
بیاشامند نفث الدم را نافع بود نوع دیگر تخم بادیان را

جهت درد پهلو که تولد از سده شده باشد مقدار
یکدرم مرزا زرونده مدحرج با عسل بیاشامد درد
پهلو از سبب سده شده باشد دفع کند نوع دیگر اگر
کسی مسکه خوردن جهت ذات الجنب بسیار فایده
دارد نوع دیگر اگر کسی مومیائی را بر درد پهلو ضماد
کنند دفع گرداند اگر کسی جهت ذات الجنب شیر بزرا
جوشانیده بیاشامد درد پهلو سرد باشد دفع کند
نوع دیگر در علاج آماس پرده سینه علامت تب و الم
درد سینه شربت بنفشه نیلوفر نافع است
نوع دیگر اگر در علاج خفقان اگر شورش تمر هندی
بخورد خفقان که از حرارت باشد صفرا بنشکند
دیگر خوردن تخم مرد خفقان را زایل کند مجرب است

دیگر ریوند

ریوند چینی را بخورد خفقان را نافع بود شربتی از وی نیم
درم بود بعضی گویند یکدرم و دو درم بعضی گویند کردانک علی بود
نوع دیگر اگر کسی انار ترش رسیده بزرگ خفقان را سود مند
بود نوع دیگر اگر انار دانه ترش بزرگ آب دار چون در شب
باران بجوشانند بیاشامند خفقان گرم را نافع بود نوع دیگر
خوردن طباشیر خفقان گرم را زایل کند نوع دیگر
گشنیز را بخورد خفقان گرم را نافع بود نوع دیگر اگر
آشامیدن گلاب خفقان گرم را نافع بود نوع دیگر
اگر مشک را بیاشامند خفقان سرد را نافع بود
مقدار ماه خور از وی قیراطی بود نوع دیگر در علاج
غشیان اگر کسی یکدرم سنبل را باریک سحق کرده
با آب سرد بیاشامند غشیان بنشاند نافع بود

اگر کسی کندر مقوی مفرح آن را سبز میکند چون از وی
در آب تر کرده جوشانده بخورد دل را بسیار فایده دارد از
علاج مار گزیده باشد دوا این است سگ دیوانه گزیده
باشد اگر کسی را مار سیاه گزیده باشد سیر را کوفته بر موضع
گزیده مانند خوب میشود یا ضمد بند یا بسته بکنند و دو سیر
تنباکو پاک کرده کوبیده در آب حل کرده بخورد نافع بود
نوع دیگر اگر کسی بیارد سیخ اگ بمقدار یک مقدار میکند رو ارقی
بپاشند بر بهره مار گزیده بدهد بسیار مجرب است نوع دیگر
حب مار گزیده فلفل است دانگ تخم حب الملوک
بیست دانگ زعفران یک دانگ کافور یک دانگ هر چهار
ادویه را خوب کوفته بیابیده با آب لیمو همراه
کرده

کرده یکصد و حب بندد نگاه دارد یکی از آن مار
گزیده بخوراند تا به روز دیگر بعد حب به شود ان شاء الله
این حب برای سگ دیوانه یا شغال دیوانه گزیده باشد
به شود حب که اول گفته شد همین است اما
للا فقیر عباد الله عبد الله ابن عبد الصمد انجه گشته هندی
یونانی چون جالینوس جاماسب بقراط ابو علی سینا از
روی تجربه که نماید است عام نفعش تمامت تا بنده گان
حق سبحانه و تعالی برسید تا بهره مند کردند ملاحظه
حاصل بکنند این بنده به دعاء فاتحه یاد آورند چون
علما و غیر آن دانستن به چیزهای که آدمیزاد احتیاج است
همه یاد آورده تا بنده گان خدای تعالی آسان شود

[illegible]

BLANK PAGE

144

BLANK PAGE

نفاست

A. Seferidis
سفر اوغلی

Loose material follows

صلوٰة ۱۰۰ یا خفی اللطف ادرکنی بلطفک الخفی ۵۰۰ صلوٰة ۱۰۰ این ختم حضرت شاه نقشبند قدس سره

صلوٰة ۱۰۰ یا باقی انت الباقی ۵۰۰ صلوٰة ۱۰۰ این ختم حضرت خواجه باقی بالله قدس سره

صلوٰة ۱۰۰ لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم ۵۰۰ صلوٰة ۱۰۰ این ختم حضرت امام ربانی قدس سره

صلوٰة ۱۰۰ حسبنا الله ونعم الوکیل ۵۰۰ صلوٰة ۱۰۰ این ختم حضرت شیخ عبد القادر جیلانی قدس سره

صلوٰة ۱۰۰ لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین ۵۰۰ صلوٰة ۱۰۰ ختم حضرت خواجه محمد معصوم قدس سره

صلوٰة تنجینا سیصد و سیزده بار خوانده بروح پر فتوح حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم هدیه نمایند این ختم را ختم النبی علیه السلام می نامند

Persian # 86
fol. 69

END OF REEL
PLEASE REWIND